Ar paſcha wiſuschehliga Augſta Keiſara Aleksandera II. wehleschanu.

Mahjas Weeſis.

Mahjas Weeſis ar peelikumeem makſà:

Ar peeſuhtiſchanu eekſchſemê:	Rigâ ſanemot:	Ar peeſuhtiſchanu ahrſemês:
Par gadu 3 rbl. — kap.	Par gadu 2 rbl. — kap.	Par gadu 3 rbl. 60 kap.
„ 1/2 gadu 1 rbl. 60 kap.	„ 1/2 gadu 1 rbl. — kap.	„ 1/2 gadu 2 rbl. — kap.
„ 1/4 gadu 1 rbl. — kap.	„ 1/4 gadu — 60 kap.	„ 1/4 gadu 1 rbl. — kap.

Politiſks un literariſks laikrakſts.

44. gada gahjums.

Redakzija un ekſpedizija atrodas Rigâ,
Ernſta Plates tipo-litografijâ, burtu leetuwê un foto-kimigrafijâ pee Petera baſn.

Sludinajumi makſà:
10 kap. par weenas ſlejas ſmalku rakſtu rindinu, preekſchpuſê 30 kap.

Apſtellejumi uſ Mahjas Weeſi un ſludinajumi ſuhtami uſ ſchahdu adreſi: Въ экспедицію газеты Маясъ Віасисъ, г. Рига. (Mahj. Weeſa ekſped. Rigâ.)

Mahjas Weeſis iſnahk weenreiſ nedelâ, trefchdeenâs. — Ar katru numuru iſnahk literariſks peelikums un katru mehneſi ſemkopibas peelikums.

№ 14. Rigâ, 7. aprilî **1899.**

J. W. Gussew, Rigâ,

wisleelakà Kreewijas Bakuna tabakas fabrika.

(Firma dibinata 1852. gadâ.)

Weenigi zaur to, ka minetà fabrika pagatawo tikai wisaugſtakà labuma tabaku, winas iſſtrahdajumi atraduſchi tahdu peekriſchanu un winas god. pirzeju ſkaits tahdà mehrâ peenehmees, ka fabrika tagad ſmehkejamàs **Bakuna un Schwizenta tabakas iſgatawoſchanâ ir pirmà un wisleelakà Kreewijâ.** Turklaht augſchminetà fabrika tura par wajadſigu paſinot god. publikai, ka wina, lai ari uſ preekſchu apmeerinatu ſawas tabakas ſmehketaju praſijumus, tagad pagatawo ſawus iſſtrahdajumus iſ tahdàs pat wisaugſtakà labuma tabakas, kahdu wina ſenak iſſuhtija uſ zitàm walſtim, kà: **Franziju, Wahziju, Auſtriju un Daniju.**

Ka tabaka teeſcham no teizama labuma, to peerahda pakaldarinajumi minetàs fabrikas etiketem, kadehl pehdejà luhdſ god. pirzejus greeſt wehribu ne tikai uſ winas Bakuna tabakas etiketi **„kugis Nr. 9“** un Schwizenta tabakas etiketi **„tahtneeks“**, bet it ihpaſchi uſ firmu **„J. W. Gussew, Rigâ“** un dibinaſchanas gadu **1852.**

Laipnai eewehribai!

Ar 1. aprili ir eeſahzees jauns gada zetorkſnis **„Deenas Lapas“, „Mahjas Weeſa“** un **„Mahjas Weeſa Mehneſchrakſta“** apſtelleſchanai.

„Deenas Lapa“

makſà:

beſ peeſuhtiſchanas:	ar peeſuhtiſchanu:
par gadu **4** rbl. — kap.	par gadu **5** rbl. **50** kap.
„ 3/4 „ **3** „ — „	„ 3/4 „ **4** „ **30** „
„ 1/2 „ **2** „ — „	„ 1/2 „ **2** „ **80** „
„ 1/4 „ **1** „ — „	„ 1/4 „ **1** „ **50** „
„ 1 mehn. — „ **40** „	„ 1 mehn. — „ **80** „

„Mahjas Weeſis“ ar abeem peelikumeem lihdſ gada beigam makſà:

Pa paſtu peeſuhtot:	Rigâ ſanemot:
2 rbl. **50** kap.	**1** rbl. **50** kap.

„Mahjas Weeſis“ ar **„Mehneſchrakſtu“** kopâ:

Pa paſtu peeſuhtot:	Rigâ ſanemot:
4 rbl. **25** kap.	**2** rbl. **85** kap.

„Mehneſchrakſts“:

Pa paſtu peeſuhtot:	Rigâ ſanemot:
2 rbl. **40** kap.	**2** rbl. **10** kap.

Pee wiſàm **naudas wehſtulem, adreſchu mainam** u. t. t. peeſihmejams **ſchà gada abonenta numurs, waj peeleekama adreſe.**

Adreſchu maina: „Mahjas Weeſim“ — 10 kap., „Mahjas Weeſa Mehneſchrakſtam“ — 10 kap. (kopâ **20** kap.).

Apſtellejumi un naudas wehſtules adreſejamas: Въ гор. Ригу, въ экспедицію газ. „Маясъ Віасисъ“.

„Mahjas Weeſa“ un „Mehneſchrakſta“ ekſpedizija.

Saleneekeem teatris 19. aprilî.

(Skatees ſludinajumôs.)

Mahjas Weeſa Mehneſchrakſta

4. (aprila) burtniza iſnahkuſe.

(Saturu ſkat. ſludinajumôs.)

Saturs: Selts un ſudrabs. (Turpinajums.) — Franzijas nahkotne. — Waldibas paſinojums par ſtudentu nekahrtibam. — **No eekſchſemes: a) Waldibas leetas. — b) Baltijas notikumi — c) No zitàm Kreewijas puſem. — No Rigas.** — Grahmatu galds. — **Kugneeziba.** — **No ahrſemem.** — Teeſleetu nodala. — Balſis iſ publikas. — Uhtrupes (torgi). — **Tirgus ſinas.** — **Telegramas** — **Daſchadi rakſti:** Par nerwu ſiſtemu un winas darbibu. (Beigas). — Sihkumi.

Literariſkâ Peelikumâ: Uſ diwàm ſwaigſnem. (Turpinajums). — Zaur Kreewiju lihdſ Kaukaſijai. (Turpinajums). — Pawaſaris. — Muhſcham neiſprotams.

Semkopibas Peelikumâ: Kahdi wahrdi par eeneſigu dahrſkopibu. (Beigas). — Par bluku leetoſchanu augu kulturâ. (Beigas). — Sihkumu nodalas jautajumi un atbildes.

[illegible]

(Turpinajums.)

Kina eeweda 1873. gadâ par 66 milj. taelu, tad, deeſgan weenlihdſigi peeaugot, eewedumi ſaſneedſa 1893. g. — 153, 1894. g. — 163 milj. taelu, un turklaht newar teikt, ka Indijas daliba pee ſcheem panahkumeem buhtu zik nezik eewehrojama.

Japana eeweda 1873. gadâ pretſchu par 28 milj. jenu, 1893. gadâ par 71 milj., t. i. 2½ reiſes wairak; pee tam eewedumu nahza iſ ſemem ar ſelta walutu 1873. g. 17 milj. un 1893. g. 37 milj.

Londonas laikrakſts „Economiſt“ majâ 1895. g. ſaſkaitija Leel-Britanijas iſwedumus uſ wiſàm ſemem ar ſudraba walutu un uſ wiſàm ſemem ar ſelta walutu par 1893. un 1894. g., t. i. par to laikmetu, kad ſudrabs Indijas naudas kaltuwju ſlehgſchanas dehl, ahtri krita zenâ. 1894. gadâ, kurâ wiſpahr Anglijas iſwedumi, wiſpahrejas kriſes dehl loti eewehrojami ſarahwàs, winas iſwedumi uſ ſudraba walutas ſemem pazehlàs no 36,5 lihdſ 45 milj. mahrz. ſterlinu, t. i. par pilneem 85 milj. rublu. Pehz Setbehra (Soetbeer) aprehkineem Anglijas iſwedumi zaurmehrâ no 1891.—93. g., ſalihdſinot ar 1871.—75. g. pamaſinajàs wehrtibâ par 4 proz., kamehr tanî paſchâ laikâ Anglu iſwedumu wehrtiba uſ Anglu Indiju, Singapuru Honkongu, Kinu, Japanu un Mechiku peeauga par 24 proz., kas iſſkaidrojams ar pretſchu daudſuma eewehrojamu peeaugſchanu, tà kà zenas pa ſcho laiku pehz ſtatiſtikas ſkaitleem eewehrojami krita.

Wahzu walſts ſtatiſtika deemſchehl muhſu mehrkim war noderet weenigi ſahkot no 1889. gada, jo lihdſ tam laikam Hamburga atradàs ahrpuſ Wahzu muitas ſabeedribas robeſcham, un preekſch loti leelas dalas no Wahzu iſwedumeem (ekſporta) taiſni ſchì pilſehta bija pretſchu noſuhtiſchanas weeta, kaut gan prezes zaur ſcho oſtu gahja ari tikai zauri (tranſit-oſta). No 1889. lihdſ 1893. gadam Wahzu ſtatiſtika rahda wiſu iſwedumu wehrtibas pamaſinaſchanos par 2 proz., turpretim to iſwedumu wehrtiba, kuri aiſgahja uſ galwenàm ſudraba walutas ſemem: Anglu Indiju, Kinu, Japanu un Mechiku paleelinajàs par 3%! — Hamburgas ſtatiſtiſkee ſkaitli, kurôs lihdſ 1889. gadam tika ſihmets tikai weenigi iſwedumu daudſums beſ wehrtibas noteikſchanas, rahda zaurmehrâ par laiku no 1891.—93. g., ſalihdſinot ar laikmetu no 1872.—75. g. preekſch wiſa ekſporta peeaugſchanu 4—5 reiſes, bet preekſch ekſporta uſ Riht-Indiju, Singapuru, Kinu, Japanu un Mechiku peeaugſchanu 7—8 reiſes*).

Eiropas ekſports teek noteikts un pahrwaldits no gluſchi zitu apſtahklu kopâ ſagadiſchanàs, bet nemis no walutas pahrgroſibu ſmalkajeem paweedeeneem.

*) Salihdſ. Setbera referatu Hamburgas tirdſneezibas palatâ; ſchini referatâ ir ari plaſchi apluhkotas paſihſtamàs Wolfinga peeſihmes par walutas jautajumu un ruhpneezibu, Wolfings winàs pat apgalwo ſekoſcho: „Tagadejais pahrmehrigais kokwilnas pretſchu peedahwajums Wahzu tirgôs, neſamehrigi ſtiprà ſcho pretſchu zenas kriſchana, winu pahrdoſchana daudſumâ (en gros) par katru zenu, — wiſam tam par wainu wajaga likt weenigi ekſporta ſarauſchanos ſudraba zenas kriſchanas dehl.“ Kokwilnas audumu iſweſchana iſ Wahzijas teeſcham uſ laiku ſtipri pamaſinajàs, bet peem. 1894. gadâ, ſalihdſinot ar 1893. gadu ekſports uſ ſudraba walutas ſemem pamaſinajàs par 7,5 proz. turpretim uſ zitàm ſemem par 18,„ proz.! — 1895. gadâ, ſalihdſinot ar 1894. gadu ſchis ekſports atkal peeaug: uſ ſemem ar ſudraba walutu par 27 proz., uſ zitàm ſemem turpretim tikai par 14½ proz.! („Goldwährungs Correſpondenz“, 10. februari 1896. gadâ.)

Daſchadi rakſti.

Par nerwu ſiſtemu un winas darbibu.

(Beigas.)

Galwas ſmadſenu (leelo pusloſchu) darbiba. Meeſa teek wiſpahrigi dehweta par gara jeb dwehſeles mahjokli, par „buhdu“ jeb „mahlu mahju“ (laikam eeſarkanàs krahſas dehl), kur miht gars jeb dwehſele, kamehr zilweks dſihwo ſemes wirſû. Tuwakâ noſihmê par katras garigas darbibas mitekli jeb zentru teek uſſkatitas galwas ſmadſenes. Protams, ka tadehl katram, kas intereſejas par zilweka garigo jeb dwehſeles darbibu, buhs ari intereſanti zik nezik eepaſihtees ar ſchis darbibas organu. Wiſpahrigi domà, ka ſpehzigakam garam wajadſigs preekſch ſawas darbibas parahdiſchanas ari leelaku, attihſtitaku ſmadſenu, nekà wahjakam garam. Pehtijumi ari ir peerahdijuſchi, ka, wiſpahrigi nemot, ar leelakàm, attihſtitakàm ſmadſenem eet paraleli augſtaka, plaſchaka gariga darbiba. Te tikai naw japeemirſt, ka ſmadſenes kalpo netikai garigai dſihwei, bet ari daſchadàm kuſteſchanam. Pee tam, runajot par ſmadſenu ſwaru jeb ſmagumu, naw jaeewehro tikai ſchis ſwars ween pats par ſewi (abſolutais ſwars), bet ari ſamehrâ ar zilweka waj dſihwneeka leelumu (relatiwais ſwars). Maſakam organiſmam ſamehrâ maſak ſmadſenu, leelakam ſamehrâ wairak. Zilweka ſmadſenes ſmaguma ſinâ neſalihdſinajami pahrſpehj wiſu to dſihwneeku ſmadſenes, kas pehz ſawa leeluma zik nezik tuwojas zilwekam. Zilweka (baltàs rahſas wihreeſcha) ſmadſenu ſwars teek aprehkinats zaurmehrâ uſ 1260 grammeem. Leelà pehrtika Gorillas ſmadſenes ſwer tikai ap 400 grammu, ſirga ſmadſenes 650 grm., lauwas — 250 grm. Ir kahdi dſihwneeki, kuru ſmadſenes pehz abſolutà ſwara pahrſpehj zilweka ſmadſenes (ſilona ſmadſenes ſwer ap 4500 grm., walſiwa ſmadſenes ap 2000 grm.), bet ſchee dſihwneeki, ſalihdſinajot ar zilweku, ir loti leeli. Protams, ka leeleem organeem preekſch kuſteſchanàs wajadſigs ari wairak nerwu un ſmadſenu weelas. Scho paſchu dſihwneeku ſmadſenu ſwars iſrahdas, ſalihdſinajot ar zilweka ſmadſenem, par uſtrihtoſchi maſu, kad greeſcham wehribu uſ ſamehru ſtarp wiſas meeſas un ſmadſenu ſwaru. Silonis, peemehram, ir 80—100 reiſ ſmagaks par zilweku, bet wina ſmadſenu ſwars tikai 3—4 reiſ pahrſpehj zilweka ſmadſenu ſwaru. Zilweka ſmadſenu relatiwais ſwars ir 1 : 40 (tas noſihmetu tik daudſ, ka uſ katràm 40 mahrzinam meeſas ſwara nahktu 1 mahrzina ſmadſenu). Silona ſmadſenu relatiwais ſwars ir apmehram 1 : 1000 (t. i. uſ katràm 1000 mahrzinam meeſas ſwara nahk 1 mahrzina ſmadſenu weelas). Sirga, leellopu un lauwas ſmadſenu ſwars ſtahw pret meeſas ſwaru kà 1 pret 500 (1 : 500), leela ſuna ſmadſenu relatiwais ſwars ir 1 : 300.*)

Par dſihwneekeem wiſpahrigi ſakams, ka teem no wineem, kuri, pehz muhſu uſſkateem, tee ſaprahtigakee un apkehrigakee, ir ari leelakas ſmadſenes, nekà maſak apkehrigeem. Protams, ka ari te naw jagreeſch wehriba tikai uſ ſmadſenu abſoluto waj tikai uſ relatiwo ſwaru, bet uſ abeem. Kas atteezas uſ zilweka ſmadſenem ſewiſchki, tad pehtneeki ir nahkuſchi pee ſlehdſeena, ka garigi augſti apdahwinateem zilwekeem ari leelakas un attihſtitakas ſmadſenes, nekà ikdeeniſchkigeem zilwekeem. Nekad ne-eſot nahzis preekſchâ, ka pſichiſkâ ſinâ augſti ſtahwoſcheem zilwekeem buhtu bijuſchas neparaſti maſas ſmadſenes. Uſkrihtoſchi maſas ſmadſenes arween eſot ſaweenotas ar idiotiſmu un wahjprahtibu. W. Lunkewitſcha popularâ grahmatâ „Наука о жизни“ peeweſti daſchi ſkaitli, kas iluſtrè ſchìs domas. Baltàs rahſas wihreeſcha ſmadſenes ſwer zaurmehrâ 3 mahrzinas 20 ſolotn. Genialà ſinatnu wihra Kiwjè (Cuvier) ſmadſenes ſwehruſchas 4 mahrzinas 40 ſol., t. i. par weſelu mahrzinu un 20 ſolotn. wairak par ikdeeniſchkiga zilweka ſmadſenu zaurmehra ſwaru. Slawenà Anglu dſejneeka lorda Beirena (Byron) ſmadſenes ſwehruſchas 4 mahrzinas 33 ſolotn. — Idiotu ſmadſenes ſwerot tikai lihdſ 2 mahrzinam 40 ſolotn., t. ir par nepilnu mahrzinu maſak, nekà ikdeeniſchkiga zilweka ſmadſenes. Nahkot preekſchâ pat gadijeeni, kur wahjprahtigo zilweku ſmadſenes ſwerot tikai 70—90 ſolotn.

Tàpat ari kulturas ſinâ augſtakus pakahpeenus ſaſneeguſcho tautu ſmadſenes eſot leelakas un ſmagakas par meſchonu un Nehgeru ſmadſenem. Nehgera ſmadſenes, kà ſaka Wundts*) iſliktos Eiropeeſcha, (baltàs rahſas zilweka) galwas kauſâ par maſàm. Pat Kineeſchu ſmadſenes ſwerot zaurmehrâ druſku maſak par baltàs rahſas zilweku ſmadſenem.

Smadſenu grumbinas jeb walniſchi (извилины, Windungen) un wadſinas (бороздки, Furchen). Ir wehl ari zitas ſihmes, pehz kuràm ſinamâ mehrâ war ſpreeſt par zilweku un dſihwneeku garigàm ſpehjam. Smadſenu darbibas pehtneeki uſſkata par peerahditu, ka garigàs darbibas weeta eſot galwas ſmadſenu (leelo puslo ſchu) pelekà weela. Tadehl tad ſchìs weelas leelakais waj maſakais ſamehrs, preti baltai weelai, war ſinamâ mehrâ norahdit kà uſ zilweka, tà ari uſ dſihwneeku garigàs attihſtibas pakahpeenu. Ar pelekàs weelas wairumu ſtahw zeeſchâ ſakarâ leelo ſmadſenu wirspuſes grumbinas jeb walniſchi un wadſinas. Jo wairak grumbinu un eedobumu (wadſinu), jo wairak pelekàs weelas. Pelekàs weelas kahrta uſ zilweka ſmadſenem ir apmehram 3 milimetrus beeſa. Kur uſ ſmadſenem redſamas wadſinas, tur pelekàs weelas kahrta, tà ſakot, ir eeſpeeduſès baltâ weelâ, kur grumbinas jeb walniſchi, tur ſchì pate pelekàs weelas kahrta ir iſlozijuſès uſ augſchu. Protams, ka teem dſihwneekeem un zilwekeem, uſ kuru ſmadſenem wairak grumbinu un wadſinu, buhs ari ſamehrâ wairak pelekàs weelas, nekà tahdeem, kam ſcho iſlozijumu maſak. Semaku ſtah-

*) Ir daſchi dſihwneeki (ſihlites, ſchuhbites, maſi pehrtiki), kuru relatiwais ſmadſenu ſwars lihdſinajas zilweka ſmadſenu relatiwam ſwaram, waj pat to eewehrojami pahrſpehj, bet wiſi ſchee dſihwneeki, ſalihdſinajot ar zilweku, ir loti maſi. Winu ſmadſenu abſolutais ſwars, ſalihdſinajot ar zilweka ſmadſenu abſoluto ſwaru, ir pawiſam neezigs. Beſ tam wehl ir ari ſinams, ka ſcho maſo dſihwneeku ſiſiologiſkàs funkzijas, kà peemehram, aſinu rinkeſchana, weelu maina u. t. t., ſtrahdà daudſ dſihwaki, daudſ intenſiwaki, nekà ſchìs paſchas funkzijas leelaku dſihwneeku un zilweka organiſmâ. Protams, ka preekſch ſamehrâ intenſiwakàm funkzijam ir ari wajadſigs ſamehrâ wairak nerwu energijas un nerwu weelas. Tahlak ir ari jaeewehro, ka mineto maſo dſihwneeku muſkulu ſchkeedras, ſalihdſinajot ar leelo dſihwneeku un zilweka muſkulu ſchkeedram, ir ſmalkakas. Uſ ſchìm ſamehrâ ſmalkakàm muſkulu ſchkeedram tad nu ſamehrâ iſnahk wairak nerwu ſchkeedru. Tà tad no mineto maſo dſihwneeku jau tà maſinà ſmadſenu ſwara ſamehrâ deeſgan leela dala kalpo gan laikam tikai daſchadu meeſas organu darbibai (animalai un wegetatiwai dſihwei) un tadehl pee garigàs dſihwes nekriht ſwarâ (protams, zik tahlu te war buht runa no garigas dſihwes). Stat. Hermann Ebbinghaus, Prof. der Philoſophie an der Univerſität Breslau, Grundzüge der Pſychologie. Leipzig, Verlag von Veit u. Co. 1897.

*) W. Wundt, Prof. an der Univerſität zu Leipzig. Grundzüge der phyſiologiſchen Pſychologie. Vierte umgearbeitete Auflage. Leipzig 1893.

Waj ſemes ar ſudraba walutu kaut zik apſpeeda muhs ſche Eiropâ ar „iſwedumu premiju" zaur to, ka winu weetejàs zenas nepazehlàs ſamehrigi ar ſudraba wehrtibas kriſchanu, t. i. ka winas ſamehrâ palika pakal (ſalihdſinot ar muhſu zenam ſeltâ)?

Pirmkahrt, neweenam no mums newar buht ne-eeneſigi, bet turpretim wiſeem un katram ir tikai eeneſigi un derigi dabut pehz eeſpehjas lehtak kokwilnas dſiju, dſchutu, ſihdu, rihſu, tehju, kafeju, krahſojamas weelas u. t. t.

Bet warbuht mahkſliſkais ſpeedeens uſ *labibas tirgu* nahk par poſtu muhſu ſemkopibai? Wehlak mehs atgreeſiſimees uſ tàm iſdomam, ar kahdàm Wahzu agrareeſchi — leelgruntneeki iſdaiko un apſedſ ſawus zenteenus pahri darit labibas patehretajeem. Schimbrihſcham peetiks aiſrahdit, ka *nebuht ne ſemes ar ſudraba walutu* ir tàs ſemes, kuru konkurenze ir bihſtama Wahzijai tagadejâ laikâ.

Seemel-Amerikas Saweenotâs Walſtîs paſtahw ſelta waluta; ſchis walſts milſiſkais ſudraba daudſums ne eekſchſemês ne ahrſemês neiſrahda maſwehrtigas naudas eeſpaidu, kamehr ſchee ſudraba dolari patura ſawu nominalo wehrtibu ſeltâ, kamehr wini pilnâ mehrâ paleek par ſelta naudas ſihmem. Taiſniba gan, Saweenotàm Walſtim agrak bija nepaſtahwiga waluta, papira nauda, bet walſts labibas iſwedumu attihſtiſchanàs ſahka peeaugt leeliſkâ mehrâ taiſni tanî laikâ, kad papira naudas kurſs *pazehlàs*: no 81„ — 1870. gadâ kurſs pozehlàs 1875. gadâ uſ 88„ un beidſot 1879. gadâ ſaſneedſa lihdſigu augſtumu ar nominalo wehrtibu (ſaſneedſa paritati).

Argentina ir ſeme ar papira naudas apgroſibu; winas papira nauda gan pee ſudraba apgroſibas, gan pee diwkahrſchas ſiſtemas buhtu tàpat maſwehrtiga, kà ari tagad, ſalihdſinot ar Wahzu ſeltu*).

Auſtrija un *Kreewija* ſawâ laikâ pahrgahja no ſudraba uſ papira naudu; ja ſchis abas walſtis nu jau gadeem zenſchas uſturet un pazelt ſawas walutas wehrtibu, tad winas to dara wiſadâ ſinâ newis ar noluhku paſchas ſewi bojâ gruhſt, kà wajadſetu domat pehz agrareeſchu teorijas par weenigo glahbeju walutas maſwehrtibu. No 1887. gada rublis zaurmehrâ pazehlàs, pehz tam, kad no 1880. gada ſahkot bija paſtahwigi kritis; Kreewijas labibas iſwedumi jeb elſports teek noteikts no gluſchi ziteem apſtahkleem un ne no rubla kurſa Berlinê*).

Indijas kweeſchi pehdejôs gadôs bija tikai 10% no kweeſchu eewedumeem Anglijâ, no kweeſchu eewedumeem Wahzijâ Indijas kweeſchu bija tikai 1%. Indijas labibas ſehjumu platiba pat pamaſinajàs, tadehk ka ſemàs zenas Eiropâ dara lauku apkopſchanu par ne-eeneſigu! No ſahkuma iſlikàs, itkà pawairota dſelſszela buhweſchana, Sueza kanala atklahſchana un wezà nodokla atzelſchana uſ iſwedamo labibu, — padaris Indiju par jaunu labibas klehti preekſch Eiropas, bet nu jau ſen eeſtahjees kluſums. Tahda augſtuma, kà 80 gadu ſahkumâ, Indijas kweeſchu iſwedumi uſ Eiropu normalâ laikâ wairs neſaſneedſ.

Tahdâ kahrtâ ari no ſchis puſes, ja ween tuwak apluhko wiſus bimetaliſtu droſchos apgalwojumus, wini iſrahdas par ſeepju burbukeem. Ne pahrejoſchàs kriſes Eiropas ruhpneezibas raſchojumu iſweſchanâ, ne ſemkopibas kriſe, kura aptwehruſe wiſu paſauli, naw iſzeltas zaur kahdeem nebuht pahrgroſijumeem naudas apgroſibâ un newar tikt nowehrſtas ne zaur kahdàm walutas reformam nahkotnê.

(Turpmak wehl.)

*) Pehz Helfericha domam (Währung und Landwirthſchaft) papira naudas beſwehrtstapſchara ir neiſbehgama, kà jau augſchâ teikts, un, paſtahwot ſudraba kalſchanas brihwibai, ir no maſa ſwara Argentinâ pee zenu noteikſchanas prozeſa: „Argentinâ neweens neſkatas uſ papira peſo, kà uſ weenibu, kura paſtahwiga ſawâ wehrtibâ, kà peem. Indeetis ſkatas uſ ſawu rupiju; Argentinâ par wehrtibas mehrauklu teek uſſkatits ſelts. Wiſi, zik nezik eewehrojamaki lihgumi teek noſlehgti ſeltâ. Koloniſazijas beedribas, kuras eeguwuſchas ganbrihſ wiſu apſtrahdaſchanai (kulturai) derigo ſemi, pahrdod winu koloniſteem par ſtingri noteiktàm zenam ſeltâ. Ja koloniſts wehlas dalu no pirkſchanas ſumas atſtaht uſ ſemes ihpaſchuma, kà *hipoteku*, tad winam jamakſà uſ obligaziju tàpat ka mums prozentus — ſeltâ. Wiſu ſawu ſaimneezibas inwentaru koloniſtam jaiſrakſta iſ Eiropas un ja-aiſmakſà ſeltâ; tà tad prozenti un deldejums no kapitala, kurſch iſdots uſ inwentaru, winam tàpat jamakſà ſeltâ, kà ari wina konkurentam Eiropâ." Darba alga, kà wiſur reti apdſihwotâs ſemês ar ſtipru wajadſibu un peepraſijumu pehz darba ſpehka ir loti augſta, ...katotees uſ ...eeſchu ſapluhſchanu, daudſ augſtaka nekà Wahzijas Rihta-Pruhſijas apgabalôs ar winu atnahzejeem-ſtrahdneekeem iſ Poleem un Kreeweem. — Argentina pahrzeeta ſawas naudas ſiſtemas ſtiprus ſatrizinajumus. Wina, kairinata no Eiropas birſchu ſpekulazijas panahkumeem, mehginaja eeweſt pee ſewis ſelta apgroſibu, kura beidſàs tomehr loti behdigi. Sche ir eewehrojams tas, ka 1883. un 1884. gadi, tee gadi, kad faktiſki bija eeweſta ſelta waluta, pirmo reiſi Argentinas wehſturê ir eeſihmeti ar deeſgan leelu labibas elſportu; tahkak jaeewehro, ka abôs ſekoſchôs gadôs ar pawairotu laſchu uſ ſeltu parahdas labibas elſporta maſinaſchanàs, kà 1887. gadâ, kad kurſs druſku labojàs, labibas iſwedumi atkal wairojàs, — ar wahrdu ſakot, ka pa 11 gadeem no 1883. lihdſ 1893. gadam tikai trijôs gadijumôs pawairots elſports ſakriht kopâ ar laſcha pawairoſchanos uſ ſeltu. No ſcheem 3 gadeem weenu gadu newar ſkaitit lihdſi, jo tani apſtahklî, ka laſchs uſ ſeltu pawairojas no 229 proz. 1892. gadâ uſ 230 proz. 1893. gadâ, newar eeraudſit zehloni labibas elſporta augſchanai no 470,000 lihdſ 1,000,000 tonnam. Faktiſka notikumu gaita tà tad peerahda taiſni pretejo bimetaliſtu mahzibam.

*) Skat. Konrada Jahrbücher, III. Folge, 2. Heft, 316 lap. p. (1894. g.), tàpat Denkſchrift der Breslauer Handelskammer 14. febr. 1894. g. par tirdſneezibas lihgumu ar Kreewiju.

Franzijas nahkotne.

Par Franzijas eekſchejeem apſtahkleem un winas iſſkateem uſ tuwako nahkotni iſgahjuſchâ gadâ iſnahkuſchas diwas eewehrojamas grahmatas, weena no Alfreda *Fuljè* (Fouillée): „Psychologie du peuple francais" (Frantſchu tautas pſikologija), kuras autors labi paſihſtams kà kreetns audſinaſchanas jautajumu apſpreedejs; otra no Gaſtona Rutjè (Routier): „Grandeur et dècadence des Francais" (Frantſchu leelums un panihkſchana).

Abas grahmatas weena otru papildina. Abi ſazeretaji pahrleezinajuſchees, ka Franzijai ſchinis gadôs japahrzeeſch gruhta kriſe, abi ari ir weenis prahtis par ſchàs kriſes zehloneem un parahdibam, kaut gan winu nowehrteſchanâ abi rakſtneeki weens no otra atſchkiras. Abi ſina, ka wismaſ ir nederigi aprakſtit behdigos apſtahkkus, un kas ſihmejas uſ ahrſemem, tad tahda aprakſtiſchana warot buht pat wehl bihſtama, un tamdehk abi paſneedſ weſelu rindu preekſchlikumu, ar kureem waretu iſpalihdſetees.

Fuljè pirmâs nodalâs aprahda, iſ kahdeem elementeem ſaſtahdijuſês Frantſchu tauta, rauga iſpehtit winas rakſtura ihpaſchibas un tad pahrbaudit, waj muhſu deenâs ſchis ihpaſchibas teeſcham dſili pahrgroſijuſchàs, waj Franzijas tautas dwehſele pateeſcham dabujuſe bihſtamus eewainojumus. Par ſcho jautajumu grahmata paſneedſ wislabako, kas jebkad par to rakſtits. Winſch mehgina peerahdit, ka Frantſchu tautas rakſtura ihpaſchibas pa wiſeem gadu ſimteneem, ſahkot no pat Zeſara laikeem, palikuſchas nepahrgroſitas, un ka tà tad nelaime waj laime pagahtnê un nahkotnê bija un buhs atkariga no tam, waj tautas ſawadibas pretim ahrejeem un eekſchejeem apſtahkleem apſihmè labumu waj kaunumu. Fuljè par Frantſchu rakſtura pamata paſihmi tura winu ... uſbudinajamibu, kura preekſch Frantſcheem drihſ bijuſe par lahſtu, drihſ par ſwehtibu. Kas to apjehdſ tam Frantſchu rakſturâ palikſchot maſ kas neiſprotams. Leelo kauſchu puhli drihſ ween ſagrabbj kahds eedomajums un wirſa wina domaſchanu un dariſchanu. Frantſchi labpraht kawejas pee jautreem, laimi ſoloſcheem preekſchmeteem, behg no ſahpigeem un mozigeem, bet ja ſchee pehdejee reiſ eeweeſchas, tad ahtraki nogurſt, nekà kahda zita, maſak uſbudinama tauta. Idejas, kuras winam iſleekas leelas un ſwehtigas, ahtri ſakarſê Franzuſi, winſch tuhlin pahrleezinats, ka ta wiſeem ziteem zilwekeem droſchi ween parahdas tahdâ paſchâ gaiſmâ, kà winam, winſch top par tàs ſludinataju un iſplatitaju un tahdejadi apſtahklôs preekſch pahrejàs paſaules iſwehrſchas lehti ween par nepatihkamu warmahku, kas akls pret wiſeem ſawu uſſkatu truhkumeem un nepilnibam. Weegli peeejams karſti uſleeſmojoſcham ſajuhſminajumam, kam naw nekahdas dakas gar ilgu pahrbaudiſchanu, winſch nepaſihſt lehnam peeaugoſchu, ilgi paſtahwoſchu kaiſlibu, kuras ſpehks peenemas ihpaſchi lihdſ ar kawekkeem, kamehr Franzuſim pee teem paſuhd duhſcha. Wina leelà uſbudinajamiba padara winu nepazeetigu un pawirſchigu, pawedina winu uſ domam, ka winſch jau deeſgan paſtrahdajis, kad aprobeſchojas ar leetu ahrejo puſi. Bet aiſ tam winſch ari zenſchas pehz ſkaidribas, weenkahrſchibas waj pamudina winu, kà Fuljè ſaka, uſmeklet tikai tahdas leetas, kuras ſkaidri un weenkahrſchi iſſchkiramas waj aprahdamas: dſiſumôs winſch nelaiſchas, tumſchi jautajumi winu atbaida, neiſſchkirami jautajumi trauzè wina meeru, tà ka winſch preekſch tahdeem labak aiſdara ſawas azis. Aiſ ſawas weeglàs uſbudinajamibas Franzuſis ari ir dſimis teoretikis: kas domâs ſaklaujas weegli un patihkami, tas winam ir preeks un apreibina winu tà, ka winſch nemaſ nejautà par to, waj ihſtenibâ tas jel maſ iſdarams. Starp wiſàm ſinatnem matematika winam wiswairak pa prahtam, jo tur winam dariſchana tikai ar tihri abſtrakteem zehlona un ſeku ſajehgumeem. Tà Fuljè attihſta preekſch muhſu azim Franzuſi un wiſu parahdibu daſchadibu iſſkaidro no weena weeniga pamata. Tà mehs ſajehdſam Franzijas leelos dramatikus un winu tehlu abſtraktos tikumus, kuri it kà pa tukſchu telpu kuſtas, tà ſaprotam winu garàs un augſtmanigàs runas, kuras pee wineem beeſchi iſpilda darbibas weetu: „Mehs domajam ko darijuſchi, ja mehs eſam warejuſchi tikai runat," ſaka Fuljè. Tà mehs ſaprotam rewoluzijas leelos teoretikus, kuri ſtrauji ſekodami idejai, par tàs iſweſchanu ihſtenibâ leekas it ne neeka nenojauſcham. Un pahrejot no zehlà un warenà uſ neezigo un jozigo mums kluhſt ſaprotami ari tahdi notikumi, kà Dreifuſa ſkandals: wiſus aiſgrahbj weenas domas un tik kaiſliga pahrleeziba, ka, ja truhkſt preekſch winas pareiſibas peerahdijumu, tad pehdejee teek wiltigi pagatawoti. Nebuht naw tik neprahtigi, kad kahda Frantſchu lapa apgalwoja, ka nelaimigà Anrija wiltojums ir „patriotiſkâ drudſi" padarits darbs.

Bet ja nu atſkatamees uſ wiſpahrejeem ſadſihwes apſtahkleem, tad lehti noſkahrſtams, ka ihpaſchi daudſ no teem zeeſch Frantſchu peeminetais tautas rakſturs. Schos laikôs, kur zaur atweeglinato ſatikſmi ſajauzas daſchdaſchadas tautibas, nenoleedſami raduſchees weenadaki dſihwes apſtahkli, kahdus agraki laiki newareja uſrahdit. Wiſas tautas tagad zeeſch no pilſehtu poſtigàs peeaugſchanas, no kahres pehz ahrejas weeglas un labas dſihwoſchanas, no materialu labumu pahrleezigas zeeniſchanas, un Fuljè gan nebuhs iſteizis nepateeſibu, apgalwodams, ka zaur wiſu to uſnahkuſe kriſe it wiſàm tautam. Ja nu preekſch Franzijas ſchi kriſe uſnahk agraki un ſpehjaki, tad tas iſſkaidrojams zaur to, ka Franzuſis maſak ahtri un maſak weikli ſpehj peemehrotees jaunajeem apſtahkleem, ka winſch wiſu ko jaunu tura ari par labu, ka winſch weeglprahtiſi aiſmeeg azis pret jautajumeem, kuri winam ſtahjas preekſchâ. Patriota uſdewums nu ir, winam atdarit azis, greeſt wina wehribu uſ apſtahkleem, kuri ſewî ſatura nopeetnas breeſmas un kuru nowehrſchana tapehz nepeezeeſchama. Te ir loti intereſanti, ko Fuljè ſaka par eedſihwotaju ſkaita maſinaſchanos Franzijâ, un wiſai ſawadi papildina Rutjè wina ſinas. Wiſeem paſihſtama leeta, ka Franzijas eedſihwotaju ſkaits wiſai neezigâ mehrâ paleelinajas, daſchu gadu pat pamaſinajas, bet ne tik daudſ paſihſtamas ir daſchas pawadoſchas parahdibas. Pee tahdàm peeder ari eenahkuſchu ſweſchneeku peeaugoſchais ſkaits. Ja jau 1881. g. ik uſ 1000 eedſihwotaju nahza 27 ſweſchneeki, tad pehz pehdejàs ſkaitiſchanas jau 40 (Wahzijâ 8, Anglijâ 5) un

---

woſchu dſihwneeku (peem. ſiwju, warſchu, pat putnu) galwas ſmadſenu wirspuſe ir gluda. Turpreti uſ wiſu ſihditaju kuſtonu leelàm ſmadſenem ir redſamas grumbinas un wadſinas, kaut ari weeneem to ir wairak, otreem maſak. Truſiſcham winu deeſgan maſ, ſunam jau labi daudſ, ſilonam wehl wairak. Iſpehtot zilweku ſmadſenes ir eewehrots, ka uſ augſti apdahwinatu zilweku ſmadſenu leelàm puslodem atrodas daudſ walniſchu jeb grumbinu un dſiku wadſinu.

Te laikam nebuhs ari leeki peeſihmet, ka zilwekam peedſimſtot leelo pusloſchu pelekà kahrta naw wis pilnigi attihſtijuſês. Ta attihſtas tahkak zilwekam wiſpahrigi augot un attihſtotees. Tas buhtu ſpreeſchams jau ari pehz leelo pusloſchu ahrejà iſſkata: jo wezaks eſot behrns, jo wairak grumbinu eſot redſams uſ wina ſmadſenem.

Daſchadu nerwu un daſchadu ſmadſenu daku darbiba. Apluhkoſim tagad druſku tuwak leelo pusloſchu darbibu. Pee zilweka garigàs dſihwes wiſpirms loti ſwariga noſihme ir juhtekkeem (redſei, dſirdei, tauſtei, garſchai, oſchai). Juhtekkus waretu uſſkatit par to robeſchu, kur nobeidſas fiſiſkà (meeſigà) darbiba un eeſahkas garigà. Kahdâ kahrtâ tas ihſti noteek, kà tas peem. iſſkaidrojams, ka mums ir eeſpehjams apſinatees daſchadus eeſpaidus, to ſinatnu wihri naw ſpehjuſchi iſpehtit. Mums tadehk atleek tikai pahrrunat jautajumu, kahdâ atkaribâ garigà darbiba ſtahw ar ſmadſenem waj ſinamàm ſmadſenu darbibam. Eeſahkſim ar redſi. Kà uſ ziteem organeem un zitàm meeſas dakam (auſim, muti, degunu, ahdu, muſkukeem), tà ari uſ azim no galwas eet nerwi. Azu ahbolu pakakejàs ſeenâs nerwi daſchadi ſadalas, tà ka azu ahbola pakakejà ſeena ir kà tihkls, kà reſchgis no nerwu pawedeeneem un ſinamu weidu nerwu weelas kermeniſcheem. Preekſchmeti, kas atrodas azu preekſchâ, pa redſukli (zauruminu azs widû, Pupille, зрачекъ) met bilditi uſ azs pakakejo ſeenu, uſ tihkleni. Minetee nerwu kermeniſchi un nerwi zaur to teek kairinati, kairinajums pa nerweem nonahk uſ ſinamu weetu ſmadſenês un zaur to mums rodas ſinama preekſchmeta, ſinamas parahdibas bilde un mehs ſajuhtam, ka redſam ſinamu preekſchmetu waj ſinamu parahdibu. Redſet daſchadus preekſchmetus mehs waram tikai tikmehr, kamehr azis zaur nerwu widutajibu ſtahw ſakarâ ar ſmadſenem. Ja nerwi, kas ſaweeno azi un ſmadſenes, buhtu ſabojajuſchees, peem. pahrgreeſti, tad azs pakakejà ſeena zaur ahrejeem preekſchmeteem gan waretu tikt kairinata, bet ſchos preekſchmetus mehs tad neredſetu: iſpoſtits buhtu zekſch, pa kuru kairinajumam bija nonahkt uſ ſmadſenem. Redſe ſuhd ari, ja ſabojata waj iſpoſtita ir tihklene azu ahbolu pakakejâs ſeenâs, lai ari nerwi buhtu palikuſchi gluſchi weſeli.

Tahdâ pat kahrtâ iſſkaidrojama ari dſirdeſchana: Eekſchejâ auſî ſadalas dſirdes nerwi. Zaur gaiſa ſatrizinaſchanu, zaur to, ka gaiſa wilniſchi atſitas auſî, kairinati teek auſs nerwi. Nerwi kairinajumu nowada uſ ſmadſenem, un mehs ſajuhtam daſchadas ſkanas un trokſni.

Kà azis un auſis, tàpat ari deguns un mehle ſtahw ſakarâ ar galwas ſmadſenem. Smarſchas ſajuſchana iſſkaidrojama ſchahdâ kahrtâ: No daſchadàm weelam (zaur iſgaroſchanu) atdalas noſt ſmalkas dakinas un peld pa gaiſu. Elpojot mehs lihdſ ar gaiſu tàs eewelkam degunâ. Deguna eekſchejâ plehwê ſadalas oſchas nerwi. Sinamu weelu dakinas kairina ſchos nerwus, kairinajumi pa nerweem nonahk uſ ſmadſenem, un tà zekas ſmarſchas ſajuſchana,

Tauſtes nerwi iſplatas pa wiſu ahdu, daſchâs weetâs leelakâ, daſchâs maſakâ mehrâ. Ahda tadehk ari teek uſſkatita pa tauſtes organu.

Tà tad katram juhtekkam kalpo ſawi ſinami nerwi: ſawi redſei, ſawi dſirdei, ſawi atkal tauſtei u. t. j. pr., neſdami uſ ſmadſenem ahrejos eeſpaidus preekſch gara darbibas. Sinamu nerwu kairinaſchana dod mums tikai ſinamus ſajutumus (Empfindungen, ощущенія). Zaur redſes nerwu kairinaſchanu war zeltees tikai gaiſmas un krahſu ſajutumi. Ne zilweks, ne dſihwneeks neſajuht ſahpes, ja kairina (peem. eegreeſch) redſes nerwus. Tàpat ari ar redſes nerwu palihdſibu naw eeſpehjams ſajuſt ſkanas, ar tauſtes nerwu palihdſibu krahſas u. t. j. pr. Sinami nerwi kalpo tikai ſinamam uſdewumam. Tas buhtu apmehram tamlihdſigi, ka preekſch ſinamas meeſigas baribas uſnemſchanas mehs leetojam karoti, preekſch kahdas zitas dakſchinas, preekſch dſerſchanas glahſi waj kruhſi u. t. t.*)

*) Уилльямъ Джемсъ, проф. психологіи въ Гаварденскомъ университетѣ, Психологія. Перев. съ англійск. С.-Петербургъ. 1896 г.

Turpreti, kahdâ weidâ lai ari nekairinatu zilweka redſes nerwus, lai tos ſpeeſtu, greeſtu waj kairinatu ar elektribu, zilweks arween ſajutis tikai gaiſmas eeſpaidus. Tas iſſkaidrojas zaur to, ka no katreem juhtekku organeem nerwi eet tikai uſ ſinamàm ſmadſenu dakam, un ſmadſenu daſchadee apgabali neſtrahdà wis kopigi, bet ſinamas dakas iſpilda tikai ſinamus uſdewumus. Tikai ſinamas ſmadſenu dakas mums dod eeſpehju ſajuſt gaiſmu un krahſas, kahdas zitas atkal tikai ſkanas, kahda treſchà — ſmarſchu u. t. t. Zaur ſtipru ſiteenu pa azs ahbolu waj ſpeedeenu teek kairinata tihklene (сѣтчатая оболочка, Netzhaut), kairinajums no tihklenes pa nerweem nonahk uſ ſinamu weetu ſmadſenês un mehs ſajuhtam gaiſmas eeſpaidus („dſirkſteles", gaiſchus rinkus, lihnijas). Pee operazijam, kur bijuſchi japahrgreeſch redſes nerwi, ſlimneeki taî momentâ, kad teekot pahrgreeſts nerws, ſajuhtot it kà ſibena gaiſchumu.

Ja zilwekam ſmadſenês kairina redſes apgabalu, tad zekas gaiſmas un krahſu ſajuſchana, ja kairina dſirdes apgabalu, tad ſkanu ſajuſchana. Ja dſirdes nerwu tuwumâ iſzelotees augons, kas ſpeeſchot dſirdes nerwus, tad ari iſzelotees ſkanu ſajuſchana. Ja ſabojati ir ſmadſenu redſes apgabali, tad ſabojajas ſpehja redſet, zaur dſirdes apgabala iſpoſtiſchanu ſuhd ſpehja dſirdet. Smadſenu darbibas pehtneeki wairakkahrt ir eewehrojuſchi, ka tahdu zilweku ſmadſenês, kas zaur kahdu ſmadſenu ſlimibu ir ſaudejuſchi dſirdi, bija notikuſchas ſinamas anatomiſkas pahrmainas.

Kuſteſchanas zentri. Leelâs puslodês atrodas ari ſinami apgabali, ar kuru palihdſibu teek iſdaritas apſinigas kuſteſchanàs. Preekſch kahju apſinigas kuſtinaſchanas ir ſawi apgabali, preekſch roku kuſtinaſchanas ſawi, preekſch galwas kuſtinaſchanas atkal ſawi. Preekſch ſcho zentru iſpehtiſchanas pee dſihwneekeem ir iſdariti daſchadi mehginajumi. Jau eepreekſch ſinadams, kur atrodas weens waj otris kuſteſchanas zentrs, pehtneeks ſaka, ka winſch kairinaſchot to un to zentru, zaur ko iſzelſchotees tàs un tàs muſkuku grupas ſarauſchanàs. Un teeſcham, tikko pehtneeks ſahk kairinat apſihmeto ſmadſenn zentru, kad ari ſaraujas apſihmetà muſkuku grupa (kahja, roka u. t. t.). Pee augſtakàm dſihwneeku ſugam ſchis parahdibas jau deeſgan ſihki iſpehtitas. Tà, peemehram, pehtneeks eepreekſch war noteikt, ka, kairinajot pehrtika Oran-Utanga ſmadſenês ſinamu weetu, ſarauſees rahditaja pirkſts, kahdu zitu weetu

scheem sweschneekeem peeder gandrihs desmitâ daka no wisas leetojamàs semes. Ja nu ari sweschneeku eepluhschana atspehko eedsihwotaju skaita leelo wairoschanos, tad tomehr schinî apstahklî atrodas breesmas, ka zaur sweschu peejaukschanos teek pahrwehrtits tautas raksturs. Tad wehl ja-apdomà, ka tee sweschneeki, kuri nometas Franzijâ, peeder pee sawas tautas apdahwinatakeem, kapehz ari wini wehl leelakâ nekà 4 us simtu samehrâ eekluhst waldoschâs weetâs. Eedsihwotaju skaita lehnà paleelinaschanàs 'issskaidrojama zaur dsimstibu maso skaitu. Bet ar brihneschanos lasams, zik besbehdigi Frantschi isturas pret scho faktu. Parise ween ikgadus issuhta us laukeem audsinaschanâ 20,000 masu behrnu, kuri tur paleek diwus gadus, tà ka ikgadus 40,000 masu Parisneeku wezumâ no weenas deenas lihds 2 gadeem usturas ahrpus pilsehtas, un nahwei starp teem ir jo bagatiga plauja. Un tee no Parises ween! Tà Franzija apeetas ar behrneem, kamehr tur tak par wineem wajadsetu daudz wairak ruhpetees, nekà kaut kurâ zitâ semê. Bet kapehz tad wispahrim behrnu skaits tik mass? Jau sinams, ka pee tam wainigi ussskati, ka preeksch wihra weikssmes dsihwê wajadsiga sinama manta, kapehz ari preeksch meitas apprezeschanas tura par nepeezeeschamu samehrigi leelu puhru. Pahrleezigi zeenot materialus labumus, augstako kahrtu aprindâs tad ari leelaku behrnu skaitu ussskata par nepanesamu nastu, Bet isbrihnejuschees mehs waram noklausitees Rutjè apgalwojumâ, ka winsch sawôs daudsôs zekojumôs pa Franziju esot nowehrojis, ka schis postigais ussskats ari starp lauzineekeem jau stipri isplatijees.

Starp daschadajeem lihdsekleem, kurus winsch eeteiz nenoleedsami eestahjuschàs krises nowehrschanai, winsch pirmâ weetâ nostahda weenu, kursch stahw jo zeeschâ sakarâ ar wina filosofiskàm teorijam. Franzija, tà winsch prahto, zeesch zaur to, ka wina pate sew eedwesuse eedomas, ka wina neapturami tuwojotees sawam postam, un pirmais solis us glahbschanu buhtu, ka netizetu ta eespehjamibu. Te nu winam pilniga taisniba un winsch peeslejas tik augsti patriotiskeem wihreem, kà peemehram Gastonam Pari (Paris), kursch pee sawas usnemschanas akademijâ sodija wisus tos, kuri neween paschâ tautâ masina winas pakauschanos us saweem spehkeem, bet ari wisas Eiropas azîs pasemina Franzijas kà tikumiskâ sinâ spehzigas semes zeenibu. Franzijai wajaga mahzitees atkal sew ustizetees, winai wajaga atswabinatees no leetuwena, kuru winai uslaiduschi nelaimigo nosaukumu fin de siècle un décadents u. t. t. isgudrotaji.

Un zik weegli war gaditees, ka kahds scho paschu domu eedwesumam wehl nolihdsina zekus, to it brangi peerahda [illegible] Gastons Rutjè. Wisa wina grahmatas pirmà [illegible] ihstâ Juwenala stilâ sarakstita satira par maks[illegible]nibas teescham behdigeem apstahkleem „Parises [illegible]das", „Seeweetes Parises aprindâs", „Wihreeschi", „[illegible]uischneeziba un pilsoni", „Spehleschana un Cercles", tà skan nodalu wirsraksti, kurâs leekas it wiss saweetots, ko wisa pasaule sin is Frantschu moderneem romaneem. Un daschâs sekoschâs nodalâs doti wehl papildinajumi, kuri naw nebuht masak breesmigi. Zaur to nu sinams paschu eedomu eedwehsums teek wehl pastiprinats. Pee tam wehl peeweenojas, ka nefrantschu lasitajs aisweenam war pahrmest, ka Rutjè pastahwigi runajot par Parises apstahkleem, un ka tà tad winu paschu ari nomahkuschas eedomas, ka Parise esot Franzija. Wajaga islasit pusotra simta lappuschu eekam sastapam wahrdus: „Muhsu Franzijas prowinzes labakas par Parisi, tàs muhsu rahsas tikumus usglabajuschas tihrakus." Bet schi neezigà atsiniba teek atspehkota zaur tàm weetam, kurâs Rutjè runà par postigo eespaidu, kahdu galwas pilsehta dara us prowinzem.

Te aiskeram otru jautajumu, no kura isschkirschanas tikpat stipri atkarasees Franzijas nahkotne, kà no jautajuma, waj atgreestees atpakal pee katolizisma jeb waj nè. Schis jautajums ir: kursch zibnâ starp prowinzi un galwas pilsehtu dabûs wirsroku. Starp teem, kurus Rutjè skaita pee saweem draugeem, Moriss Barrè (Barrès) scho tematu apstrahdajis grahmatâ „Les Déracinés" (Issaknotee). Peewilinati no Parises ahreja sposchuma, prowintschu labakee spehki pluhst us Parisi, lai tur panihktu „kà koki bes saknem", kamehr winu usdewums buhtu bijis, palikt mahjâs un usturet sawas dsimtenes sawadibas. Schi zihna gan jau tikpat weza kà republika, bet muhsu deenâs ta kluwuse jo sihwa. Sewischki literaturas laukâ tas tà ir, kur seemeki un deenwidi, Bretana un Normandija weenup, Prowansa otrup zenschas eeguht sewischku stahwokli un atsihschanu. Ne wisi Franzuschi, kà Fuljè dara, eerauga Frantschu daudspusibâ kahdu ihpaschu labumu. No Parises pazekas brihdinoschas balsis, kuras beeschi pahrwehrschas par draudeem: wisa zenschanàs pehz dezentralisazijas war saskaldit Franzijas weenigo wareno weenibu. Frantscheem ir saws patriotisks peenahkums par scho leetu turet sawas domas. Bet kas ahrpusê stahw, tas nelabpraht issaka domas, kuras nahkoschee notikumi lehti war atspehkot. Bet to gan war teikt, ka Rischelieja radità nemehrigà zentralisazija ikreis naw bijuse par swehtibu. Un kà jau wina pahrwaldibâ zaur weenkahrschu logisku attihstischanu sadragata, tà wina laikam ari nespehs atturetees pretim tàm waram, kuras winai tagad usmahzas. Gandrihs waretu peesleetees to domam, kuri ussskata par wajadsigu, galwas pilsehtu nozelt no wadona amata modernàs gara dsihwes swarigakôs arodôs, un Parisei noleedz Frantschu pilsehtas nosaukumu, dehwedami to par amerikanisetu kosmopoli (wisu pasaules tautu pilsehtu).

Fuljè un Rutjè pasneedz wehl weselu rindu lihdsekku, ka Franzijas liktenim dot labaku wirseenu un pahrzeest tagadejo krist. Sewischki bagats ar tahdeem preekschlikumeem ir praktiskais politikis Rutjè; winsch jo sihki apluhko tirdsneezibas un sadsihwi, armiju un sloti, un no sawu nowehrojumu panahkumeem tad atwasina sawus preekschlikumus. Bet tomehr abi pahrleezinati, kaut gan filosofs Fuljè tos jo gaischaki issaka, ka jautajums pehz sawa kodola ir tihri tikumisks, kursch jaisspreesch ikkura sewischka zilweka sirdsapsinâ, gimenes klehpî, starp wezakeem un behrneem, starp skolotajeem un skoleneem, bet isschkirams tas ne-esot ne zaur kahdu smalku jo smalku likumu isdosc[illegible]anu. Kaut ari Fuljè sauz palihgâ waldibas waru pret netiklo literaturu un Frantschu newehleschanos, nodibinat gimenes dsihwi, tad tomehr winsch it labi noprot, ka waldibas wara weena te it neneeka nepanahks, ja laba griba to nepabalstis. Lai to modinatu, tad wajaga eekustinat tos spehkus, kuri snausch tikumiskàs idejâs, wispirms pateesibas un tehwijas idejâ. Ziti wihri, kà Renans jau gandrihs preeksch 30 gadeem norahdijuschi us Wahzijas preekschsihmi, kuras pazelschanàs pehz sabrukuma 1806. gadâ pa labai dakai ssskaidrojama zaur tikumigàs apsinas schkihstischanos. Neraugotees us domu neweenadibu, laikam gan ari Rutjè peederès pee teem, kurus Fuljè [illegible]las redset sawu lihdszensonu starpâ. Jo Rutjè pahrals par kluso un apdomigo filosofu zaur sawu wareno runatnibu, kura ween spehj wina domas eedehstit plaschaku aprindu sirdî, kà jau ari pate Rutjè darbiba daschkahrt salihdsinama ar apkahrtzelojoscha spredikotaja darbibu.

Wiss te minetais ir tikai neeziga dalina no abu grahmatu wisai interesantà satura; te wajadseja tikai norahdit us tàm. Schis grahmatas deretu islasit ihpaschi tagad, kur Dreifusa prahwa atkal pilnâ gaitâ un sagaidama Kreewijas Zara augstsirdigà preekschlikuma apspreeschana. Jo abas grahmatas eewehro tiklab Dreifusa prahwu, kà ari Franzijas draudsibu ar Kreewiju, winu domu pareisibu war nowehrtet pee jaunakeem notikumeem. Ja Franzija pahrzeesch krises laiku un atdabûn eekscheju weselibu un meeribu, tad zaur to war zeltees tikai labums neween winas tuwakeem kaimineem, bet ari wisai ziwilisetai pasaulei.

---

kairinajot — ihkstis u. t. j. pr. Katram muskukam, ar kura palihdsibu teek isdaritas apsinigas kusteschanàs, ir smadsenês saws punkts, sawa weeta, no kuras atkaras scha muskuka kustinaschana. Ja sinama lozekla kusteschanàs zentrs ir eewehrojami sabojats, tad zilweks wairs nespehj scho lozekli apsinigi kustinat.

Walodas zentrs. Starp kusteschanas zentreem leelo pusloschu pelekàs weelas kahrtâ sewischki swarigs ir walodas zentrs. Nahk reisam preekschâ gadijeeni, kur zilweks saudê spehju kahrtigi, pareisi runat. Reisam pawisam suhd waloda. Ir israhdijees, ka schahdôs gadijeenôs arween ir bijuse sabojata sinama smadsenu grumba jeb walnits („walodas zentrs"). Ir ari eewehrots, ka slaweneem wihreem, kas bijuschi pasihstami zaur sawàm runas dahwanam, ta smadsenu grumbina, kur atrodas walodas zentrs, bijuse sewischki attihstita. Turpreti kurlmehmeem, kuri nemas nerunà, schi grumbina esot daudz masaka, nekà ikdeenischkigeem weseleem zilwekeem.

Ar to tad ari nobeigsim ihso pahrskatu par nerwu sistemu un nerwu sistemas darbibu. Protams, ka aprakstit nerwu sistemas darbibu wehl nebuht nenosihmê aprakstit gara jeb dwehseles darbibu. Kà jau eesahkumâ minets, smadsenes un nerwu sistema wispahrigi ir tikai gara jeb dwehseles darbibas organs. Jautajums par gara jeb dwehseles spehju attihstischanos buhtu atkal zits jautajums.

Sihkumi.

Babajews Parisê. Lai 1900. gadâ pasaules isstahdes ehkas aissargatu pret uguni, Babajews Parisê nodomajis isdarit atklahtus mehginajumus ar wina atrasto schkidrumu. — Schinis deenâs Pergalesu celâ winsch isdarija ismehginajumus, pee kureem klaht bija leetprateji. Usbuhwetas bija diwas mahjinas — weena no otras $1\frac{1}{2}$ arschinas atstatu. Weenu mahjinu apsmehreja ar Babajewa schkidrumu, otru ne. No trim pusem nu abas mahjinas tika apkrautas ar malku (wairak nekà kub. fasch). un aplaistitas ar wairak nekà 3 pudeem petroleja, pehz kam tàs aisdedsinajà. Stiprà leesma azumirklî mahjinas apnehma no wisàm pusem un tàs leesmâs pasuda skatitaju azim. Pehz ugunsgrehka, kas wilkàs apmehram weenu stundu, ar Babajewa schkidrumu apsmehretà mahjina publikai atkal parahdijàs, kamehr otra mahjina, kas nebija nokrahsota ar wina schkidrumu, drihsumâ nodega lihds pamateem. Bet kas wiswairak publiku pahrsteidsa, bija tas, ka mahjinâ wareja usturetees pa wisu ugunsgrehka laiku. Uguns bija tik stipris, ka 20—30 solu atstatu no mahjinas nebija eespehjams stahwet, kamehr publika (ari damas un behrni) bes apgruhtinaschanas eegahja no breesmigà uguns apnemtâ mahjinâ un ar rokam aptaustija Babajewa mahjinas aukstàs seenas. — Pehz schi mehginajuma Parises waldibas eestahdes Babajewu ar rakstu luhdsa, lai sawus mehginajumus atkahrto. Mehginajumus Babajews nodomajis atkahrtot aprila mehnesî.

„Elektriskais" semkopis. Is Ensas sino „Linzer Tagesz.": Jautajums par kuru daudz weetâs pilsehtas tehwi weltigi lausa galwu, proti, kà apgahdatees ar elektrisko apgaismoschanu, it weenkahrschi isschkirts no kahda schejeenes semkopja, nenemot palihgâ pat nekahda arodneeka padoma. Hubertus zeema ihpaschneeks Donâ, Hargelsberga draudsê, war lepotees ar to, ka wina mahja un sehta schkuhni un kuhtis apgaismoti ar elektrisku uguni. Energiju atwada no zeemam garam tekoschàs upites un zik netizami tas ari neisklausitos — saimneeks sawu apgaismoschanas eetaisi pehz dinamo-maschinas, lampu un wada drahschu eepirkschanas pats eerihkojis. Palihgâ winsch tikai nehmis arodneezîskus aprakstus par elektribu. Schis wihrs nu war ja tikai upitê nepeetruhkst uhdens, katrâ brihdî sawu ihpaschumu kà us burwja mahjeenu jauki apgaismot.

Kuri kartupeli tee „sahtigakee"? Wispahr domà, ka tee kartupeli tee labakee, kuri wahrot pahrplihst. Bet sinatne tagad peerahdijuse, ka schis domas maldigas. Frantschu kimikis Walans ssskaidro, ka kartupelis, kam daudz olbaltuma, wahridams patur sawu weidu. Kartupeku pahrplihschana un issukschana ir olbaltuma nabadsibas sihme, tà ka nu tee kartupeli tee sahtigakee, kureem wiswairak olbaltuma, tad wahritus kartupelus koti weegli isschkirt: labakee allasch tee, kuri nepahrplihst un neissuhk. Mums te japeebilst, ka tas tà gan war buht, bet ka gaumei tomehr labak patihk issukuschee kartupeli.

Waldibas pasinojums par studentu nekahrtibam.

(Is „Waldibas Wehstnesch".)

Schà gada 8. februarî Peterburgas uniwersitatê iszehlàs nekahrtibas, jo studenti pahrtrauza lekziju (preekschlassijumu) apmekleschanu un leedsàs to atkal ussahkt, pirms nebuhschot ispilditi prassijumi, ko wini zehla preekschâ mahzibas waldei. Pee schis kustibas ais sadraudsibas juhtam peeweenojàs ari daschu zitu augstaku mahzibas eestahschu studenti tà galwas pilsehtâ, kà ari zitur walstî. Eewehrojot kustibas turpinaschanos un tahlak isplatischanos, 20. februarî zaur Wisaugstako pawehli generaladjutantam Wanowskam tika usdots ismeklet 8. februarî Peterburgâ iszehluschos studentu nekahrtibu eemeslus un tuwakos apstahktus. Schi Wisaugstakà pawehle, kuru ta studentu daka, kàs pee kustibas bija peedalijusês beedru pabalstischanas noluhkâ, usnehma ar leelu peekrischanu un zeenibu, atstahja eespaidu, un nekahrtibas nobeidsàs. Tahda pati prahtu apmeerinaschana tika panahkta ari Peterburgas uniwersitatê, bet wehlak, pateizotees dascheem blakus apstahkleem, kà ari uskuhdinajumeem no Kijewas uniwersitates studentu puses, nekahrtibas no jauna iszehlàs un peenehma daudz asaku weidu un raksturu, nekà paschâ sahkumâ. Sw. Wladimira uniwersitates slepenà studentu organisazija, kura sewi nosaukusês par „Kijewas sabeedroto padomi", usaizinajumâ no sch. g. 3. martâ, kas issuhtits us zitàm uniwersitatem, isteiza Peterburgas uniwersitates studenteem pahrmetumus par to, ka tee nobeiguschi nekahrtibas, bes ka buhtu pamatigi apswehruschi leetu stahwokli zitâs uniwersitatês un nenogaidijuschi, kamehr mahzibas preekschneeziba ispilda studentu prassijumus.

Schis usaizinajums isplatijàs starp uniwersitates studenteem tà ap 12. martu reisê ar pasinojumu no Maskawas uniwersitates par tureenes kustibas gaitu. Sem scho usaizinajumu eespaida daudz studenti peekrita domam, ka uniwersitatê wajagot sasaukt studentu sapulzi, lai apspreestu jautajumu, waj, eewehrojot leetas stahwokli Maskawâ un Kijewâ, nederetu atkal eekustinat jautajumu par „obstrukzijas" atjaunoschanu. Schi sapulze tika notureta 16. martâ uniwersitates leelajâ sahlê, kurâ patwaligi sapulzejàs kahdi 1000 studenti. Sapulzê eeradàs ari us Peterburgu atbraukuschais Kijewas uniwersitates delegats, kursch greesàs pee sapulzejuschamees ar luhgumu, pabalstit Kijewas beedrus un winu prassijumu par israidito studentu atpakal usnemschanu. Leelakà daka no klahtesoscheem studenteem isteizàs, ka uniwersitate slehdsama un obstrukzija turpinama. 17. martâ uniwersitatê salassijuschees studenti sadalijàs diwâs partijâs. Daka no „obstrukzionisteem" staigaja pa auditorijam trauzedama kahrtigu lekziju lassischanu, ziti turpreti pa scho laiku puhlejàs peerunat klausitajus peeweenotees pee deenu eepreeksch taisità sapulzes nolehmuma. Studenti, kuri gribeja preeksch lassijumu apmekleschanu turpinat, sarihkoja sapulzi IX. auditorijâ; bet tur eespeedàs ari „obstrukzionisti", kuri apdraudeja sawus pretineekus un nelahwa wineem sarunatees. Schi sapulze tomehr aissuhtija deputatus pee rektora ar pasinojumu, ka daka no studenteem ne-eeradusês us lekzijam newis us paschu wehleschanos, bet tikai tapehz, lai neisnahktu sadurschanàs ar „obstrukzionisteem". Drusku wehlak auditorijâ eeradàs rektors, bet studenti-demonstranti sanehma to ar skalu swilpschanu, tà ka rektors bija peespeests aiseet, pehz kam apmehram 1400 studentu*) no jauna salassijàs leelajâ saeeschanas sahlê us sapulzi, kurâ sapulzi waditajs students usaizinaja abeju partiju runatajus isteikt sawas domas jautajumâ par obstrukzijas turpinaschanu, tà ka nolehmumu, un pee tam galigu, esot wajadsigs tuhlit taisit, tapehz, ka zitâs mahzibas eestahdês nekahrtibas esot atkal parahdijuschàs; tad ari esot wajadsigs apspreest kà rihkotees gadijumâ, ja uniwersitate teek slehgta. Pehz runam un sawstarpejàm sazihkstem wahrdôs, pa kuru laiku daka studentu atstahja sahli, eesahkàs baloteschana, pee kam leelakà daka isteizàs „streikoschanai" par labu. — Wadoscho lomu agitazijâ sagrahba sawâs rokâs daka studentu, kuri sauzas par „organisazijas komiteju". Schi komiteja, sahkot ar 18. martu sahka islaist ikdeenas sewischkus biletinus (pasinojumus) par studentu nekahrtibu gaitu, pee kam pirmâ no scheem pasinojumeem par paroli bija ussstahdits — wisu augstako mahzibas eestahschu studentu atpakal usnemschana un „agrako prassijumu" atjaunoschana.

Eewehrojot augschâ aprahditàs nekahrtibas, 17. martâ tika islaista pawehle par wisu studentu isslehgschanu is uniwersitates, peelaischot par sinamu laiku pehz tautas apgaismoschanas ministra eeskata jaunu usnemschanu us luhgumraksta pamata. Pee ta pascha lihdsekla jakeràs ari wisâs zitâs mahzibas eestahdês, kur parastà darbu gaita tiks trauzeta.

(Turpmak wehl.)

No eekschzemes.

a) Waldibas leetas.

Kara klausibas leetàs tautas apgaismoschanas ministrija ssskaidrojuse, ka luhgumus, lai us laiku atleek resp. pagarina kara klausibas ispildischanas terminu personam, kuras iszglihtojas II. schkiras mahzibas eestahdês sewischkôs, eewehribu pelnoschôs gadijumôs war gan eesneegt.

Wentspils-Kuldigas meerteesneschu sapulzes sekretars, kolegiju sekretars Uszinowitschs eezelts par krepostnodalas sekretaru pee tàs paschas meerteesneschu sapulzes.

Skolneeku pahrzelschana bes eksameneem. Tautas apgaismoschanas ministrija, kà „Прав. Вѣстн." sino, atlahwuse Maskawas un Rigas mahzibas apgabalu gimnasiju un progimnasiju paidagogu padomem, mehginajuma dehk us 3 gadeem, bes eksameneem pahrzelt us augstaku klasi: 1) tos skolenus, kureem zaurmehrâ par gadu wisôs preekschmetôs spreedums ne masak par 3 un ne masak par 4 trijôs galwenôs jeb pamata mahzibas preekschmetôs, un 2) tos skolenus, kureem tahdi spreedumi [illegible]adâ, kas wispahrigi apmeerina, bet kuri pee eksameneem newareja peedalitees ais tahdeem zehloneem, ko pedagogu sapulze atsihst par eewehrojameem. Ministrijai tiks pasinots par nowehroju-

*) Uniwersitatê pawisam ir kahdi 3700 studenti.

meem scho 3 gadu laikâ, lai waretu issinat, waj schahda kahrtiba teizama un waj ari turpmak skoleni atswabinajami no pahrzelschanas eksameneem.

b) **Baltijas notikumi.**

Usaizinajums us peedalischanos pee Bischkopibas beedribas „Drawas" isrihkoteem bischkopibas kursceem.

Lai zenstos pehz spraustà mehrka: weizinat ari no sawas puses razionalas bischkopibas attihstischanos un isplatischanos muhsu dsimtenê, Bischkopibas beedriba „Drawa" (Jaunpils draudsê, Tukuma aprinkî) ar semkopibas un walsts domenu ministrijas atwehli noturès schinî 1899. gadâ wasarâ bischkopibas kursus. Kursi wilksees 10 deenas, no 8—18. junijam un winus noturès Santes skolas namâ. Mahzibu kursôs pasneegs pehz schahdas programas:

I. Praktiskam bischkopim nepeezeeschamàs teoretiskàs sinaschanas.

Bischu saimes sastahws: mahte, trani, darba bites un to sakars; bischu bariba (medus, seedi, ubdens) un kahda teem sewischka nosihme; waska pagatawoschana un schuhschana — daschadàs kanninas; bischu waloda un zik tahku ta japrot bischkopim; bischu daschadee prahti un bischu darbiba behrnus perinot, eewehrojot un pahrrunajot pee tam schinî sinâ jaunakàs teorijas; bischu eenaidneeki (zilweki, laupitajas u. t. t.) un kà no teem atgainatees; bischu slimibas (peru puwe, zaureja u. t. t.) un kà no tàm issargatees; daschadàs bischu sugas un winu ihpaschibas un kahdas sugas sewischki un zik tahku tàs pee mums noderigas; mahjeeni un aisrahdijumi isaudsinat katram sew pascham eenesigu bischu sugu.

II. Praktiski darbi daschadu sistemu stropôs ar kustinomàm kahrem.

Kà eeguhst bites un kas winas pehrkot jaeewehro; kahda wislabakà weeta preeksch bischu dahrsa un kà stropus usstahdit; pirmà bischu isskreja pawasari, kas tad jadara un ko bischkopis pee tam war nowehrot; kad un kà jaisdara pawasara rewisija; saimju pahrweetoschana no klutscheem rahmischu stropôs; zik tahku eewehlams rihkotees ar wahjàm saimem un to peeweenoschana zitàm; usehdinaschana, kahdi no tàs labumi un kahdi war zeltees kaunumi, neusmanigi rihkojotees; saimju tahkakapkopschana lihds wairoschanàs laikam; mahksligu schuhnu pagatawoschana un aisrahdijums, kahdâ mehrâ widus seenas un wispilnigakàs mahksligàs schuhnas isleetojamas, eewehrojot pee tam sinatnu wihru pehtijumus.

Medus stropu eerihkoschana; kahdi labumi dabigai speetoschanai un kahdi tee mahksligai wairoschanai; dabigee speeti un to sanemschana; mahksliga wairoschana pehz noderigakàm metodem; speetu un pamata stropu apkopschana pehz wairoschanas laika; medus raschoschana un issweeschana, pahrrunajot pee tam lihdseklus un aisrahdot us darba rihkeem, kurus leetojot bischkopis ar wismasak laika patehrina war eeguht wisleelakos eenahkumus (schkirblekis, bischu iskehrejs, sekzijas u. t. t.) mahschu audsinaschana pehz wairakàm metodem, pehz kuràm daschàm strahdajot war eeguht wislabakàs mahtes (Dootlitles Alleja metodes u. t. t.).

Draweschana rudenî un bischu eeseemoschana daschadu sistemu stropôs; saimju saweenoschana; seemas baribas daudsums un kahdai tai wajaga kuht, lai panahktu labu pahrseemoschanu; bischu pehdejà istihrischanàs, waska kauseschana pehz wezàs metodes, kà ari leetojot aparatus; medus un waska paglabaschana, isleetaschana un pahrdoschana; noderigu tukschu schuhnu paglabaschana par seemu.

Bischkopja seemas darbi; kas jadara ar tahdàm saimem, kuras seemâ isturàs nemeerigas; jaunakee panahkumi un atradumi bischkopibâ un kahda teem wehrtiba; bischkopibas tabulas un grahmatu weschana; bischu ganibas un kà tàs jo weegli paplaschinat; bischkopja darba rihki (nepeezeeschamee) un kà tee pagatawojami; bischkopibas literatura.

III. Pahrskats par stropeem un pamahziba noderigako rahmischu stropu pagatawoschanâ.

Kà bischu stropi zehluschees, attihstijuschees un sasneeguschi sawu tagadejo stahwokli un pilnigumu; Wahzu un Amerikanu sistemas; sewischks aisrahdijums us stropeem, kuri konstrueti no muhsu paschu bischkopjeem un israhdijuschees par wisai noderigeem; pamahziba, kas pee kreetnu stropu pagatawoschanas jaeewehro; preeksch stropu pagatawoschanas wajadsigee darba rihki.

Nosazijumi par peedalischanos pee kurseem.

1) Par mahzibas pasneegschanu jamaksà: Bischkopibas beedribas „Drawas" beedreem par wisu laiku 1 rublis un kas eeronas us kurseem tikai daschas deenas, tam 20 kap. deenâ; nebeedrus peenem tikai us wisu laiku un teem jamaksà katram 3 rbl.

2) Par usturu un telpàm jamaksà 6 rbl.; kas nahk pats ar sawu usturu un wehlàs tikai telpas nakts gukai, tam jamaksà 1 rbl.; gultas drehbes janem katram sawas lihds.

3) Kas wehlàs peedalitees pee kurseem, tam wehlakais lihds 28. majam japeeteizàs waj nu personigi waj ar rakstu pee Bischkopibas beedribas „Drawas" rakstweschа (adrese: Курляндск. губ. чр. Бехгофъ, Фельдгофъ, г-ну И. Эйсбергу; Kursemes gub. pr. Upesmuischu, Laukumuischas skolotajam J. Eisberga kgm). Peeteikschanàs rakstam japeeleek klaht wajadsigà samaksa par mahzibas pasneegschanu (1 rbl. resp. 3 rbl.). Usturas nauda kursu dalibneekam jasamaksà tad, kad eerodas kursôs. Peeteikschanàs rakstâ japeemin, waj kursu dalibneeks wehlàs dabut usturu, waj nahks pats ar sawu. Tàpat katram skaidri jausdod sawa dsihwes weeta un adrese.

4) Kursisteem jasapulzejas wehlakais 8. junija wakarâ; schkirschanàs buhs 18. junija pusdeenâ.

Peesihme 1. Mahzibu kursôs pasneegs tà, ka teorija ar praktiku ees roku rokâ; it sewischki eewehros praktiku. Mahzibas pasneedseji, resp. kursu waditaji buhs: Bischkopibas beedribas „Drawas" preekschneeks, Berga kgs un schis beedribas goda beedris, Kreutzberga kgs, kursch jau kahdôs peezôs kursôs, Kursemê un Widsemê, pasneedsis bischkopibas mahzibas.

2. Kà jau augschâ minets, tad kursus noturès Santes skolas namâ, kur dsihwo beedribas preekschneeks un kursu waditajs, Berga kgs. Pee mahzibu pasneegschanas praktikâ isleetos Berga kga preekschsihmigi wadito bischu dahrsu. Berga kgs jau dascham labam buhs pasihstams kà bischkopis, kursch eeguwis to mahksliu sasneegt tahdas medus raschas, kà reti kahds no muhsu bischkopjeem un winam nu buhs isdewiba kursistus wispilnigakâ mehrâ eepasihstinat ar scho mahksliu.

3. Kursu dalibneeki warès par welti isleetot Beedribas biblioteku, kura par kursu laiku atradisees Santes skolas namâ. Wini warès ari lihds ar kursu waditajeem apmeklet apkahrtnes bischkopju dahrsus, lai tà arween wairak paplaschinatu sawus eeskatus.

4. Swehtdeenâ, kura eekriht kursu laikâ, Bischkopibas beedriba „Drawa" noturès sawu wasaras sapulzi Santes skolas namâ, pee kuras kursisti warès peedalitees, lai eepasihtos ar beedribas rihzibu un ar tàs darbibas panahkumeem.

5. Santes skolas nams preeksch tahlakeem apmekletajeem tiklab sasneedsams no Tukuma, kà ari no Jelgawas-Moscheiku dselszeła puses, nokahpjot Wez-Auzes stazijâ un zekojot tad zaur Stuhrumuischu un Remti.

Preekschneeziba.

No Ehrgemes. Us wasaras swehtkeem Ehrgemeeschi nodomajuschi isrihkot basaru 4 schis draudses kurlmehmu behrnu skoloschanai par labu, us ko jau tagad naigi ween poschamees. Greesejs.

Laukstrahdneeku peenemschanas leetà. Widsemes laukstaimneezibas un ruhpneezibas weizinatajas beedribas sekretars „Balt. Wochenschr." islaidis sekoschu pasinojumu: „Zaur scho teek pasinots, ka Widsemes laukstaimneezibas beedriba preeksch rudens darbeem ir nolihguse wisôs darbôs atlaischamos weetejos apakschkareiwjus (alga 50 kap. par deenu pee brihwas usturas, isnemot maisi) un pehz nolihguma apakschkareiwji dabujami tikai zaur min. beedribu. Wisi laukstaimneeki, kuri preeksch rudens darbeem (no 15. augusta lihds 1. waj 8. oktobra) grib apakschkareiwjus dabut, teek usaizinati tuhlin pasinot, zik strahdneeku teem wajadsigs un jaeemaksà 3 rbl. rokas naudas par katru strahdneeku. Wisi jau lihds schim peesuhtitee pasinojumi tiks eewehroti Peeteikschanàs un eemaksa jaisdara wehlakais lihds 20. aprilim." — Tahlak minetâ laikrakstâ eeweetots garaks pasinojums par Poku laukstrahdneekeem, kuri preeksch schejeenes wajadsibam tiks salihgti, un par scho lihgumu noteikumeem.

Baltijas krogu jautajuma dehl notureschot aprila mehnescha beigâs waj maja mehnescha sahkumâ Peterburgâ sehdi. Bet galigu spreedumu par muhsu krogu likteni, kà „Prib. Listoks" peesihmê, newarot wis isspreest finantschu ministrijas lozekli, bet tikai walsts padome, likumus pahrstrahdajoschâ zekâ.

Widsemes telefonu wadu garums, kà „Rev. Ztg." sino, sch. g. 1. janwara sneedsas lihds 2500 werstim, ar 96 zentralstazijam un 802 tahrrunaschanas weetam. Schahda telefonu tihkla eerihkoschana esot ismaksajuse kahdus 100,000 rbl.

Smiltenes draudsê (Walkas aprinkî) par draudses ahrstu ar walsts deenesta teesibam eezelts ahrsts Roberts Kreischmans, skaitot no sch. g. 1. janwara. (W. G. A.)

Stopinu muischâ, Rigas aprinkî, par laiku no sch. g. 8.—15. martu ar trakuma sehrgu nosprahdsis 1 suns.

Stukmanu - Alukfnes - Gulbenes - Walkas schaursleeschu dselszeku, kà „Düna-Ztg." sino, eesahkschot buhwet trijâs weetâs: pee Walkas, Stukmaneem un Alukfnes. Schi dselszeła inscheneeri jau israudsiti. Schi dselszeła buhwetaja, kà sinams, ir Widsemes peeweddselszeku beedriba, kuras direkzija buhs Rigâ.

No Rigas juhrmalas. Ledus Leelupê schogad isgahja pee sema uhdens stahwokla lehnitim, tihri nemanot, pa leelakai daļai turpat us weetas iskusdams. Twaikoni „Omnibuss" un „Adlers" eesahka ar 29. martu kahrtigo gaitu braukadami te garam no Slokas us Rigu un atpakaļ. —e.

Satikfme starp Sahmu salu un zeetsemi pahr leelo Sundu no sch. g. 29. marta pahrtraukta.

No Leelwahrdes. 28. martâ sch. g. Leelwahrdes Labdaribas beedribas telpâs bija atkal pehz ilga laika jautajumu wakars. Wakaru atklahja preekschneeks, nolasidams eewadrakstu is kahdas medizinifkas grahmatas. Tad pahrgahja us jautajumeem. Pehdejos wiswairak isskaidroja skolotaji J. Neulands, W. Dermans, P. Plums. Swarigakee jautajumi bija schahdi: 1) Kahda nosihme ahrstneezibai? Ahrstneezibai milsiga nosihme, sewischki lipigu slimibu, kà mehra, drudscha, baku, koleras u. z. apkaroschanâ. 2) Kà isskaust mahnizibas? Pehdejàs isskauschana skolâ mahzot dabas sinatnes. Tur daudz war darit muhsu skolotaji. 3) Zaur ko z.las labibas semàs zenas? Zaur pahrakraschoschanu un konkurenzi. Schis domas gan mehginaja apgahst, bet tatschu peekriteji dabuja wirsroku. — Jautajumu wakars noriteja dsihwi. Tikai publikas bija pahrak maz. Teescham behdigi! Waj muhsu apkahrtejai publikai tik maz intereses preeksch jautajumu wakareem, kuru nosihme wispahrim atsihta? Zeresim, ka us nahkoscho wakaru, kursch nolikts us otro Leeldeenas deenu, 19. aprili, buhs wairak. Us scho deenu peeteikts preekschlasijums: „Kahda nosihme isglihtibai laukstaimneezibâ?

„Beedrs".

Kokneses Dseedaschanas beedriba Leeldeenas swehtku otrâ deenâ, kà mums sino, sarihkos teatra israhdi, kurai israudsita Hermana Sudermana luga „Laime laktâ". — Kokneses dselszeła stazijâ 25. martâ rihtâ apzeetinaja kahdu jaunu zilweku, kursch patlaban rihkojas gar dahwanu kastites islaupischanu, kura (kastite) nolemta preeksch „Maskawas nabaga behrnu patwerfmes." Schahdas sahdsibas jau bija notikuschas Stopinu, Ogres, Skrihweru, kà ari Rigas I. stazijâs un tapehz Kokneses stazijâ schandarms dahwanu kastiti alasch usmanija.

Par Rigas-Bauskas dselszeła buhwes apstiprinaschanu ispaustas baumas „Düna-Zeitung" nosauz par pahrgràm.

No Bahrbeles mums sino, ka tur 11. martâ atrakts polizijai un ahrstam klahtesot kahdas saimneezes kaps, kura preeksch kahdeem trim gadeem nomiruse. Par schis seeweetes nahwi kaudis bijuschas isplatijuschàs daschadas walodas. Lai issinatu, zik tàm pateesibas, isdarita kapa atrakschana.

No Lihwbehrses. Nesen Lihwbehrses krogâ, kà „Kurs. Gub. Aw." sino, iszehlàs kauschanàs starp keegeku zepka strahdneekeem, pee kam krodsineeks un strahdneeks Ulmanis tika eewainoti, laikam ar pudelem. Pa zihnas laiku strahdneeks Iwankalifs isschahwa zaur logu is plintes un eewainoja kahdu Jegorowu, kas ari pee kauschanàs peedalijàs. Eewainoto aisweda us slimnizu.

No Wandsenes. No pagahjuschà mehnescha sahkot mums ir atkal ahrsts tuwumâ, jo muhsu skolas namâ nometàs us dsihwi Dr. Jakobsona kgs. Tà nu mums wairs naw jagreeschas pee „labdareem" un wahrdotajeem, bet nelaimes gadijumâ waram greestees pee mahzita ahrsta. Pee daschadàm operazijam winam palihds lihdsatwestà feldscheereene. — Us zeen. komisara kga pawehli weetneeku pulks peenehma preeksch muhsu skolas rokdarbu skolotaju. Alga naw leela. Jawehlas, kaut pagasta weetneeki peegreestu nopeetnu wehribu un wisu ruhpigi eewehrotu. —eks.

Leepajâ 15. martâ Leepajas mekaniskâ fabrikâ „Wesuws" strahdneeks Behrtuls kildâ ar strahdneeku Kautinu eesita pehdejam ar dselssgabalu par galwu. Dselssgabals pee tam eespreedàs galwas kausâ un palika tur stahwot. Eewainoto aisweda us slimnizu, kur dselssgabalu isnehma. (K. G. A.)

No Kalnzeema. Daudsi zeen. „Mahjas Weesa" lasitaji laikam nebuhs neko par scho pagastu dsirdejuschi, jo winsch laikraksts reti minets. Materialâ sinâ winu war eedalit diwâs daļâs: weena daļa (keegelnizas un kalku dedsinatawas) atrodas deesgan labôs materialôs apstahkliôs, kurpretim otra daļa deesgan neapskauschamôs. Pagasta ruhpneeziskà puse ar semkopibu neko daudz nenodarbojas, jo pee tagadejàm semàm zenam, atlez maz pelnas, tadehl ari daschi no muhsu saimneekeem sahk atmest sakku audsinaschanu. Ruhpneeziba turpretî muhsu pagastâ koti attihstas. Kur preeksch kahdeem 4 gadeem krahsojàs muhsu koschee sakku dahrsi, tagad tur stalti stahw leelas keegelnizas un plaschas kalku dedsinatawas. Keegelnizu muhsu pagastâ ir 11 (preeksch 5 gadeem 1), wisas ar rinku krahsnim. Keegelnizâs teek darbinati ap 1500 strahdneeku is Witebskas, Kaunas un zitàm gubernam. Keegelu isgatawoschana welkas no aprila lihds oktobram un to isdara wiswairak ar maschinam. Dascha maschina pagatawo deenâ lihds 45,000 keegelu, tà tad weena keegelniza rascho schinî laika sprihdî (no aprila lihds oktobrim) ap 5 - 6 miljoni keegelu. Sanemot wisas keegelnizas kopâ isnahk, ka winas rascho minetâ laikâ lihds 65 miljonu keegelu. Par 1000 keegeleem maksà 12—13 rbl. un rudenim peenahkot zenas zelas lihds 16 un 18 rbl. Tà tad schejeenes keegelu fabrikanteem ir ihsti labs pelnas awots un teem nebuht nenahkas nokautees ar „gruhteem laikeem," ka winu lihdsbrahkeem — semkopjeem. Wisas keegelnizas, kuras ir 26 (eeskaitot ari Wolguntes) aiswisina gandrihs wisus sawus raschojumus (125 miljoni) us wezo Rigu, kura tomehr ar to wehl nebuht naw apmeerinata, jo peeprasijumi wehl arween aug deen no deenas leelaki, tadehl ari isskaidrojams, kadehl tik ihsâ laikâ keegelnizas sche tà peenehmuschàs. — Kalku dedsinatawu Kalnzeema pagastâ ir 5, no kuràm diwas pehz jaunakàs konstrukzijas, ar rinku krahsnim, buhwetas, Schim rinku krahsnim tas nenoleedsami leelais labums, ka winâs dedsina kalkus bes jebkahdas pahrraukschanas, kurpretim weenkahrschâs kalku dedsinatawâs arween japahrtrauz dedsinaschana us deesgan ilgu laiku, lihds isdedsinatà krahsns atdseest un top islahdeta. — Daschi no schejeenes semneekeem, kureem naw peeteekoscha kapitala preeksch keegelu fabriku uszelschanas, pahrdod sawas mahjas, pee tam koti isdewigi, jo par neeka mahjam ar apmehram 60 puhrweetam semes, teek dots pat lihds 45,000 rbl. Zits, kas sawas mahjas pahrdewis agrak (preeksch 5 gadeem) par smeekla zenu (4000 rbl.), salihdsinot ar tagadejàm, tagad nagus ween kosch par pasaudeto trekno kumosu. Tà ka daschi no muhsu saimneekeem sawas mahjas pahrdewuschi un daschi atkal, telpu truhkuma dehl, kalpus ne-eenem, tad muhsu kalpi buhwè preeksch sewis ihpaschas mahjinas. Schahdu mahjinu skaits jau deesgan leels un istaisa kopâ sanemot weselu jaunu zeematu. Schis mahjinas teek buhwetas us kronim peederoschas purwa semes; ispirkschanàs maksa (kura samehrâ koti neeziga) teek pa gadeem nolihdsinata. Ihsti preeks skatitees, kur agrak bija neapdsihwots un weenmuligs klajums, tagad walda tik rosiga dsihwe. —nis.

c) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Wehstules is galwas pilsehtas. VI. — Pehdejo reis rakstiju par seeweetes-ahrstes Wolkowa kdses preekschlasijumeem, kurôs ta issaka wihreescheem, atklahteem darbineekeem (kà skolu pahrsinatajeem u. t. t.), tad tehweem un brahkeem daschadus pahrmetumus par to, ka tee par maz eewehrojot otra, wahjakà un dailakà dsimuma intereses weselibas kopschanas sinâ. — Sawâ treschajâ un pehdejâ preekschlasijumâ ta aistika lihds — wihreem. Damas, kà prezetas, tà neprezetas steidsin steidsàs smeltees schinîs preekschlasijumôs jaunas mahzibas, jo wisas tak gribeja sinat, kahdejadi tad wihreeschi kaitè laulatâ dsihwê sawu dahrgo dsihwes beedrenu weselibai!

Sahle bija kà bahstin peebahsta. Kas nu atteezas sewischki us pascha preekschlasijuma saturu, tad neka jauna Wolkowa kdse ne-esot pastahstijuse, jo wispahri sinams, ka peemehram sinamâ periodâ, damas jau paschas zenschas eerihkot wisu, kas ween winu ehrtibai wajadsigs. Pehz Wolkowa kdses domam wihreem ari esot schinî laikmetâ jabuht koti usmanigeem pret sawàm dsihwes beedrenem. Tur wihram wajagot nerwoso kundsi apmeerinat ar smaidu, ar mihku wahrdu, ar greeschanos pee ahrsta u. t. t. Bet ari par daudz leela ruhpeschanàs schinî sinâ ne-esot laba. Ziti wihri peemehram peespeeschot sawas seewas schaî laikmetâ pahrtikt, tà sakot, no sahlem ween, daschdaschadàm drapem un zukurineem, ziti atkal dodot wihnus „spehka" dehl, kur pateesibâ nekahdu stiprinaschanas lihdsekku newajagot. Ziti atkal gahdajot pahrak daudz par sawu kundschu ispreezaschanos un usjautrinaschanos, nemaz neapdomadami, zik laitiga tàm peemehram deja, korsetes, ilga sehdeschana teatrî u. t. t. — —

Wolkowa kdse jutusès sawâ pehdejâ preekschlasijumâ pat peespeesta aisrahdit us to, ka wina nemas negribejuse nemeera sehklu seht starp wihreem un seewam. Un tas ari ir tas labakais, dsihwot meerâ, jo — slikts meers weenmehr labaks, nekà labs karsch. . . .

Weenu preekschlasijumu beiguschi waretum it labi pahreet us kahdu zitu preekschlasijumu, waj pareisaki sakot — preekschnesumu, proti us ahrsta beedribu, kur nesen kahds „mahkfleneeks" rahdija sawu spehju — sobenu un pulkstenu rihschanâ! — Weselas 22 zollas garus sobenus gan taisnus, gan lihkus muhsu waronis rijis, t. i. eebahsis pa rihkli mahgâ un pee tam wehl dascheem peekahrdams klaht labi pasmagus swarus. — Starp zitu tas norijis ari pulksteni, paturedams ta kehdes galu mutê un kahwis ahrsteem klausitees, kà pulkstenis tiksch. Ahrsti klausijuschees ari, bet tad sahkuschi strihdetees: weeni apgalwojuschi, ka pulkstena eeschanu warot it labi dsirdet, otri atkal teikuschi, ka dsirdot newis pulkstena eeschanu, bet sirds pukšteschanu. . .

Ar leelako interesi gaidijuschi wisi, kà isdosees mahgas elektriska apgaismoschana, jo pee kahda sobena mahkfleneeks peestiprinajis elektrisku lampinu un tad bahsis rihklê. Bet kà nespihdejuse, tà nespihdejuse mahgâ, lai gan augstaku bijis wiss apgaismots. Tà tad — interesantakais „mahkflas" numurs neisdeweeš. — —

Pee tàs paschas reises man eekriht prahtâ atstahstit zeen. lasitajeem kahdu wehsturigu waj pareisaki sakot — kriminal-wehsturigu atgadijumu ar tamlihdsigàm burwju israhdem, kas notizis Peterburgâ preeksch dascheem gadu desmiteem. — Kahds suhtnis sarihko Peterburgâ reis spihdoschas weesibas, us kuràm eeluhgtas galwas pilsehtas wisaugstakàs personas. Starp zitu tur atronas ari kahds jauns smalks Itaileeschu aristokrats, kursch no Italijas suhtneezibas sekretara eewests augstakàs aprindâs. — Schis jaunais zilweks wispahri patikas, bet sewischki damu mihlulis, jo tas prot ar retu isweizibu katru sapulzi usjautrinat un „amiset". — Ari schinî sapulzê tas rahda daschdaschadas loti isweizigas burwju mahkflas. Wisi jautri. „Beidsot," mahkfleneeks teiz, „nahk wislabakà leeta, proteet, no selta pulksteneem un damu rotas leetam es iszepschu leelu rausi" . . . Wisi brihnas, kà gan tas wareschot notikt. „Ja," winsch teiz, „tur man tik wajadsiga drusku pawahra palihdsiba un rausis buhs gataws." — „Wai, to tatschu wajag redset," teiz damas. Ar wahrdu sakot, wisi loti sinkahrigi un saber sawus selta pulkstenus un rotas leetas „mahkflas" mihkotaja Itaileescha zilindrî, kursch dodas us kuknu un teiz, ka pehz 10 minutem buhschot rausis gataws.

Desmit minutes paeet ahtri, bet rausis wehl nenahk. Daschi smejas, ka no selta leetam gan laikam esot deesgan gruhti rausi iszept. . . Paeet wehl 10 minutes. Publika paleek drusku nemeeriga un nama tehws eet raudsit, kas gan ar „mahkfleneeku" notizis. Bet — brihnums — kuknâ wina naw. Zauri gan esot isgahjis, teikdams, ka buhschot tuhlin atgreestees no bods burwju rausi zept, bet wehl ne-esot atnahzis. — Issuhta us wisàm pusem sulainus winu meklet, bet nekur neatron. Nu tik noskahrst, ka publika ne rauscha, ne selta leetu wairs neredsès, jo Itaileeschu augstmanis naw bijis nekas zits, kà — weiklis blehdis, kursch safabrizejis eeteikschanas rakstus Italijas suhtneezibas sekretaram un tahdejadi tizis pee rauschu zepschanas is selta leetam, kas winam eenesa labu sumu, eewehrojot to, ka rotas leetu starpâ bija loti daudz ar dahrgeem akmeneem. — Blehdis netizis sakerts —t—

Tautas apgaismoschanas departaments, kà Peterburgas laikraksti sino, isskaidrojis ka wisôs tanîs gadijumôs, kad pee pahrbaudischanas widejâs mahzibu eestahdês peeteizas personas, kas baudijuschas mahjas mahzibu un sasneeguschas jau pilngadibu waj ari kara deenesta eesaukschanas wezumu un pat par to wezakas, wajaga noteiktôs terminôs peelaists pee pahrbaudischanas, bet ne semak, kà pee 4 apakschejo klasu kursa. Tos, kureem leezibas par 4 klasu kursa sinaschanam — no 5. un 6. gimnasiju waj progimnasiju kursu klasem waj realskolu 5 klases, tanî paschâ wezumâ war peelaist pee gimnasiju 7. un 8. klasu un realskolu kursa sinaschanu beigu eksameneem. — Schahdu personu luhgumi dehl peelaischanas pee eksameneem naw padoti stempelu nodokkam. — Scheem pahrbaudijumeem janoteek widejâs mahzibu eestahdês, bet ne pee mahzibu apgabalu eksamineschanas komitejam.

Tautas apgaismoschanas ministrijas schurnals sino, ka fabriku un daschu teknisku eestahschu peeprasijumi pehz seeweeschu kahrtas kimikeem no seeweeschu augstakeem kurseem pagahjuschâ gadâ tahda mehrâ pawairojuschees, ka tàs dehl scho spehku truhkuma nebijis eespehjams pilnigi apmeerinat.

Seeweeschu kimiki. Tautas apgaismoschanas ministrijas schurnals apgalwo, ka fabriku un daschu teknisku eestahschu peeprasijumi pehz seeweeschu augstakeem kurseem pagahjuschâ gadâ tahdâ mehrâ pawairojuschees, ka tàs dehl scho spehku truhkuma nebijis eespehjams pilnigi apmeerinat.

Seeweeschu teesibu paplaschinaschana. Drihsâ laikâ tikschot isschkirts jautajums par seeweeschu peelaischanu pee meerteesneschu, semes preekschneeku un pagastu rakstweschu amatu ispildischanas.

Muitas departementa zirkulars. Muitas departements dabujis sinat, ka no ahrsemem eewestàs medalas ar Wahzu keisara Friedricha III. gihmetni un usraksteem: „Keisars Friedrichs III." un „Mahzees zeest bes kurneschanas", pawirschi apluhkojot pehz sawa isskata lihdsinajotees Kreewijas selta naudai (imperialeem), zaur ko weenkahrschakee laudis beeschi teekot maldinati un peekrahpti. Tapehz wisàm muitas waldem pawehlets schahdu medatu eeweschanu Kreewijâ turpmak nepeelaist.

Jauna beedriba. Nesen tika apstiprinati preses darbineeku beedribas statuti. Bes beedribas dibinatajeem beedribâ grib eestahtees par aktiweem beedreem kahdi 40 galwas pilsehtu laikrakstu weetneeki, drukatawu ihpaschneeki u. t. t. Dibinataji stahjuschees sakarâ ar Maskawas eewehrojamakàm firmam un grahmatu pahrdeweju un isdeweju beedribu un ari te tee lihdsjuhtigi apsweikti. Jaunàs beedribas pirmo wispahreju sapulzi nodomats sasaukt aprilî. Beedribas pirmais darbs buhschot palehnam gahdat par to, ka war sa-aizinat preses darbineeku pirmo sapulzi Kreewijâ nokahrtot jautajumus par pareiseem sazensibas noteikumeem, mahzekku dsihwes apstahkku nokahrtoschanu, schkihreju teesas dibinaschana u. t. t. „N. W."

No Dwinskas nums sino, ka tureenes Latweeschi eesneeguschi eekschleetu ministram statutus jaundibinajamai Latweeschu Saweesigai beedribai, sem nosaukuma „Двинсбое Латышсбое Общественное Собраніе". — Nesen atpakal us schejeenes R. O. dselsszeła, netahlu no Rigas stazijas sleedem atrada beigtu jaunu wihreeti, podu krahschnu isgatawotaju. Winu lokomotiwu bihditajs bija nogruhdis no sleedem, tam breesmigi peeri sadragadams un abas azis isdausidams. Maschina winam bija atgreesuse weenu roku un diwus pirkstus. Zehluschàs aisdomas, ka winsch nosists un uswilkts us sleedem, jo truhkstot ari selta pulkstena un gredsenu. Daschas aisdomâs esoschas personas apzeetinatas. D. S.

Starp Witebsku un Schlobinas staziju us Leepajas-Romnu dselsszeła, kà „Pet. Wed. sino, domajot buhwet jaunu dselsszeku, kas eeschot gar labo Dnepras krastu un buhschot kahdas 263 werstis garsch.

No Maskawas sino, ka 2. aprilî us Kasanas dselsszeła saru linijas, kura noder pretschu wadaschanai, zaur uhdeni apskahdets vàr Krimsu wedoschais tilts. Zaur uhdens speedeenu nogahsts 10 asu augsts akmens tilts. Tilta koki sabrukuschi uhdenî. Eemesls schaî warenai straumei bijuschi kahdi augschpus tilta sagahsti dsirnawu dambji.

No Pogofas (Tschernigowas gub.). Naktî us 11. martu sche pastrahdata swehriska slepkawiba. Kahda Sitnikowa tika nonahweta un tad, lai apslehptu pehdas, pakahrta. Otrâ deenâ nelaimigàs snots klehti ee-eedams atrada to wirwê karajamees pee sijas. Aisdomas krita us paschu gimenes lozekkeem: dehlu Andreju un ta seewu Mariju. Sahkumâ abi apzeetinatee leedsàs, bet wehlak Marija pastahstija sekoscho: 10. marta wakarâ, winas wihrs Andrejs pahrnahzis kreetni eedsehrees mahjâs un pee wakarinam ussahzis kildu ar seewu un mahti, tadehl ka truhzis maises. Mahte nu nogahjuse no wakarinam, eelihduse krahsnî un tur sahkuse pahrmest Andrejam ta nekreetnibu. Andrejs sadusmojees, peeskrehjis pee krahsns, sagrahbis mahti pee kakla un sahzis to schnaugt. Isdsirduse wezeni krahzam, Marija gribejuse behgt pa durwim ahrâ, bet wihrs to aisturejis, aissehjis durwis ar sikšnu un draudejis trihzoscho seewu nosist ar zirwi, ja ta kahdam ko teikschot, kas notizis. Kad Andrejs atkal atgreesees pee mahtes, Marija atrahwuse durwis un aismukuse pee sawa tehwa. Slepkawa schos seewas issazijumus nosauz par meleem un apwaino, ka ta esot nonahwejuse. Mironi tuwak apskatot israhdijees, ka tàs meesas gluschi apklahtas bruhzem, kuru zehlonis siteeni. Lihkis pakahrts tikai pehz nahwes. Abi aisdomâs stahwoschee eeslodsiti zeetumâ.

Ufas gubernà kà telegrafs sino, weselibas stahwoklis labojàs truhkumzeeteju apgabalôs, it sewischki zaur „Sarkanà krusta" rihzibu. Tifs tiks apspeests. Bihstamaks ir skorbuts. Weenâ paschâ apgabalâ ar scho slimibu saslimuschi pahri par 3000 ziliweku.

No Laskas (Petrokowskas gub.). Schinîs deenâs, kà „Swetam" raksta, nosudis Laskas aprinka rentejas rentmeistars Dmitrijews un libds ar winu — 162,000 rbl.

Akermana (Besarabijâ). Tureenes spirta tihritawâ 31. martâ spirts eksplodeja, kà domajams zaur to, ka tajâ bija eekrituschas uguns dsirksteles. Seschas personas dabujuschas galu, dewinas eewainotas. Nams ispostits.

No Turkestanas. Turkmenu sahdschas, kur sawâ laikâ iszehlàs Andischanas nekahrtibas, kà „Turk. Wed." sino, tagad noplehschot. Taî weetâ eerihkoschot Kreewu koloniju.

No Rigas.

Rigas politekniskà institutâ, kà mums sino, preekschlasijumi atkal eesahkšees 26. aprilî.

Rigas politekniskà instituta kimiskàs laboratorijas (finatniskas darbnizas) zelschanai tautas apgaismoschanas ministrija atraduse par wajadsigu atkaut 200,000 rbl. leelu papildu kreditu. Preekschlikums eesneegts walstspadomê.

J. Duburs puhpolu swehtdeenâ, 11. aprilî, Jahna basnizâ sarihkos garigu konzertu. Bes isrihkotaja, kura jaukà tenora balss jau ilgaku laiku Rigâ atklahtibâ naw dsirdeta, pee konzerta peedalisees wehl schahdi eezeeniti spehki: Brigaderu Maijas kundse; basbaritonists Pawuls Jurjana un baritonists A. Kaktina kungi, Rigas Latw. dseed. beedr. jaukts koris kapelmeistara Osola wadibâ un Jelgawas Dseed. beedr. „Liras" wihru koris brihwmahkslineeka Kaulina wadibâ. Biletes eepreeksch dabujamas Brigadera un Kapteina grahmatu pahrdotawâs, konzerta deenâ weenigi Kapteina grahmatu weikalâ.

Rigas Latweeschu teatri israhdis: treschdeen, 7. aprilî: Heinricha Laubes beydu lugu „Grafs Esels"; swehtdeen, 11. aprilî: W. Getes tragediju „Fausts", kuru latwisku tulkojis Rainis. (Skat. „M. W." Nr. 13, Rigas Latw. teatr.)

Rigas pilsehtas teatri schinî nedelâ israhdis: treschdeen, 7. aprilî: 1. Kreewu operas trupas weesoschanàs Lubina un Saltikowa kgu wadibâ: „Pikê-dahma"; zeturtdeen, 8. aprilî: Adeles Sandrock weesoschanàs dramâ „Francillon"; peektdeen, 9. aprilî: 2. Kreewu operas trupas weesoschanàs: „Euschens Onegins"; swehtdeen, 11. aprilî: Adeles Sandrock pehdeja weesoschanàs: „Kameliju dahma". Zeeschanas nedelâ teatris paleek slehgts.

Par Lodera naktsfarga Grossberga slepkawibu, „Rischsk. Westn." sin pastahstit, ka ta isdarita ar laupischanas noluhku un ka wainigais, tàs paschas fabrikas strahdneeks K., apzeetinats.

Usbrukums un eewainoschana. 2. aprilî, pehz pulkst. 7 wakarâ, 7 waj 8 nepasihstami zilweki leelàs Kalnu un Kalugas eelu stuhrî usbruka Wentspils maspilsonam Aleksandram Katschurinam un Schauku muischneekam Wazlawam Gorodezki, schaudami us teem ar rewolwereem un tos eewainodami ar nascheem. Katschurins pee tam dabuja septinus nascha duhreenus un weenu schahweenu kreisajôs sahnôs, kamehr Gorodezki schahweenu labajâ rokâ.

Nelaimes atgadijums. 3. aprilî pee dselsszeła tilta usbraukschanas weetas, tirgotaja Martina Stahla sirgs isbijàs, sahka trakot un ussrehja wirsû gorodowojam Nr. 103, Iwanam Jablunski un Georgijam Bernaram, kuri tika weegli eewainoti.

Kugneeziba.

Rigas kapteinis Jehkabs Salminsch, senak „Louises" un zitu kugu ihpaschneeks un waditajs, Kronschtatâ miris.

Neifahrwaserê pee Danskas (Danzig) nu pat atwehrta brihwosta. Schi ir otra brihwosta Wahzijas peekrastê pee Baltijas juhras (Baltas). Pirmà tapa atwehrta pagahjuschâ gadâ Stetinê.

„Equator", kapt. J. Sakne, zelâ no Aukajas us Roterdamu. „Fuchs" kapt. Kongs, brauzot no Faras 24 martâ nonahzis Glosterê, Anglijâ. „Ugunzeems", kapt. Puhlin, brauzot no Rihgenwaldes aiswakar nonahzis Schihlê. „Peter", kapt. P. Ansacks, brauzot no Nukastles 24. martâ sasneedsis Mariageri, Danijâ.

Fundu Lihkumâ, Seemelamerikâ, 1½ juhrjuhdses us S.-pusi no Beweres (Beaver) ostas spihdekla peesehgeleschanai ir islikts kahds kaukonis (Heultonne) 40,2 metru jeb 22 asu uhdens dsilumâ. Wirsumi (Peilungen) ir schahdi: Spihdeklis us Pija (Pea) stuhra WNW ¼ W jeb 290 gr. 3½ jj., spihdeklis us Lepru stuhra (Spitze Lepreaux) OSO ⅞ O jeb 104 gr. 11 jjds. Head' ostas spihdeklis WSW ¾ W jeb 256 gr. 9 jj. Geografiskais stahwoklis ap: 45° 2' 20" N, 66° 43' 30" W. Kaukonis ir sarkani un balti stahwi strihpots (senkrecht gestreift). Sahnos tam ir melns usraksts „Beaver harbour". Wirs kaukona ir swilpis, kursch atskan juhrai kustotees.

„Sweiks", kapt. P. Ansons, pehz 10 deenu brauzeena ar oglem no Boneses 26. februarî sasneedsis Rigu. „Antares", kapt. Lejasosol, 23. martâ isbrauzis no Kahdises (us Carbonear salu). „Zeriba", kapt. K. Puhlin, brauzot no Keptownes sasneegusi Kepkrosi (Cape Cross) 9. febr.

„Berthold", kapt. Zihruls, 26. martâ isbrauzis no Grandschmutes us Trondjemu. „Geschwister Damkaln", kapt. P. Augusts, 27. martâ isbrauzis no Swinemindes us Klaipedu. „Paulus", kapt. Tschulkstens, brauzot no Bostones sasneedsis Renni 27. martâ jeb agraki. „Woldemar", kapt. Freimanns, 25. martâ isbrauzis no Leepajas us Ekensundu.

Pehz „Hamburgische Börsen-Halle" twaikonu beedriba „Rotterdamer Lloyd" ismaksaschot par 1898. gadu 9¾% leelu diwidendu pret 8½% 1897. gadâ.

No ahrsemem.

Franzija. Ihss un sihmigs bijis agrakà walsts presidenta Kasimira Perjè isskaidrojums kasazijas teesas preekschâ. Bijuschais walsts presidents ihsi un gaischi isisskaidrojis, ka generalis Mersjè (toreisejais kara ministris) tam pasinojis, ka teesnescheem, kuri 1894. gadâ noteesajuschi Dreisusu, tizis teesas istabâ preekschâ likts slepens dokuments, kuru ne apsuhdsetais ne ta aisstahwis naw dabujuschi redset. Ar to tad ir sinams, ka teescham notikuse likumu pahrkahpschana un Dreisusa prahwa katrâ sinâ jaisteesâ no jauna. Waj schis teesnescheem preekschâ zeltais slepenais dokuments teescham saturejis Dreisusa wainas peerahdijumus, protams nesinams, generalschtaba toreisejais preekschneeks Boadefrs un kara ministris Mersjè leeguschees pawisam kasazijas teesai teikt, ka kahds slepens dokuments likts kara teesai preeschâ un tikai zaur Kasimira Perjè leezibu leeta nahkuse klajâ. Reisê tad ari wairak atwilkta sega no jautajuma, kapehz Perjè janwarî 1895. gadâ tik peepeschi atteizees no walsts presidenta amata, Dipijs, kas toreis tàpat kà tagad bijis ministru preekschneeks, to usskatijis gluschi kà nulli, un tam naw pasinojis nekahda swarigaka ministrijas nolehmuma. Perjè schahdu nizigu apeeschanos no ministru preekschneeka puses nespehja ilgi pazeest un sihwâ manifestâ pasinoja kongresam, ka tas atkahpjotees no presidenta amata, tapehz ka presidentam neesot nekahdas faktiskas teesibas. Waj Perjè tur nebuhs isturejees pahrak steidsigi, gruhti noteikt — tagadejais presidents Lubèts, kuru Dipijs tàpat gribeja nost dabut un kahwa to zaur Parises eelâs sapulzeteem wasankeem nolamat un isswilpt, ar sawu draugu palihdsibu senatâ un tautas weetneeku namâ parahdija ahtri, kas kungs, kas eerehdnis, ka Dipijam palika par sawu stahwokli bail un tas us weetas apslahpeja tahlakos meera trauzejumus. Tiklab generalis Mersjè kà Boadefrs apgalwojuschi, ka

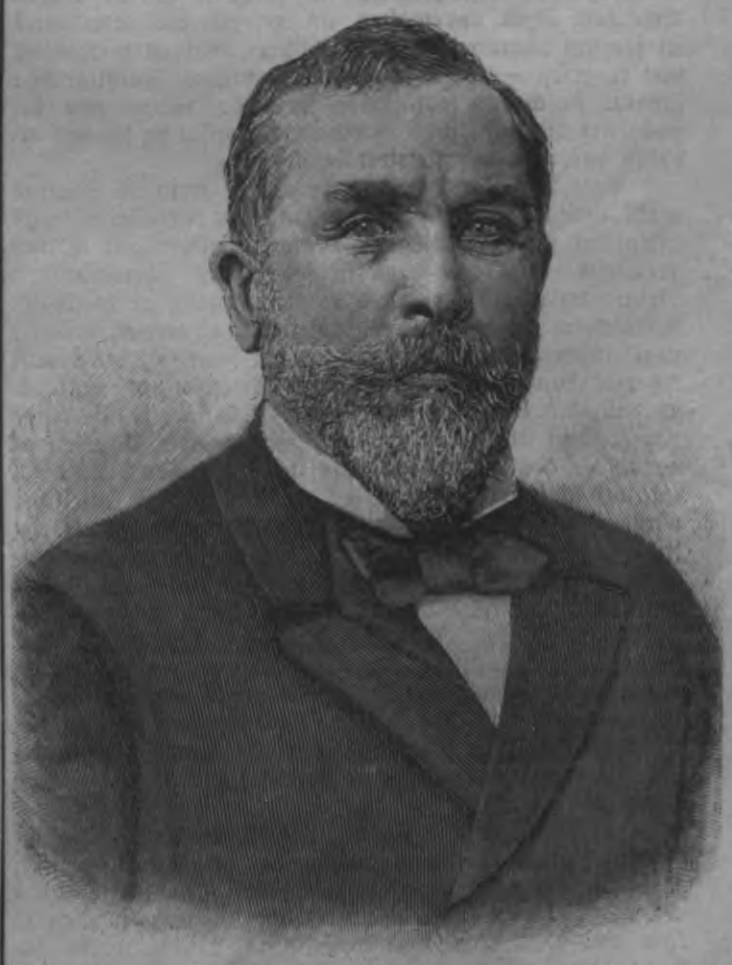

Emils Lubèts,
jaunais Franzijas republikas presidents.

teem wirsneeks Lebrens-Renols pasinojis, ka Dreifuss pehz noteesaschanas atsinees par wainigu, bet par scho leetu ofiziali nekas netizis pasinots, lai neiszeltos sadurschanàs ar kahdu sweschu waldibu. Ehrmota nu wisa Dreifusa noteesaschana paleek tà kà tà, ja jau teescham bija generalschtabam rokâ nahzis dokuments, kas parahdija, kà peem. Dreifuss buhtu kahdai draudsigai waldibai nodewis kahdus zeetokschnu planus, tad pehz kara likumeem tas tatschu buhtu bijis tà kà tà sodams un waldibai tatschu no tam newareja zeltees wairak nekahdas nepatikschanas, ja ari dokumentu buhtu dabujis redset Dreifusa aisstahwis, jo tahdâ gadijeenâ jau tam buhtu uslikts peenahkums, tàpat us ahreeni klusu zeest. — Kà arween, tà ari schoreis, lihds ar general-padomes sehdes atklahschanu dsirdamas daschadas „wehleschanàs", kuras waldoschas personas un politiki eewehro ar leelako usmanibu kà „tautas balsi". Wispirms ir jaeewehro, ka departamenta aisstahwji, atteezotees us Feliksa Fora nahwi un walsts galwas mainu, ir koti meerâ ar to, ka godprahtigais un pateesais demokrats Emils Lubèts eewehlets par presidentu. Daschi issazijàs koti sihwi par kuhdischanam un daschadeem „eemaisijumeem", kuri pa un pehz kongresa laika Wersaklâ notikuschi. It sewischki schajâ sinâ bahrgi spreeda Austruma-Pireneju general-padomes presidents Dr. Pujade. Saprotams, ka ari Dreifusa leetâ tika isteiktas daschadas wehleschanàs. Wispahrigà wehleschanàs ir, ka pret kasazijas teesu wajagot buht godprahtibai un zeenibai, un ko ta isspreedischot, tas esot ar godbijibu ja-apsweiz. Daschi pagehreja, lai waldiba soditu stingri katru wainigu, ja tas ari deesin zik augstâ amatâ atrastos, ziti mehginaja nowehrst aprunas un gahnijumus par armiju. Starp zitu wehl buhtu japeemin wehleschanàs, ka tiktu ustureta skolàs mahzibu brihwiba, ka tiktu iswestas zauri wajadsigas reformas, ka tiktu paihsinats reserwistu mahzibas laiks un godinati tautas waroni, kà Marschans, Furò un wehl daschi ziti.

Wahzija. 14. aprilî notika Wahzu tautas weetneeku namâ peeprasijums dehl Samoas. Nazionalliberalais tautas weetneeks Lehrs, kursch peeder pee „wisu tautiskakeem" Wahzeem, peeprasijumâ aß usstahjàs pret waldibu, esot tatschu nedsirdeta leeta, ka Wahzu kara kugu komandants Samoa salàs paklausijis Amerikanu admirała pawehlem. Pret Angku-Sakschu walstim (Angliju un Ameriku) esot us weetas jaussahk atmaksas politika saimneezisklos jautajumos; taisni peeteikt karu Anglijai un Amerikai nu ne-esot wajadsigs, bet Samoas salas tagad nepeezeeschami jaeenemot Wahzeem. Ahrleetu walsts sekretars fon Bilows atbildeja us peeprasijumu un aisrahdija, ka pahrak asa politika ne-esot usahkama (un tas jau pats par sewi saprotams, kà tad Wahzi ar saweem 6 brunu kugeem lai ihsti usstahtos pret saweenotu Angliju un Ameriku, kuru juhras spehki waj desmitkahrt pahraki?). — Wahzu waldiba zeeschi stahwot us agrakà (1889. g.) salihguma pamata un paschulaik ari Angku waldiba esot isteikuse sawu peekrischanu, eezelt komisiju preeksch strihdus jautajuma isschkirschanas. Nepateesi esot apwainojumi, ka Wahzu kara kuga „Falke" kapteinis pasemojees zaur to, ka paklausijis Amerikanu admirała pawehlem, waldibai par tahdu pasemoschanos nekas ne-esot sinams. Kas atteezotees us kahda Wahzu pawalstneeka, plantazijas pahrwaldneeka apzeetinaschanu zaur Amerikaneem, tad Wahzu waldiba tuhlin esot pret scho apzeetinaschanu protestejuse, atsauzotees us pastahwoscheem lihgumeem, pehz kureem katras walsts pawalstneeks teesajams zaur sawas pascha semes konsulu (kà wehlak dabutà telegrama sino, tad Amerikani mineto Wahzu plantazijas pahrwaldneeku jau palaiduschi wakâ). Fon Bilows beigàs nopeetni aisrahdija, ka buhtot tatschu kristigas leelwalsts nezeenigi dehl tahda neeziga semes stuhrischa, kahds Samoa salas, west asinainu karu. Par pehdejo deenu sinotàm asinainàm sadurschanam (kur Amerikanu saldatu pulzinsch no Samoas eedsihwotajeem eewilinats lamatâs un sakauts) wehl waldibai ne-esot pamatigu sinu. Bet Wahzu waldiba nekahdi nepeelaidischot sawu zaur agrako lihgumu nodroschinato teesibu aisskahrschanu. Us to tad wisi runataji, kas bija peeteikuschees, atteizàs no tahlakeem peeprasijumeem un isteiza waldibai atsinibu, pat tautsabeedriskàs partijas wahrdâ kahds tautas weetneeks apgalwoja, ka ari ta partija gatawa aisstahwet Wahzijas godu un teesibas. Tahdâ kahrtâ tad schoreis Wahzu tautas weetneeku namâ waldijuse reta weenprahtiba un jadomà, ka ari Angki-Amerikani tagad apdomasees un nepeespeedis atbalstotees us saweem pahrakeem juhras spehkeem, Wahzus peekahptees pret to gribu — pazeesi pasemojumu, kahds Franzijai bija japanes Faschodas jautajumâ, jo tahds pasemojums bes schaubam Wahziju stipri tuwinatu Franzijai un jadomà ari buhtu par eemeslu, pawairot brunoschanos.

Pehz Amerikanu awischu sinam, 1. aprilî us Samoas malâ iszeltais pulzinsch (100 wihru) esot duhschigi usbruzis astonkahrt stiprakam eedsimto baram un tikai zaur to tizis peespeests atkahptees, ka lihdspanemtais automatiskais „kolta" leelgabals sabojajees un naw warets ar to schaut. Krituscheem un eewainoteem Amerikanu ofizeereem eedsimtee nogreesuschi galwas; pehz gan daschi Frantschu misionari tos peedabujuschi, lai atdod lihkus Amerikaneem paglabaschanai. Angku awise „Morning Post" sino, ka Wahzijas pagehrejumi tikschot eewehroti komisiju eezelot. Us Samoas nonahkuse, komisija tapschot par ihsto „pagaidu" waldibu, kura tad sihki ismekleschot leetas un ja wajadsigs, atzelschot wirsteesnescha Tschemberla spreedumus. — „Frankfurter Ztga" teizas dsirdejuse, ka pee wisas jautajuma pa-asinaschanas wainigs Angku ministru preekschneeks lords Selsberi, kursch aiszekojis us kahdu peldu weetu un neatstahjis Anglijâ weetneeku. Ja walsts sekretaram Balfuram buhtot leeta pagaidam ustizeta, tad lihds tahdam pa-asinajumam nemas nebuhtu nahzis. Tagad nu Angku waldiba nosuhtijuse sawam konsulam un kugu komandanteem stingru pawehli, neko nopeetnu neussahkt, lihds kamehr buhtu us Samoa salam nonahkuschi no leelwalstim eezeltee komisijas weetneeki.

— Pret Wahzijas tagadejo politiku Berlines „Deutsche Zeitung" usstahjas stingri, rakstidama apmehram sekoschi:

„Tagad wairs nepeeteek ar to, ka lahpa saplihsuschas weetas, wajaga pilnigi atjaunot lihds pirmatnejam spehkam muhsu (t. i. Wahzu) koppolitiku. Muhsu walsts sabeedriskàm teesibam ir jatop atkal pilnàm. Ahrejai politikai newajaga pastahwet weenigi walsts sekretaru preekschnesumôs, teem esoscheem keisariskâ audienzê. Walsts kanzlers ir atbildigs par Wahzu godu, par pamatigu waj par pamatus dragajoschu Wahzu politiku, winsch, tà tahds nedrihkst schajâ sinâ darbotees is tahleenes, sasinatees ar ziteem wadoscheem spehkeem pa telefonu, atrastees atwalinajumâ (kad jaisschkir swarigi jautajumi!), dsiht politiku konzertu namôs un isteikt wispahrigi domas, peekrihtot tam waj zitam. Kad firsts Bismarks 1870. g. isdsirda par notikumeem Emsâ, tad tas brauza tuhlin us Berlini un issteepa ahtri labo roku simboliski, it kà kad tas sweestu schkehpu. Winsch bija wisai aisskahrts, jusdams lihds sawai tautai, kuras gods bija apwainots. Tik nopeetni winsch usluhkoja sawus (toreisejos Pruhschu) walsts kanzlera peenahkumus. Winsch sawâ sadusmotâ prahtâ wairs netizeja leetu stahwokla „islahpischanai". Bismarks tikai tad palika meerigaks, dabuja ehstgribu, kad atskaneja taures us karu. Baden-Badenes konzerta namâ winsch toreis nebuhtu gahjis un neussistu apmeerinats us tschelista pleza. Friedricha Wilauma IV. waldibas laiks naw politisti apdahwinats un tomehr winsch weenâ sinâ ir preekschsihmigs. Zik reischu netika suhtni aizinati pee karała un pahrrunatas leetas, kuras neatteezas us suhtnu usdewumu un sewischki saeimas (Bundestags-) suhtnim son Bismarkam bija beeschi jaeet pee karała un jaisstahsta wiss sihki."

Kà redsams, awises mehrkè „bultas" pret tagadejo walsts kanzleru, kursch ir par mas aktiws. Ja, katris newar buht Bismarks!

Par Haagas meera konferenzi. Holandijas ahrleetu ministrs Bofors (Beaufort) us gaidamo meera konferenzi Haagâ, maja mehnesî sch. g., issuhtijis daschadu walstju waldibam eeluhgumus, kurôs tas wispirms aisrahda us Kreewijas Zara augsto zilwezibu, us muhsu augstà Waldineeka preekschlikumu, wisàm walstim kopigi atbrunotees, — kà us kahdu, no wispahribas gaiditu balsi, kurai atskanot radusès plaschàs pasaules peekrischana. Pehz tam ministris peemin Kreewijas Keisara Nikolaja II. otro suhtijumu gaidamàs konferenzes dehl. Schajâ otrâ rakstâ winsch zaur Kreewijas ahrleetu ministri Murawjewu leek sawas meera idejas west sakarâ ar dsihwes pateesibam un prasibam, mehginadams peerahdit wispahreja meera eespehjamibu. aisrahdidams ari us jautajumeem, kuri it sewischki buhtu konferenzê apspreeschami. Tad ministris issaka, ka Kreewijas waldiba ais politiskeem eemesleem turot par wajadsigu, ka konferenze notiktu kahdas masakas walsts galwas pilsehtâ. Pehz tam, kad ta atraduse ari pee zitàm walstju waldibam peekrischanu, wina greesusès pee Haagas galma ar usaizinajumu, atwehlet scho pilsehtu meera konferenzes saeimai, kas Holandijas karaleenei esot toti labpatizis darit. Ministris Bofors eeluhgumâ peemin, ta konferenzê tikschot apspreesti wisi tee jautajumi, kuri usstahditi Kreewijas waldibas usaizinajumâ no 30. dezembra 1898. gada (pehz jaunà stila 11. janw. 1899. g.), isnemot to wisu, kas atteezas us walstju sawstarpeju politisku sakaru waj lihgumeem. Ministris issaka zeribas, ka waldibas neatrauschotees no lihdsdalibas pee zilwezes liktena apspreeschanas un suhtischot aisstahwjus us Haagas konferenzi 18. majâ sch. g., kurâ katrai waldibai buhs tikai weena balss, ja ari ta suhtis wairakus aisstahwjus.

Kas atteezas us gaidamàs meera konferenzes programu, tad grafs Murawjews Kreewijas waldibas otrajâ usaizinajumâ 30. dezembrî 1898. g. usstahdijis apspreeschanai sekoschus punktus:

1) Kahdejadi apturet walstju tagadejo juhras un saussemes kara spehku wairoschanu, noteikt kara budschetu preeksch sinama laika un mehginat atrast lihdsekius, pamasinat teeschamibâ pastahwoschus kara spehkus un budschetu;

2) aisleegt armijàs un flotês eewest jaunus schaujamus eerotschus, kuri eerihkoti eksplodejoschàm weelam, kà ari leetot jauna atraduma eksplodejoschas lodes pee pastahwoscheem schaujameem eerotscheem resp. leelgabaleem;

3) aprobeschot jau patlaban esoschu eksplodejoschu weelu leetoschanu, zaur kuru waretu zeltees breesmigs posts us semes, un aisleegt apschaudit kahdu weetu tamlihdsigeem (eksplodejoscheem) schahweeneem is gaisa kugeem;

4) aisleegt kaujàs us juhras leetot apaksch uhdens ejoschas torpedu laiwas, waj apaksch uhdens postoschas maschinas, kà ari buhwet brunu kugus ar ragu;

5) peemehrot 1864. g. Genfes konwenzijas noteikumus par kaujam us juhras, pamatojotees us papilduartikeła no 1868. g.;

6) usskatit tos kugus un laiwas, kuri pa kaujas laiku waj pehz kaujas usnem slihkuschu kugu kareiwjus resp. brauzejus, par neitraleem;

7) zaurluhkot Brüseles konferenzê (1874. g.) isstrahdato, bet wehl lihds schai deenai neapstiprinato isskaidrojumu par kara likumeem;

8) prinzipâ usnemtees wajadsibas brihdî widutajibu ar kreetneem noluhkeem, darit labu pakalpojumu, kà ari eewest fakultatiwas starptautiskas schkihreju teesas, lai atturetu tautas un walstis no zihnam ar eerotscheem; weenotees, kahdejadi tas buhtu isdarams.

Austro-Ungarija. Interesanta pahwesta waldibas istureschanàs pret pahreeschanas kustibu protestantismâ. Ta atrod, ka Austrijas biskapi Wahzu-Slahwu dakàs isturejuschees „korekti", kaut gan Wahzi taisni neschehligi schehlojas, ka tee teekot stumti pee malas tautibas jautajumôs. Deenwidus-Austrijâ turpretim Dalmazijâ un Istrijâ, kur bes Slahweem dsihwo wehl Italeeschi, katoku biskapi dabujuschi mahjeenu, lai nekaujot Italeeschu intereses aisskahrt zaur Slahweem. Is Budapeschtas sino, ka Ungaru ministrijas domas dehl peedalischanàs pee Kinas dalischanas grostijuschàs, teekot nopeetni studeta Kinas karte, lai redsetu, kur wislabaki apmestees. Tomehr pirms rudena schinî leetâ ne-esot domajama galiga jautajuma isschkirschana, waj, un kur mehginat „nonomat" Kinâ ostu.

Anglija. Angku waldiba grib Frantscheem atmaksat par to, ka pehdejee zaur bahrgeem muitas nosazijumeem isskauduschi no Madagaskaras salas Angku prezes. Apakschnamam likts preekschâ likuma projekts, zaur kuru tiktu stipri pa-augstinata muita us no Franzijas eewedameem wihneem. Angku apakschnams ari ar leelu steigschanos apspreesch waldibas preekschlikumus un jadomà, ka tee taps ahtrumâ peenemti. — Kardinals Waugans nosauz sinas, ka winsch teekot usskatits par pahwesta Leona XIII. pehznahzeju, par „beskaunigàm", kuràm ne-esot ne masakà pamata. Ja kahds kardinalis eedroschinatos usstahtees kà pahwesta goda eekahrotajs, tad katokeem buhtu pilnigas teesibas, winu nizinat, un wina lepnibu Deews soditu. Minetais kardinalis issakas, ka mehs wairs nedsihwojot widus laikôs, kur garidsneezibâ pasauliga godakahriba waldija un wisadus neatkautus lihdsekius isleetoja. Tagad pahwesta balsoschana noteekot apsinigi, kà zaur Deewa pirkstu, un neweens nesinot noteikt, kursch buhschot Deewa swaiditais un eenemschot zeenigako weetu pasaulê. — Tik brangi, kà schis kardinalis, gan laikam wisi wini nedomà.

Italija. Italijas karała pahris weesojas Sardinijas salàs. To apsweizinat bija atbraukuse wisa Frantschu Widus juhras flote. Frantschu eskadres komandants, admiralis Furnjè nodewa karalim no Frantschu presidenta apsweikschanas un sarunajàs ar to wairak nekà stundu. Rakstâ esot Frantschu waldiba aisrahdijuse, zik leela nosihme buhtu Frantschu-Italeeschu draudsibai Widus juhrâ, ka saweenotà Frantschu-Italeeschu flote waretu buht par pilnigu pretswaru pret Anglijas floti. Waj tomehr Italeeschi eelaidisees us kahdu tuwaku sakaru ar Frantscheem deesgan schaubigi. Karała pahris nehmis dalibu pee goda maltites us Frantschu admirała kuga „Brennus". 14. aprilî karała pahris atkal us jachtas „Savoia" isbrauzis no Kaljari, pee kam notikuse Frantschu-Italeeschu kara kugu parade, wisi kugi bijuschi gresnoti flagam. Pehz daschu domam radusès zeriba, ka pehz karała pahra zeemoschanàs waldiba peegreesischot daudz mas wehribas nelaimigeem. Sardinijas salas saimneezisklem apstahkleem un mehginaschot masinat weetejo eedsihwotaju schaufmigo truhkumu. Paschulaik tautas weetneeks Pais waldibas usdewumâ sastahdijis peeminas rakstu par salas apstahkleem. Schis raksts nu naw weenigais, kas tehlo tureenes apstahklus druhmâs krahsâs, wispahrim sinams, ka tee waj wehl launaki nekà us Sizilijas, kaut gan Sardinija toti wahji apdsihwota. Nekur wisâ Italijâ naw tik mas gahdats par semes pazelschanu kulturas sinâ, purwju nosusinaschanu u. t. t. Salai 24,342 kw. kilometri un 750,000 eedsihwotaji, ta leeluma un eedsihwotaju skaita sinâ lihdsinas Kursemei. Tomehr te jaeegahdajàs, ka pee tureenes raschigàs dabas ta waretu usturet daudz leelaku eedsihwotaju skaitu. Sizilija, kas nezik leelaka par Sardiniju, skaita apmehram $3\frac{1}{2}$ miljonus eedsihwotaju. Us salas 1328 kilometri dselsszeku, ko tureenes apstahkleem skaita par nepeeteekoschu. Sewischki behdigu leezibu par to, zik smagai wajaga buht bijuschai nodokku nastai, dod tas apstahklis, ka us schàs neleelàs salas pehdejôs 25 gadôs nahkuschi 61,000 semneeku grunts-gabali sem amura, no kureem tik 14,000 pahrgahjuschi zitâs rokâs, waj ispirkti no agrakeem ihpaschneekeem, 47,000 turpretim palikuschi waldibas rokâs. Eedsihwotaju truhkums buhtu wehl leelaks, ja waldiba nebuhtu tàs rokâs pahrgahjuschos semneeku ihpaschumus atstahjuse agrakeem ihpaschneekeem us renti.

Spanija. Madridê, 13. (1.) aprilî ministru padomê isskaidroja Silwela, ka eekschejee politiskee apstahkli it nebuht ne-esot draudoschi, karlisti esot sawâ starpâ saskaldijuschees un tapehz neko ne-eespehjot. No Amerikanu waldibas pasinots, ka par suhtni Madridê eezelts agrakais Amerikanu suhtnis Briselê, Storers.

Juhrleetu ministris nodomajis isstrahdat un eesneegt korteseem preekschlikumu par 10 jaunu brunu kugu buhwi! Reisê kara ministrija isstrahdajot preekschlikumu par wispahrejas kara klausibas eeweschanu (lihds schim ari gan kara klausiba wahrda pehz bija wispahreja, bet par 500 peseteem (ap 15 rubteem) ikkatris wareja no tàs atpirktees).

No Gibraltaras us Sardiniju isbraukuse ari Angku Widus juhras flotes, sastahwoscha is 8 jauneem pirmàs schkiras brunu kugeem un 6 ahtreem kreisereem. Angku kugi parahdisees Aranzi lihzî wehl pehz Frantschu flotes aisbraukschanas, lai apsweizinatu Italijas karała pahri.

Greekija. Greekijâ gahsusès Saimisa ministrija, kurai jauneewehletâ tautas weetneeku namâ wairs nebija balsu wairuma. Karalis usaizinajis trikupistu partijas galwu, sastahdit ministriju, kas ari jau ispildits. Par ministru preekschneeku nahk Teotokis, par kara ministri palkawneeks Komudurofs, par juhrleetu ministri Budurifs, finantschu ministriju usnehmàs Simopulofs, teesleetas Karadulofs. Waj jaunai ministrijai isdosees west Greekiju pee labakas eekschejas attihstibas, schimbrihscham gruhti spreest, peedsihwojumi ar daschadàm Greeku partijam un to wadoneem naw nekahdi sposchee.

Seemel-Amerikas Saweenotàs Walstis. Admiralis Kauzs ari no Amerikanu waldibas dabujis pawehli, lai beigtu asins isleeschanu. Samoas salàs un lai atgainatos weenigi pret usbrukumeem un Amerikanu teesibu aisskahrschanu, lihds kamehr buhtu nobraukuse leelwalstju komisija.

Deenwidus-Amerikâ Kolumbijas „brihwwalsts", kà neleekas, tà neleekas sinat par to, ka tai pehz Amerikanu presidenta, kà schkihreju teesnescha spreeduma jamaksà atlihdsiba par Italeeschu pawalstneekam Zerruti nodaritu skahdi. Tagad beidsot Italeeschu ahrleetu ministris taischu sanehmees un pagehrejis, lai juhrleetu ministris nosuhta daschus kara kugus us Kolumbiju, kas Kolumbeeschu ostu preekschâ nostahjuschees, lai ar waru peedsihtu peespreesto atlihdsibu.

Walsis is publikas.

Isskaidrojums. Augsti zeenits redaktora kungs! Luhdsu Juhsu awisê usnemt sekoscho isskaidrojumu:

Tà ka beidsamâ laikâ nedelas awisê: Mahjas Weesis" nodrukati raksti, kas ispausch nepateesas sinas, turklaht nepeeklahjigâ formâ (?!! Red.) par winas lihdstrahdneeka Augusta Deglawa isslehgschanu is Rigas Latweeschu beedribas, tad preekschneeziba nospreeda isskudinat Juhsu awisê, dehl leetas isskaidroschanas, runas wihru sapulzes spreedumu no 19. marta schai leetâ, kas tà skan:

„Atsiht A. Deglawu par wainigu, ka winsch beedribas pilnâ sapulzê, scha gada 15. februari, nepaklausijis wairakkahrtigeem pilnas sapulzes wadona atgahdinajumeem un trauzejis kahrtibu, turpinadams runat us pilnu sapulzi un palikdams us katedra, lai

gan pilnas sapulzes wadons winam bija atnehmis wahrdu un usaizinajis atstaht katedri, — un isslehgt lihds gada beigàm is beedribas, ar noteikumu ka pehz tam usnemams tikai pehz jaunas balotes-schanas."

Spreedumu par to, ka A. Deglaws atsihstams par wainigu un sodams, weenbalsigi nospreeda wisi klahtesoschee 31 runas wihri: F. Bajinskis, A. Balods, K. Barons, A. Butuls, A. Dombrowskis, P. Enbergs, J. Einbergs, F. Grosswalds, A. Grimups, J. Kalninsch, J. Klawinsch, A. Krastkalns, J. Krauksts, J. Lasdinsch, M. Lejinsch, P. Lindbergs, P. Linde, E. Mednis, K. Osolinsch, K. Ohss, G. Pasits, M. Pagasts, W. Plutte, J. Purgals, N. Purinsch, J. Reinfelds, W. Samuels, A. Wanags, Fr. Weinbergs, F. Wesers un K. Zelminsch, un isslehgschanai peekrita majoritate ar 24 balsim.

Rigas Latweeschu Beedribas preekschneezibas usdewumâ:

Preekschneeks: F. Grosswalds.
Rakstwedis: A. Krastkalns.

Redakzijas peesihme. Japreezajàs, ka beedribas preekschneeziba sahk sajust wajadsibu Rigas Latweeschu beedribas rewisijas komisijas preekschneeka rakstneeka Augusta Deglawa kga isslehgschanu tuwak paskaidrot. Sawadi tikai, ka wina ar paskaidrojumu naw greesusès taisni pee „Mahjas Weesa", kursch winas „Isskaidrojumam" nekahdi nebuhtu leedsis telpu, bet greesusès pee „Balt. Wehstn.", kura lasitaji tatschu nesina, ko „Mahjas Weesis" rakstijis. Eewehrojot nu to, ka schis paskaidrojums naw pilnigs „Isskaidrojums", bet ir tikai pussolis, kà ari wehrâ nemot Augusta Deglawa schinî numurâ nodrukato leetas isskaidroschanu, jawehlàs, ka minetàs beedribas preekschneeziba tuwak paskaidros: 1) Kahda tad ihsti bija kahrtibas trauzeschana un ko A. Deglaws runaja, kad tam, kà rewisijas komisijas preekschneekam swehrinats adwokats Fr. Weinbergs atnehma wahrdu? 2) Waj ta kahrtibas trauzeschana, ja rewisijas komisijas preekschneeks runà us katedra un wehlas, lai par rewisijas komisijas preekschlikumeem noteek pareisa nobalsoschana? 3) Waj tas pareisi jeb wismaj wehlejams, ka pats suhdsetajs runas wihru sapulzê balso lihds? 4) Waj suhdsetaja Fr. Weinberga balss ari tanìs 24 balsîs eeskaitita lihdsi?

Zeresim, ka beedribas preekschneeziba ar isskaidrojumeem nepaliks puszeklâ, bet buhs tik laipna un muhsu lasitajeem no sawas puses leetu tuwak paskaidros.

„Tà ka „Baltijas Wehstnesis" man wairakkahrt pahrmetis nekahrtigu istureschanos Latweeschu beedribas pilnâ sapulzê, 15. februarî sch. g., un schis beedribas preekschneeks adwokats Fr. Grosswalds un rakstwedis adwokats Fr. Krastkalns issludina par mani runas wihru spreedumu, kur atkal runà par nekahrtibam, tad juhtos peespeests atklahtibas preekschâ isskaidrot, kahdas tad ir ihsti tàs nekahrtibas, kuru dehl runas wihri mani domà teesat un isslehgt no beedribas. Rigas Latweeschu beedribas rewisijas komisija, kuras preekschneeks es biju, bija likuse preekschâ preekschlikumu, lai pilna sapulze atzel kahdu runas wihru nolehmumu (no 8. augusta 1895. gada), ka „Deenas Lapa" naw turama us beedribas lasama galda un tajâ naw sludinamas beedribas sehdes un isrihkojumi. Rewisijas komisija scho preekschlikumu eesneedsa, tadehl ka Latweeschu beedribai jaisturàs bespartejisli pret wiseem laikraksteem un ka motiwi, kuru dehl „Deenas Lapa" reisi bija isslehgta, nepastahw un ka zaur winas bojokoteschanu zeesch newis awise, bet pate beedriba. Te nu 15. februara pilnâ sapulzê par scho preekschlikumu balsojot balsis skaitija runas wihrs, fabrikants A. Dombrowskis, un rewidents, swehrinata adwokata palihgs J. Ansbergis. Sapulzes wadonis, swehrinats adwokats Fr. Weinbergis lika pahreet rewisijas komisijas preekschlikuma peekriteeem sahles weenâ pusê un pretineekeem otrâ pusê. Weena dala beedru gribeja istureties neitrali un steidsàs pa durwim laukâ. Sche japeesihmê, ka preekschlikumu pretineeku puse atradàs durwju pusê. Te nu runas wihrs A. Dombrowskis scho pirmo pusi skaitot, bija peeskaitijis tos klaht, kas gahja pa durwim laukâ un no balsoschanas atsazijàs, kadehl tad winam isnahza 13 balsis wairak (96) nekà rewidentam adwokatam J. Ansbergim, kursch pabeidsis pirmais skaitit rewisijas pusi, saskaitija otrâ pusê tikai 83 balsis. Rewisijas komisijas pusê abeem skaitijaeem isnahza weenads skaits — 85 balsis. Sapulzes wadonis nu patwarigi issludinaja preekschlikumu par atraiditu. Es schahdam solim pretojos un priwatâ sarunâ sapulzes wadoni luhdsu par preekschlikumu mehl reis likt nobalsot un wislabakais aisklahti zaur sihmitem, ka balsu saskaitischanu waretu pareisi kontrolet. Sapulzes wadonis manu eerunu ne-eewehroja un pahrgahja us tahlako deenas kahrtibas punktu. Es peeteizos pee wahrda, un to dabujis nu sapulzei dsirdot luhdsu wadoni, lai winsch leek sapulzei par to balsot, waj mehs nebalsosim par preekschlikumu wehl reis un aisklahti, jo ispildot sawu peenahkumu, kà rewisijas komisijas preekschneeks, es nekahdi newareju peelaist, ka kahds preekschlikums teek peenemts ar schaubigu balsu isnahkumu. Sapulzes wadonis man leedsa wahrdu. Es to ari tuhlin pasinoju sapulzei, ka man kà rewisijas komisijas preekschneekam atnemts wahrds. Ja wina to buhtu peelahwuse, tad es ari tuhdal sawus amata peenahkumus buhtu nolizis un atkahpees. Wiss tas no manas puses notika loti meerigâ garâ un peeklahjigi. Bet tikko es knapi biju schos wahrdus issazijis, te jau ari tuhdal wadonis noswanija un pasinoja, ka winsch sapulzi slehdsis. Pee schis leetas bijàm uskawejuschees tikai kahdas pahra minutes, un ja kahds zilweks wisâ sapulzê nebija par schahdu dihwainu slehgschanu pahrsteigts, tad tas bija wadonis pats. Nodomu schis rindinas atklahtibai, lai publika redz, ko sinami kungi man grib usteept par nekahrtibu un kas par sapulzes darbibas trauzeschanu pateescham buhtu sodams. Sapulzes wadona usdewums ir tikai sapulzi wadit un newis winas weetâ ko ispreest, luhkot, ka ta kahrtigâ darbibâ eet us preekschu un newis to isjaukt. Konstatedami faktu par sapulzes slehgschanu, ari ziti rewidenti atsinuschi, ka ta notikuse zaur wadona wainu, kas ari eerakstits kà ofizials sinojums beedribas grahmatâs. Ari tas, ka rewisijas komisija mineto preekschlikumu naw atsinuse par nobalsotu, jau ween gaischi un skaidri leezina, ka man kà rewisijas komisijas preekschneekam nahzàs pret nelikumibam protestet, un to esmu darijis tikai kahrtibas dehl. A. Deglaws."

Teesleetu nodaļa.

Teesleetu jautajumi un atbildes.

Jautajums. Man tapa ismaksata no kases diwu nedelu alga kuponôs, un wehak israhdijàs, ka par teem kuponeem es newareju tuhlin dabut naudu, jo winu terminsch wehl nebija peenahzis. Man wajadseja maksat parahdu par korteli, bet es to newareju un mani islika, zaur ko man zehlàs leeli saudejumi. Waj es newaretu no fabrikas prasit skahdi samaksat? Es tur wairs nedeenu. Esmu ari dsirdejis, ka nedrihkstot peespeest, ka buhtu janem kahda dala prezês, bet wisu naudâ jamaksà. Waj tahds likums? Abonents Andr. K.

Atbilde. Atteezotees us pirmo jautajumu, jasaka, ka jums ir gan teesiba, prasit atlihdsibu par saudejumeem, kà tas preekschâ rakstits Sodulikumu 1359. pantâ, ja fabrikas, sawoda un manufakturas turetajs peespeesch strahdneekus sanemt wineem peenahzigo algu naudas weetâ prezês, maisê waj labibâ (хлѣбомъ) waj kaut kahdôs zitôs preekschmetôs. Protams, saudejums schahdâ gadijumâ skaidri japeerahda un jausdod pascham noteiktâ sumâ. Pehz ta pascha Sod. lik. panta aisleegts ari patwaligi strahdneekeem paseminat algu, pirms notezejis finamais laiks, us kuru strahdneeki bija peenemti; sods par to nolikts us 100 lihds 300 rubleem soda naudas. Sod. lik. 1359¹ pants wehl sewischki aisleeds algas samaksu kuponôs, par ko sods nolikts us 50 lihds 300 rubleem. — Us otru juhsu jautajumu augschâ ari atbildets. — Katrâ schahdâ gadijumâ jums jagreeschas pee fabrikas inspektora, waj pee teesas. Patwaliga atstahschanàs no darba teek sodita, kopiga ar arestu no trim nedelam lihds trim mehnescheem un pat ar zeetumu no 4 - 8 mehnescheem. —ns.

Jautajums. Waj komisaram ir teesiba pret pagasta gribu peeweenot tahdu pagastu pee otra, kuram pehz 1858. gada rewisijas ir pahrak par par 250 wihreeschu dwehselem un tagad ir ap 350 wihreeschu dwehselu un pahri par 200 galwas naudas maksataju; pagasta nodokli ir apmehram 5 rubli gadâ. Ja komisars to dara, kas tad ir pagastam pretejâ gadijumâ darams? Abonents num. 242.

Atbilde. Augschejo jautajumu apspreeschot, jaeewehro wispirms preekschraksti, kahdi doti par Nolikumâ par pagasta sabeedribu pahrwaldibu Baltijas gubernâs no 19. februara 1866. g. (S. Matera „Likumôs un Nosazijumôs" weenkahrschi saukti par „Pagasta likumeem preeksch Baltijas gubernam"). Tur otrâ pantâ noteikts, ka pagastu sabeedribas (волостныя общества, pagasti), pee kuràm peeder ne wairak kà diwisimts personu, teek peeweenotas pehz preekschneezibas eestahschu (§ 32) rihkojuma, pee zitàm pagastsabeedribàm, ja winâs pagasta weetneeku pulka (sapulzes) sastahdischana un pagasta amata wihru eezelschana israhdisees par ne-ehrtu, tadehl ka winâs nepeeteekoschs skaits lozekku, kas bauda balsesteesibu waj teesibu, tapt eewehleteem pagasta amatôs, jeb waj, ja truhkst lihdsekku, sabeedriskas pahrwaldibas usstureschanai. Schis likuma nosazijums, pamatâ, ari tagad wehl spehkâ, wehlakee preekschraksti dod, tikai papildinajumus un paskaidrojumus, no kureem mineschu, ka 2. peesihm. pee 2. panta attauj eerihkot ari kopigu pagastteesu ween, bes pilnigas saweenoschanàs, kà 3. pees. 2. p. usleek preekschneezibai peenahkumu, us pagastu luhgumu, atschkirt saweenotus pagastus, ja pahrwaldiba waj teesas spreeschana top zaur saweenoschanu apgruhtinata waj ne-eespehjama, ka pee mehrauklas skaita 200 pagastlozekku jaeewehro weenigi wihreeschu dwehseles u. z. Augschejos nosazijumus apstiprina un paskaidro Instrukzija no 29 julija 1866. g. par „Pagasta likumu eeweschanu un Semneeku leetu komisiju rihkojumi un paskaidrojumi, kurôs manama tendenze weizinat pagasta saweenoschanos. Kad tika eewestas jaunàs teesas, meerteesas un pagastteesas ustaws, pagastu saweenoschana leelakôs teesas, bet ari pahrwaldibas (administrazijas) eezirknôs tapa wehl wairak sekmeta, jo pagastteesas ustaws, 2. pantâ, taisni nosaka, ka katrâ pagastteesas eezirknî jabuht ne masak kà 1000 (ne wairs 200) wihreeschu dwehseku un ne wairak kà 2000, un attahlumam no teesas nama naw jabuht pahrakam par 12 werstim; turklaht bija jaeewehro, ka pagasti netiktu skalditi (4. p. turpat). Preekschneeziba wehlejàs leelakas pagasta pahrwaldibas eezirknus, — kuri sakristu ari kopâ ar pagastteesas eezirkneem, kas ir no leela swara pahrwaldes weenkahrschibas sinâ; weenoschanai bija ari ja-aistaupa pagastu lihdsekli. Gubernatoru zirkularôs nereti teek isteikta wehleschanàs, saweenot ari pagastus; kureem pahrak par 200 wihreeschu dwehselu, bet „naw ne peeteekoschu lihdsekku, ne sewischku eemeslu us pastahwigu pastahweschanu". (Sal. Kurs. gub. zirk. 22. junijâ 1890. g. Nr. 4553/63). Par wiseem komisaru nolehmumeem, kuri sihmejas us pagastu saweenoschanu peespeestâ zeklâ, pret pagasta gribu, war pahrsuhdset gubernatoram, t. i. Gubernas semneeku leetu komisijai weena gada laikâ no nolehmuma pasludinaschanas. Pirms gada laika patezeschanas, waj pahrsuhdsibas atraidischanas galiga pagastu peespeesta saweenoschana newar notikt. —ns.

Breesmigàs aisdomàs. Scha gada 29. martâ Rigas apgabalteesas I. kriminal nodalâ isteesaja wisai eewehrojamu slepkawibas prahwu, kurâ kà apsuhdsetà us soda sola sehdeja Rigas pilsone un wairaku mahju ihpaschneeze 29 gadus wezà Jesimija Fedorowa Nikitina:

Preeksch kahdeem pusotra gadeem apsuhdsetà, kura toreis sauzàs pehz sawa atraitnes wahrda Drobina, aprezejàs ar Aleksandru Nikitinu, kahdus 50 gadus wezu wihru, lai gan wehl loti stingru un ar seedoschu weselibu. Wihram prezejotees, isnemot 800 rubku skaidrâ naudâ, zitas mantas nebija, kamehr seewai bija puhrâ 2 kreetnas mahjas Maskawas preekschpilsehtâ. Jaunà pahra dsihwe no eesahkuma bija deesgan satiziga, bet deemschehl tikai ihsu laizinu un tad strihdini un pluhkschanàs laulato starpâ bija us deenas kahrtibas. Scho kildu zehlonis bija seewas plahpiba un daschi ziti apstahkli. Lai wismaj saimneeziba netiktu ispostita, wihrs atnehma seewai mahju pahrwaldibu un eesahka pats sanemt no eedsihwotajeem ihres naudu. Tas seewai, sinams, nebija pa prahtam un wina mehginaja ar teesas palihdsibu eekluht atpakal sawâs mahju ihpaschneezes teesibâs, bet meerteesneschi, eepasinuschees ar leetas apstahkleem, atraidija winas suhdsibas. Ka tahda neisdoschanàs us beidsamo sakaitinaja seewu pret sawu wihru, war weegli eedomatees un pat sweescheem zilwekeem islikàs, ka tagad notiks kaut kas breesmigs. Tika eewehrots, ka saimneeze eesahk ispaust par sawu wihru walodas, ka tas saudejot prahtu, lai gan ikweens, kas ap to laiku redseja un satikàs ar Nikitinu, atrada winu par pilnigi spirgtu, kà garigi, tà meesigi. — Te kahdâ deenâ Nikitins pawisam nejauschi saslima ar wehdera graisem, krampjeem, sirdsschnaudseju u. t. t. un nomozijees weselu deenu un zauru nakti, tikpat peepeschi atkal peezehlàs pilnigi wesels otras deenas rihtâ. Ahrsti-eksperti, spreesdami wehlak pehz schis slimibas sihmem un gaitu isteiza domas, ka Nikitins buhs baudijis gifti, bet tik masâ mehrâ, ka tas naw bijis nahwigi.

Deenas trihs waj tschetras pehz schi gadijuma, Nikitins ap pulksten 4 pehz pusdeenas dsehra kopâ ar sawu pasinu Iwanu Jesimowu trakteerî tehju un bija, kà arween, pilnigi spirgts un skaidrâ prahtâ. Bet kahdas stundas wehlak, ap pulksten 8 wakarâ, Nikitins eesteidsàs pee sawa kaiminôs dsihwojoscha brahla, nometàs tur us diwana, sahka waimanat un stenet un pee tam ar wahju balsi stahstit, ka nupat winam seewa dewuse kahpostus ehst, bet tee bijuschi tik ruhkti, ka jau pehz kahdàm karotem winam palizis nelabi un sahzis schnaugt; winsch schkihwi ar kahposteem atstuhmis nost un seewa pasteiguses to aisgahdat prom. Kamehr slimais runaja, wina stahwoklis palika arween bihstamaks: winsch atkrita augschpehdu, nowehlàs raustidamees us grihdu rokas un kahjas eesahka raustit krampji. Brahlis isbijees aissteidsàs pehz daktera Splita, kursch gan drihsi eeradàs un paguwa no slimà isskata un istureschanàs noprast, ka notikuse sagifteschanàs, bet eekam winsch paspehja kaut ko darit, nelaimigais jau islaida garu.

Lihka usschkehrschana un ispehtischana gan likàs norahdam us nogifteschanu, jo eekschâs tika ari atrasts kahds masuminsch gifts weelu, koti lihdsigu pasihstamajam weratrinam (gifts, ko dabùn is tà sauktà zuhku sabaka auga) un dibinajotees, ka us scho atradumu, tà ari us dascheem ziteem augschâ mineteem apstahkleem, nelaika Nikitina seewa, Jesimija Fedorowa Nikitina, tika saukta pee atbildibas par wihra nogalinaschanu, proti, us soda lik. 1451. p. 1. d.

Apsuhdsetà, kà eepreekscheja ismekleschanâ, tà ari teesas preekschâ par wainigu neatsinàs, aisrahdidama, ka nelaikis pats esot nogalinajees. Wispahrigi teesas ismekleschana gan nerahdija nekahdu jaunu peerahdijumu, bet isschkiroschu wirseenu par labu apsuhdsetai leeta peenehma zaur ekspertu atsinu, kuri isteizas, ka lihkim truhdot, rodotees kahda giftiga weela „ptomoins", kura esot loti lihdsiga weratrinam un pee tam ari ziti apstahkli nelaujot gaischi noteikt Nikitina nahwes zehloni, kursch tahdejadi jausskatot par neisskaidrotu.

Tà tad apsuhdsetàs waina nebija peerahdita, ko teesa ari atsina, pasludinadama pehz ihsas apspreeschanas apsuhdsetai attaisnojoschu spreedumu.

P. P.

Uhtrupes (torgi).

Wairakfolischanâ pahrdos:

Jelgawas apgabalteesâ:

11. augustâ 1899. g. Matisam Gewelam peederigàs „Ginart" mahjas, Meschotnes pagastâ, Bauskas aprinkî (wehrt. 6000 rbl., hip. ar 8400 rbl.). (K. G. A.)

Tirgus sinas.

Rigâ, 6. aprilî 1899. g.

Rigas labibas tirgus kluss. Zenas gandrihs nemaj naw grozijuschàs. Kas atteezas us pasaules labibas tirgu wispahri, tad war sazit, ka pehdejo astonu teenu laikâ kweeschu zenas drusku krituschas, tam par eemeslu ir masak peesolijumi, nekà wahji peeprasijumi. Retî kad labibas patehrejumi, samehrâ ar peesolijumeem, ir bijuschi tik neezigi, kà pehdejôs trijôs mehneschôs. Anglijas ostàs atrodas pahrdoschanai tikrat daudz miltu, kà kweeschu. Kà jau agraki tika pareesets, tad pehdejâ laikâ sahk ari Argentinas labiba darit leelaku eespaidu us Eiropas tirgeem. Isgahjuschâ nedelâ is La Platas kugi isweda apmehram 320,000 arus, tà tad Argentinas labibas issuhtijumi ir leelaki, nekà zitàm semem; pat Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju un Kanadas issuhtijumus kopâ rehkina tikai uz 270,000. Kreewija issuhta loti maz. Warbuht tas pa dalai ari noteek semo zenu dehl, bet ari nerascha Samaras gubernâ un Wolgas apgabalâ dara us to eespaidu. Tomehr Kreewijas kweeschu truhkums pasaules tirgù neatstahja ne masakâ eespaida. Indija ir sawâ pagahjuschâ saimneezibas gadâ, kursch nupat beidsàs 31. martâ, issuhtijusi loti daudz kweeschu, kahdus 4,700,000 kwarterus (apm. 20 milj. puhrus). Bet scha gada plauja Indijâ, rehz daschàm sinam, buhschot wahjaka, tà ka nahkoschôs 12 mehneschôs kweeschu isweduma is Indijas warbuht pat masinaschotees par 2 milj. kwarteru (apm. 8½ milj puhreem). Bet waj tas teescham tà buhs, par to wehl jaschaubas. — Sewischki apspeedoschs ir tas apstahklis, ka pasaules tirgù labibas peewedumi arween preaug, kur zitôs garôs ap scho laiku krahjumi kluwa masaki. — Kahds Frantschu preesteris, wahrdâ Desèns, kursch neilgi atpakal nosuhtits us Bengaloru, Preeksch-Indijâ, sino, ka mehris ahrpus Bombejas eezirkna robeschàm plosotees wehl daudz breesmigak, kaut gan ahrsemes par to nedabunot nekahdu sinu. Bengaloré mirstot ikdeenas ap 300 zilweku ar mehri, tà tad peezreis tik daudz nekà Bombejâ. Mironi paleek gulam pa zemalam, us laukeem un pat dihkôs, no kureem istek dseramais uhdens, jo saldati, kuri weenigee isdara likku apglabaschanu, sawa darba newar paweikt. Eesimtee turas preti katra aissardsibas lihdsekla isleetoschanai un saldateem janem schaujamee rihki palihgâ, lai aissargatos no eedsimto warmahzibam. Tirdsneeziba apstahjusès, peewedumu artrubzis, usturas lihdsekli nedsirdeti dahrgi. — Seemel-Amerikas Saweenotàs Walstîs labibas tirgus pehdejo 8 deenu laikâ mainijàs, skatotees us sinam, kuras par sehju stahwolli no semem nahza. „Cincinnatie Prices Current" rakstija, ka pehdejais laiks sehjai bijis skahdigs, un tureenes stipri seema daudz asnu spehkus isdeldejuse. Tomehr zerê, ka drihsumâ gaidawais labais laiks daudz ko schajà sinâ laboschot. Is Nujorkas rakstija „Frankf. Ztgai": Misuri walsti pehdejâ laikâ daschôs argabalôs saraduschàs tik daudz wahrnu, ka tàs seemas kweeschu sehjai stipri kaitê. Kahds semkopis, wahrdâ Bordô, kopâ ar sawu 12 gadus wezo dehlu no sawa semes gabala schos nelugtos weesus gribeja aisbaidit. Winsch panehma diwstobrenizu, zeribâ, to isdarit ar skroschu palihdsibu. Bet winsch bija maldijees. No kukurusas (Turku kweeschu) laukeem putni gan aislaidàs, bet us kweeschu lauka iszehlàs gatawa kauja. Proti, wahrnas nebehga wiß prosam, bet klupa medneekam wirsû. Gan schis schahwa, gan pa dutscheem wahrnas krita semê — bet tomehr arween tuwak nahza melnais putnu mahkonis. Bordô pawehleja dehlam aissteigtees us mahju pehz jaunàm patronam. Bet wehl tas wisas lihdspanemtàs nebija isschahwis, kad wahrnu milsu bars bija tik tuwu us winu nolaidees, ka Bordô wairs nesaudaja schaut, bet tam ar plintes resgali bija jasahk atgainatees. Weltigas publes! Wahrnas sahka ar spahrneem pluhderet un beigàs

sawam eenaidneekam ar knahbeem kapat gihmi un galwu un jo wairak Bordô nosita, jo wairak tam bruka wirsû. Jau nelaimigo atstahja spehki. Wina ausis bija gruhti eewainotas, gihmis un rokas pahrklahtas ar bruhzem, winsch jau taisijâs sakimt, te eeradâs diwi medneeki un drahsa ar tahdu sparu schahweenu us schahweena melnajam mahkonim wirsû, ka tas pehz ihsa laika ar leelu trokšni isklihda. Anglijâ ar sehju war meerâ buht, bet labibas tirgû eet gausi. Turpreti Belgijâ un Holandijâ, sewischki Antwerpenes tirgû walda rosiba, peeprasijumi ir dsihwi un zeeschi. Franzijâ leeldeenas swehtki nomahja prowintschu tirgus. Peewedumu bija wairak, nekâ wajadsigs, tomehr zenas, sewischki labakam labibas schkiram usturejâs. Marselâ turpreti zeetee kweeschi zenâ kritâs. Kreewijas kweeschu tirgus ir kluss. Baltijas ostâs bija tirdsneeziba aprobeschota, kamehr schajâ nedelâ Asowas juhrâ jau radâs wairak dsihwibas. Peeprasijumi pehz kweescheem is ahrsemem tapa Odesâ wahjaki, tà ka issubtitaji tikai tad pirka, kad labibas ihpaschneeli isturejâs zenu sinâ padewigi. — Baltijâ zeli schimbrihscham wispahri gauschi ismirkuschi, tà ka gruhti tikt us preekschu. Sliktee zeli deemschehl ari prasijuschi par upuri jau wairak zilweku dsihwibu. Daschâs Baltijas weetâs ari leeli pluhdi, kà peemehram Jurjewâ, kur, kà tureenes Wahzu awise „Nordlivl. Ztg" sino, eelas weetam tà pahrpluhduschas, ka uhdens eelâs zilweka augstumâ. Wiswairak pahrpluhdis pilsehtas 3. eezirknis. Dahrsi pahrpluhduschi. Wairak mahjas uhdenî.

Labibas zenas Rigâ schimbrihscham schahdas:

Rudsi, Kreewu, us 120 mahrzinu pamata maksâ: 79—85 kap. pudâ, Kursemes rudsi 77—80 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Kweeschi. 128—130 mahrzinu smagi Kreewu kweeschi maksâ 93—94 kap. pudâ, 125—128 mahrzinu smagi Kursemes kweeschi maksâ 84—88 kap. pudâ. Tendenze: meeriga.

Meeschi, feschkanschu, us 100 mahrzinu pamata maksâ 73—78 kap. pudâ; Kreewu meeschi maksâ 71—76 kap. pudâ; Kursemes 105 lihds 114 mahrz. sm. meeschôs dod 74—78 kap. pudâ. Tendenze: rahma.

Auzas. Labâs gaischâs ausas maksâ 77—80 kap. pudâ; schahwetas ausas maksâ 70—73 kap. pudâ; Kursemes ausas maksâ 70—78 kap. pudâ; Zarizinas un Liwnas-Jelezas ausas maksâ 70—75 kap. pudâ. Tendenze: rahma.

Linsehklas. Stepju sehklas us 87½ proz. pamata maksâ 135 kap. pudâ; parastâs brahka sehklas maksâ 124—130 kap. pudâ. Tendenze: rahma.

Linsehklu ellas rauschi, schejeenes, maksâ 80—84 kap. pudâ. Kreewu linsehklu ellas rauschi maksâ 76—80 kap. pudâ.

Saules puku (saulgreeschu) sehklu rauschi maksâ 70 kap. pud.

Sirni maksâ 63—78 kap. pudâ.

Pupas maksâ 74—76 kap. pudâ.

Klijas pehrk par — kap. pudâ.

Kanepes maksâ 160—161 kap. pudâ.

Kanepaji maksâ 55—62 kap. pudâ.

Lini. Ihsti labôs linôs par R (risti) un X R X (sakeeristi) dod 35—37 rbl. birkawâ; par Z K (jinsi) un X HD X (Pernawas „hofdreibanti") maksâ 31—31½ rbl. birkawâ; par S P K (superior pihkkroni) un S F P HD maksâ 26—26½ rbl. birkawâ; par P K (pihkkroni) un F P HD (smalkee pihkhofdreibanti) maksâ 23—24 rbl. birkawâ; par P W (pihkbrahki) un P HD (pihkhofdreibanti) maksâ 20—22 rbl. birkawâ par W (brahki) un HD (hofdreibanti) dod 12—15 rbl. birkawâ; par D (dreibanti) un L D maksâ 13 rbl. birkawâ un par D W (dreibantbrahki) un L D W dod 8—12 rbl. birkawâ.

Pahrtikas zenas Rigâ:

	kap.		kap.
Sweests, mahrzinâ	28—30	Skabbs krehjums, stopâ	50—60
Galda sweests, mahrz.	32—38	Olas, schokâ	110—120
Zuhkas gala, podâ	260—310	Sihpoli, stopâ	4—5
Wehrscha gala, podâ	160—180	Redus, schuhnâs waj tezinats, mahrzinâ	40—50
Schahweta aitas gala, mahrzinâ	8—10	Reekšti, stopâ	10—12
Swaiga aitas gala, mahrzinâ	7—12	Meeschu putraimi, stopâ	8—11
Tela gala, mahrzinâ	6—18	Sirni, stopâ	6—
Schahwets schkinkis, m.	20—22	Kalteti zigorini, stopâ	6
Schahw. spekis, mahrz.	18—20	Kurs. kweeschu bihdeleti milti, mahrzinâ	4—4½
Breeschu gala, mahrz.	—20	Rudsu milti, puhrâ	245
Wistas, gabalâ	70—120	Ahboli, garnizâ	30—45
Zahli, pahri	—	Salds krehjums, stopâ	23—28
Pihles, gabalâ	100—120	Dsehrwenu ogas, stopâ	5—10
Sossis, gabalâ	130—180	Sehnes, biodinâ	8—9
Kalkuhni, gabalâ	200—400	Skahbi kahposti, stopâ	7—8
Irbes, pahrs	60—100	Schahwetas renges, 100	30—80
Medni, gabalâ	100—200	Swaigas renges, 100	30—60
Rubeni, gabalâ	100—200	Sutini, weetejee, kahlâ	— —
Kartupeli, puhrâ	120—160	Sutini, Reweles, kahlâ	— —
Kahli, puhrâ	100 —	„Bretlini", schahweti, 100	40
Burkani, puhrâ	100 —	„Bretlini", kahlâ	5—6
Salds peens, stopâ	7—8	Liddakas (weetejâs) mrz.	— —
Beess peens, stopâ	13	Lasis swaigs, mahrz.	40
Kupinats peens, stopâ	12	Lasis schahwets, mahrz.	140

Leepajâ.

Rudsi us 120 mahrzinu pamata maksâ 77—84 kap. pudâ. Tendenze: stingraka.

Kweeschi (puhri) maksâ 84—94 kap. pudâ. Tendenze: klusa.

Meeschi maksâ 71—77 kap. pudâ. Tendenze: rahma.

Auzas. Labâs gaischâs ausas maksâ 80—83 kap. pudâ; Kursemes ausas maksâ 74—82 kap. pudâ; Kurskas, Karkowas, Jelezas-Liwnas, Orlas, Kijewas un Zarizinas ausas maksâ 70 lihds 79 kap. pudâ. Melnausas (15 proz.) maksâ 72½ kap. pudâ. Tendenze: klusa. —

Linsehklas. 7 mehri Leischu sehklu maksâ 125—127 kap.; 7 mehri Kreewu sehklu maksâ 128—129 kap.; 7 mehri stepju sehklu maksâ 132—134 kap., 6 mehri sehklu maksâ —kap. Tendenze: stingra

Griki us 100 mahrz. pamata maksâ 86—87 kap. pudâ.

Sirni maksâ 58—84 kap. pudâ. Tendenze: rahma.

Saules puku (saulgreeschu) sehklas maksâ 72 kap. pudâ.

Kanepes maksâ 163 kap. pudâ. Tendenze: rahma.

Kanepaji maksâ 53—58 kap. pudâ. Tendenze: rahma.

Klijas. Rupjâs klijas maksâ 61—63 kap. pudâ; widejas klijas maksâ 58—60 kap. pudâ un smalkâs klijas maksâ 57 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Telegramas.

Peterburgâ, 6. aprilî. Wakar telegrafeja is Dwinskas, ka tur ap pusdeenas laiku uhdens stahwoklis bijis 16 pehdas 8 zollas. Laiks bijis 4 gradi silts un lijis leetutinsch. — Is Peterburgas telegrafê, ka raugotees us to, ka awise „Birschewija Wedomosti" sawâ 91. numura eewadrakstâ pahrkahpuse preses wirswaldes nosazijumus, eekschleetu ministris nolehmis tai issazit trescho brihdinajumu un bes tam wehl awisi aisleegt us 2 mehnescheem. — Somijas senatam nodots noraksts no Wisaugstaki apstiprinatem papildu nosazijumeem Somijas kara klausibas leetâ. Schee nosazijumi leekami preekschâ semes saeimai. Rekruschu nems ischetrreis tikdaudz nekâ lihds schim un pahrpalikumu, kas wairak par Somijas pulkeem, eeweetos Kreewijas kara pulkôs. Somijas kara budschets pamasam tiks pa-augstinats us 10 miljoneem marku. — No Maskawas sino, ka 2. aprilî us Kasanas dselszeka saru linijas, kura noder pretschu wadaschanai, zaur uhdeni apskahdets pàr Krimsu wedoschais tilts. Zaur uhdens speedeenu nogahsts 10 asu augsts akmenu tilts. Tilta koki sabrukuschi uhdenî. Eemesls schai warenai straumei bijuschi kahdi augschpus tilta sagahsti dsirnawu dambji. — Usas gubernâ kà telegrafs sino, weselibas stahwoklis labojàs truhkumzeeteju apgabalôs, it sewischki zaur „Sarkanà krusta" rihzibu. Tifs tiks apspeests. Bihstamaks ir skorbuts. Weenâ paschâ apgabalâ ar scho slimibu saslimuschi pahri par 3000 zilweku.

Berlinê, 18. (6.) aprilî. Wahzu walsts sekretars fon Bilows sarunajàs ar kahdu Amerikanu awischneeku, pee kam winsch isskaidroja, ka triju walstju, t. i. Wahzu, Anglu un Seemeł-Amerikanu delegatu komisija, kura nees us Samoas salam, gahdaschot par weenprahtibu un sawstarpeju sapraschanos. — Is Belgijas galwas pilsehtas Briseles sino, ka esot tikpat leelas zeribas us besdrahts telefonu, kà us tamlihdsigu telegrafu. Neilgi atpakal stipra wehtra sarahwa drahtis, kuras saweeno Eiselas preeksch-pilsehtu ar telefona galweno staziju. Tika pasinots, ka islaboschanas darbi tikai triju nedelu laikâ wareschot tikt nobeigti. Bet weens no tureenes tekniskeem telefona eerihkojumu waditajeem nahza us domam, isdarit mehginajumu ar tahkrunaschanu bes drahts, kamehr skahdi atkal islabotu. Nodomu eewehroja un isdarija daschus mehginajumus, kuri isdewàs tik labi, ka Eiselas eedsihwotaji ar galweno pilsehtu stahw tikpat droschâ telefoniskâ sakarâ, kà pirms drahschu apskahdeschanas. Zik pee schim sinam pateesibas, israhdis nahkamiba. — Is Wihnes sino, ka katolu garidsneezibas rihziba pret „nost ar Romu" (t. i. atkrischana no katoltizibas un pahreeschanu ew.-Lutera tizibâ) kustibu peenemotees. Daudz usaizinajumu, wisadas sapulzes un katolu garidsneezibas wadibâ notureti preekschlasijumi usaizina katolus palikt pee Romas basnizas. — Sirsnigee draudzibas parahdijumi starp karali Umbertu un us Kaljari aisfuhtito Frantschu flotes nodalu schjeenes diplomatiskâs aprindâs sazel nepatikschanas juhtas. Daudzi to usskata kà trejsabeedribas tahlaku irschanu. — Româ 17. (5.) aprilî Petera basnizâ bija swiniga deewkalposchana, pee kam pahwests Leons isdarija swehtischanas zeremoniju. Kahdas 80,000 personas peedalijàs pee leelisklà akta. Pahwests Leons uskahpa tronî bes pabalstischanas un swehtija ar tahlu sadsirdamu balsi kauschu puhli, kursch atbildeja ar skaàm gawilem. Iszehlàs leela speeschanàs, pee kam simteem kauschu pagihba.

Parisê, 18. (6.) aprilî. Paschslepkawibas domas, par kuràm gubernators Daniels runà kahdâ no saweem sinojumeem, isteiktas pirms kasazijas teesa bijuse nospreeduse peenemt rewisijas peeteikschanu. Sarunâs ar Danielu un winam rakstitâs wehstulês Dreifuss apgalwojis sawu newainibu un neschaubijees par generalu, it sewischki par Boadefra bespartejibu un kreetnibu. — Awise „Eclair" atstahsta Isles de Salut salu gubernatora ofizialo sinojumu no 1898. g. 26. oktobri waj 25. nowembri. Schai sinojumâ teikts, kà Dreifuss usnehmis wehsti par wina prahwas rewisiju. Gubernators Daniels saka, Dreifuss sawai seewai esot rakstijis, ka tas nodomajis sawai dsihwibai darit galu. Kasazijas teesas usaizinats, usdot lihdsekius preeksch aisstahweschanàs, Dreifuss isskaidroja, winsch neko newarot isteikt un ne us ko wairs newarot atminetees. Kahdreis winsch isteizàs us ahrsteem: „Bihstas, ka mana familija waretu laist klajâ slaweno wehstuli, kuru es esot rakstijis, bihstàs, ka Wahzu keisars no tàs kaut ko waretu dabut dsirdet, bet waj tad nebihstàs no warbuhtibas, ka mana seewa kopâ ar maneem abeem maseem behrneem waretu nomestees pee keisara trona kahpschkeem un isluhgtees taisnibas?" Dreifuss wehl reis gubernatoram isskaidroja, winam kasazijas teesai neka ne-esot ko sinot. Bet 24. nowembri winsch rakstija Danielam, winsch pa prahwas laiku presidentu Perjè esot luhdsis, winam apsolit prahwas atklahtu isteesaschanu. Perjè winam to apsolijis ar sinameem noteikumeem, kurus Dreifuss apsweherejis turet. Tomehr atklahtà isteesaschana ais winam nesinameem eemesleem netikuse peekauta un winsch tatschu Perjè dewis goda wahrdu. Pee tam Dreifuss wairakkahrt apgalwoja, ka wina aisstahweschana gulot Demansch kdses rokâs. — Kapteinis Freisteters, weens no Dreifusa teesnescheem, kursch juhrneezibas ministram Lokroa bija rakstijis wehstuli, kurâ tas issaka schaubas par spreeduma likumibu, ir dabujis no ministra atkauju greestees taisni pee kasazijas teesas un tai pasinot mutiski waj rakstiski, ko winsch eeskata par derigu preeksch pateesibas istirsaschanas. — Is Londonas telegrafê, ka tautas weetneeku namâ pahrspreeschot marines budschetu, admiralitates ziwillords Asten-Tschemberlens, atteezotees us Weihaweiju (Kinâ), isskaidroja, ka pehz wina domam schai weetai preeksch Kinas esot tahda pat nozihme, kà Gibraltarai preeksch Widus juhras. Weihaweija preeksch Honkongas esot tas pats, kas Gibraltara preeksch Maltas. Apakschnams, atteezotees us Weihaweiju, peekrita waldibai ar 167 pret 65 balsim. Debatês Goschens isskaidroja, ka waldiba nebuht naw nodomajuse pahrwehrst Weihaweiju par pirmàs schkiras kugu staziju un tai ari ne-esot ar to tahdi nodomi, kà Kreewijai ar Port-Arturu. — Pekingâ Kineeschu waldiba swinigi atwehruse uniwersitati — pirmo Kinâ. — Is Madrides sino, ka Arkoss, eekschleetu ministra palihgs, ir eezelts par suhtni Waschingtonâ, wina weetâ saukts agrakais suhtnis Waschingtonâ Dipijs de Loms. — Is Kinas sino, ka Taisufu eedsihwotaji schahwa us Angku saldateem, kuri eenehma Anglijai peeschkirtus semes gabalus Kaulunas tuwumâ. Angkus komandeja kapitans Mejs. Anglija issuhtija us Taisufu stipraku kara spehku.

Дозволено цензурою. — Рига, 6 апрѣля 1899 г.

Izdewejs un isdewejs: Ernsts Plates.

Atbildigee redaktori:

Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. philos. P. Sàlits.

Dsihwokla maina.

No 11. aprila sch. g. dsihwoschu Kalku eelâ Nr. 14, wirs apteekas.

2 Dr. med. J. Rulle.

Agenskalna priwat-klinika, Rigâ.

Baloschu un Swanu eelas stuhri.

Slimneekus peenem ikdeenas no pulkst. 1—3.

(Naktsdischuras un gultas.)

Eekschejàs slimibàs } katru deenu no
Kirurgiskàs „ } pulkst. ½2—3.
Behrnu „ }
Seeweeschu „ katru deenu no ½1—½3.
Ahdas un weneriskàs slimibàs katru deenu no 1—3.
Azu slimibàs
Kakla, deguna un ausu slimibàs } katru deenu no plkst. 1 lihds 3.
Sobu un mutes slimibàs (sobu plombeschana un mahkslifku sobu eelikschana) }

Azu slimneekus

peenemu katru deenu no pulkst. 9—12 un no 3½—5½, Rigâ, Kauf- un Kramer eelu stuhri Nr. 2. Slimneeki war tapt ari usnemti manâ klinikâ.

Azu ahrsts **M. Cahn.**

Poliklinika

ahdas un dsimuma slimibàs, starp zitu, ismekleschana ar elektrisku apgaismoschanu un ahrsteschana ar elektrizitati.

Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 16.

Slimneekus peenem katru deenu no plkst. 12—3 pusdeenâ. Swehtdeenàs slimneekus nepeenem.

H. Simonsons,
eestahdi pahrwaldoschs ahrsts.

Azu ahrsts

Dr. med. L. Blumenthal,

Dsirnawu eelâ Nr. 79,

Terbatas eelas stuhri,

peenem atkal azu slimneekus katru deenu no 9—11 preeksch pusd. un no 5—6 p. p., swehtdeenàs un swehtku deenàs tikai preekschpusdeenàs.

Azu slimneekus

peenem katru deenu no p. 9—12 un no 4—7 Kungu eelâ Nr. 29, 2 trep.

Azu ahrsts

Dr. med. E. Heymann.

Slimneekus usnem ari mahjà (dsihwokli).

Ahdas un kaunuma slimibàs

peenemu no 9—1 un no 6—½9 Walnu eelâ 31, 1 trep.

Dr. J. Machtus,

prakt. ahrsts.

Peenemu slimneekus weneriskàs, ahdas un dsimuma slimibàs ikdeenas no pulksten 8—12 deenâ un no 6—9 wakarâ.

Dr. Kl. Ljuria,

Rigâ, Wehweru eelâ Nr. 7, 1 trepi.

Manâ klinikâ, Agenskalnâ, usnem slimneekus no plkst. 1—3.

Dr. S. Eliasstamm,

spezialists preeksch aufu, kakla (aissmakuma) un deguna slimibam, peenem slimneekus no pulkst. 9—12 un 4—6, Rigâ, Paulutschi eelâ Nr. 17.

Slimneekus usnemu ari sawâ klinikâ.

Sobu slimneekus

peenem katru deenu no plkst. 9—12 un no plkst. 3—6 pehz pusd.

dentists **A. Schneider,**

Rigâ, leelâ Grehzneeku eelâ Nr. 11.

Eekschejàs un seeweeschu slimibàs peenem ikdeenas no pulkst. 9—12 rihtâ un no pulksten 5—6 wakarâ:

Rigâ, Suworowa eelâ Nr. 10, pretim Wehrmana dahrsam.

Dr. H. Lewy,

prakt. ahrsts.

Weneriskàs (kaunuma) un ahdas slimibàs ikdeenas no pulkst. 6—9 wakarâ.

Ahrsteju, plombeju un leeku mahksligus sobus.

H. Berusteins, dentists.

Kalku eelâ 27, masàs Münz-eelas stuhri.

Peenemu sobu slimneekus, plombeju un leeku mahksligus sobus katru deenu.

Dantists **Leo Schawlow.**

Rigâ, Kalku eelâ Nr. 11.

Sobu ahrsts

Hugo Gotliebs

peenem ikdeenas no plkst. 9—12 un ½3—5½ Kalku eelâ Nr. 35, Kauf-eelas stuhri.

Bischkop. Beedr. „Drawa".

2. majà 1899. g. plkst. 1 p. pusd.

Rentes skolâ ahrkahrteja pilna sapulze.

1) Statutu papildinajums.
2) Kalendara leeta.
3) Kahrtibas rullis.

Pehz tam:

weenkahrscha sapulze.

1) Jaunu beedru usnemschana.
2) Praktiski darbi bischu dahrsâ.
3) Jautajumi un pahrspreedumi.

Walde.

Rigas Latweeschu Amatn. Palihdsibas beedr. Krahjschanas un Aisdoschanas kases

Pilna sapulze

16. aprilî sch. g., pulkst. 3 pehz pusd., Kases telpàs, Elisabetes eelâ Nr. 16.

Deenas kahrtiba:

1) Gada pahrskats.
2) Rewidentu sinojumi.
3) Budschets 1899.
4) Prozentu noteikschana par noguldijumeem un aisdewumeem.
5) Noguldijumu leelumu noteikschana.
6) Statutu leetâ.
7) Darbwescha jautajums.
8) Grahmatwescha wehleschana un
9) Weena direktora un rewidentu wehleschana.

Peesihme: Ja minetâ deenâ nesanahktu statutôs § 20 noteiktais beedru skaits, tad 14 deenu wehlak riks notureta otra pilna sapulze, kuras spreedumi nahks spehkâ, zik tani beedru ne-eerastos.

Direkzija.

Meiranas

pagasta weetneeku sapulze scha gada 12. aprilî peenems pagasta waldes un

teesas skrihweri.

Kandidatu kungi ar wajadsigàm rekomendazijam top luhgti minetâ deenâ eerastees Meiranas pagasta namâ pee weetneeku sapulzes.

Pagasta wezakajs: P. Meschasarg.
Skrihwera w. isp.: A. Blums.

Mahlpils

pagasta wezakajs sch. g. 3. un 4. majà Rigâ, Esit mahjweetô, sahkot no pulkst. 8 rihtâ lihds pulksten 5 wakarâ, isnemot 2 stundas pusdeenas laika, isdes

jaunas pases

Rigâ dsihwodameem Mahlpils pagasta lozekleem. Pagasta nodokli pareistizigeem 3 rbl. 20 kap., lutertizigeem 7 rbl.

Pagasta wezakajs: A. Kreil.
Skrihweris: P. Matsch.

Jaunawas,

kas grib wispahrigu nama saimneezibu eemahzitees, peenemu lihdz 1. majam Jelgawâ, upes eelâ Nr. 6. Pehz tam juhrmalâ, Majorôs, Kauf-eelâ Nr. 8.

2 M. Sahle.

Asteres muischas „Luhdina" kroga

sirgu tirgus

taps schogad 21. un 22. aprilî noturets.

3 Muischas walde.

Uhtrupe

Witebskas gubernâ, Reseknes aprinkî, Atascheenes Mariensejas muischâ, 32 werstis no Lihwanes stanzijas, 15 werstes no Laudonas Odseenas, pahrdos wairakslischanâ 20. aprilî sch. g. muischas inwentaru, kà: labas slauzamas gowis, sirgus, aitas, mas leetotu zentrifugu, jaunu gepela linu maschinu.

K. Zebers.

Saleneeku krahj- un aisdewu-kases direkzija,

ispildot pilnas sapulzes nolehmumu no 11. februara 1899. g., dara zaur scho sinamu, ka wina par schis kases noguldijumu sihmem us augleem no Nr. 1471—2038 un noguldijumu grahmatinam us augleem no Nr. 1—703, sahkot ar 1. junija 1899. g. lihdsschinejo 5½% weetâ aprehkinàs un ismaksàs tikai 5%, un par noguldijumu sihmem us augstu augleem no Nr. 1404—2001 un noguldijumu grahmatinam us augstu augleem no Nr. 1—591, sahkot ar 1. janwari 1900 g., lihdsschinigo 5% weetâ aprehkinàs un ismaksàs tikai 4½%, un tadehl usaizina mineto sihmju un grahmatinu ihpaschneekus tahdas lihds mineteem termineem kases direkzijai peenest dehl apstempeleschanas jeb pahrrakstischanas. Tee sihmju ihpaschneeki, kuri ar schahdu prozentu paseminaschanu nebuhtu meerâ, war statutôs noteiktâ laikâ ussakot, sawus kapitalus atkal sanemt.

Saleneekôs, martâ 1899. g.

Direkzija.

Betabara,

patwersme preeksch bes pajumta esoschàm **seewam** un **meitam**, **Dsirnawu eelâ Nr. 8,** 1 trepi augschâ.

Rigas Hipoteku beedriba.

Scha gada beedribas neussakamo kihlu sihmju atklahta

islosesch ana

notiks peektdeen, 9. aprilî sch. g. no pulksten 10 preeksch pusdeenas beedribas telpâs.

Direkzija.

Rigas Krahschanas u. Aisdoschanas beedribas

(leelâ Newas eelâ Nr. 30)

Bilanze

31. martâ 1899. g.

Aktiwà:	Rbl. K.	Pasiwà:	Rbl. K.
Kases konto	3,437 44	Reserwes kapitala konto	20,862 76
Aisdew. pret obligazijam	488,320 —	Beedru dalibas konto .	97,737 17
„ wehrtspapir.	23,780 —	Noguldijumu konto . .	416,209 03
„ dasch. kihlam	12,350 —	Aisdewumu augli . .	15,785 45
„ pers. ustizibu	16,499 —	Noguldijumu augli . .	5,569 64
„ galwojum.	35,393 —	Auglu konto	181 35
Reserwes kapitala wehrtspapiru konto . . .	17,183 —	Diwidende	1,470 72
		Pahrejoschas sumas . .	1,630 49
Inwentara konto . .	666 05	Ref. kapt. wehrtsp. augli	59 55
Sihku isdewumu konto	1,128 52	Sodu naudas. . . .	40 91
Algu konto	1,315 —	Norakstiti saudejumi .	545 22
Daschadu isdew. konto	3,960 —	Sihki eenehmumi . .	258 25
Wehrtspapiru konto .	1,515 —	Aisnehmumi	45,000 —
Wehrtspapiru augli .	13 17	Krona nodokli . . .	727 14
Aisnehmumu augli . .	592 50	Pet. Krahj-Aisd. bdr. Nod.	25 —
		Rig. L. Beedr. Derig. Gr. Apgahd. Nodalai . .	50 —
	606,152 68		606,152 68

Beedriba maksà:

par noguldijumeem no 5 lihds $5^1/_2$% augkus gadâ

un nem:

par aisdewumeem pret wehrtspapireem 6%, pret obligazijam 7% un pret galwojumeem 8% augkus gadâ.

Beedribas darischanas isdara **katru deenu,** isnemot swehtdeenas un swehtku deenas, no pulksten 10 lihds 2 deenâ.

Wisi noguldijumi un eemaksajumi schajâ beedribâ ir atswabinati no krona nodokleem. **Walde.**

Widsemes Sawstarpigàs Kreditbeedr.

(Rigâ, Rigas Latweeschu Beedribas namâ)

Bilanze

us 1. aprili 1899. g.

Aktiwà:

Kasê skaidrâ naudâ	R.	25,468 43	R.		
Tekoschs rehkins Rigas Birschas Bankâ	„	50,171 93		75,640	43
Tekoschs rehkins Rigas Birschas Bankâ pret wehrtspapireem			„	18,270	—
Diskonteti wekseli ar ne majak kâ diweem parakstеem			„	650,453	92
Wekseli ar droschibu			„	493,509	—
Aisdewumi pret kihlam:					
1) pret wehrtspapireem . .	R.	41,290 —			
2) „ prezem	„	282,160 —			
3) „ obligazijam, eegrofet. us pilseht. imobilijam . .	„	215,817 —			
4) pret obligazijam, eegrof. us lauku imobilijam . . .	„	218,611 —	„	757,878	—
Debitoru speziali tekoschi rehkini . . .			„	30,894	77
Wehrtspapiri			„	18,954	25
Reserwes kapitala wehrtspapiri . . .			„	41,080	75
Inwentars			„	1,405	50
Tekoschi isdewumi			„	4,413	57
Atmaksajami isdewumi			„	470	43
Kuponu konto			„	201	87
Protesteti wekseli			„	478	64
Wehrtspapiru rentes			„	858	43
Pahrejoschas sumas			„	—	—
			R.	2,094,509	56

Pasiwà:

Rihzibas kapitals, eemaksats no 1107 beedr.			R.	222,980	—
Reserwes kapitals			„	47,400	62
Diwidendu papildu kapitals.			„	1,330	08
Noguldijumi*)					
1) us nenoteikta laika . .	R.	1,606,661 95			
2) us tekoscha rehkina . .	„	72,955 52	„	1,679,617	47
Rediskonteti wekseli Rig. Birschas Bankâ			„	4,500	—
Schiro-à-depôt konto Rig. Birschas Bankâ			„	—	—
Kreditoru speziali tekoschi rehkini . . .			„	39,931	19
Wehrtspapiru rentes			„	—	—
Aisdewumu rentes			„	52,233	61
Noguldijumu rentes			„	29,005	85
Laukfaimneezibas weizinaschanai . . .			„	1,487	10
Diwidendu konto			„	11,262	17
Atmaksati norakstijumi			„	6	—
Eerednu pansijas kase			„	2,045	—
Pahrejoschas sumas			„	1,141	72
5% papildu nodoklis			„	1,568	75
			R.	2,094,509	56

*) no teem no beedreem eemaksati 604,407 47 kap.
„ nebeedreem „ 1,075,210 — „
1,679,617 47 kap.

Beedru garantijas kapitals 2,006,820 rubl.

Kreditbeedriba aprehkina:

a) par aisdewumeem pret wehrtspapireem . . . . $6^1/_2$ proz.
b) „ „ „ prezem . . . . $6^1/_2$ „
c) „ wekselu diskonteschanu . . . . $7—7^1/_2$ „

un maksà:

a) par noguldijumeem no 1—6 mehn. pilnus . . . . $4^1/_2$ proz.
b) „ „ us tekoscha rehkina . . . . 2 „

Darba laiks ir no 10—3 deenâ.

Walde.

Pahkoscheem
Leeldeenu swehtkeem
peedahwà
kà
praktiskas
gifti nesaturoschas
Olu lakas,
dabujamas wisâs apteeku pretschu un koloniala tirgotawâs,
16
daschadâs krahsâs.
August Ritterberg
Telefons Nr. 613. **Rigâ.**

Homeopatisks apteekis W. Stein,

Rigâ, Walnu eelâ Nr. 31,

us wehleschanos peesuhta pastellejumus ar samaksu pee saneemschanas (Nachnahme).

Telefons Nr. 551. **Telefons Nr. 551.**

Rigas Latw. Amatn. Pal. beedr.

Krahschanas un Aisdoschanas kases bilanze

beidsamajâ martâ 1899. g.

1490 beedri. — Droschibas kapitals **127,182** rubl. **30** kap. — Elisabetes eelâ Nr 16.

Aktiwà:	Rbl. K.	Pasiwà:	Rbl. K.
Kihlu aisdewumu rehkins . .	676,576 83	Pamata kapitala rehkins . . .	10,000 —
Aisdewumu rehkins pret galw.	140,004 46	Reserwes kapitala rehkins . . .	59,735 01
Pamata kapitals walstsbankâ	10,000 —	Darischanu kapitala rehkins. .	57,447 29
Kases rehkins (skaidrâ naudâ)	1,411 86	Noguldijumu rehkins	828,154 29
Inwentara rehkins	3,460 42	Aisdewumu prozentu rehkins .	18,814 12
Zitâs bankâs us tekoscha rehk.	60,150 —	Noguldijumu prozentu rehkins	13,295 48
Kasei peeder. obligaziju rehk.	4,409 12	Diwidendu rehkins	5,732 60
Wehrtspapiru rehkins	49,065 25	Pahrejoschs rehkins.	1,712 23
Algu rehkins	1,350 30	Rakstischanas rehkins	506 05
Sihku isdewumu rehkins . .	930 27	Kases nams Rigas pilsehtas namneeku kreditbeedribâ . .	37,262 37
Kases nams	86,153 02	II. Rigas sawstarp. kreditbeedribâ	11,100 —
Pilnwarneeku un teesu rehkins	688 50	Ihres rehkins.	8,065 87
Kasei peeder. nekust. ihpaschumi	6,409 11	Krona prozentu rehkins . .	354 —
Wehrtspapiru prozentu rehk. .	390 —	Saudejumu atmaks. rehkins .	204 —
Rigas Namn. sawst. Kreditbdr.	7000 —		
Defizitu rehkins	4384 17		
Rbl.	1,052,383 31	Rbl.	1,052,383 31

Kase maksâ par noguldijumeem 5—$5^1/_2$% par gadu; par aisdewumeem nem 7% par gadu; pret droscheem wehrtspapireem 1% masak.

Kases darba laiks ir katru deenu no pulkst. **10** lihds **3** pehz pusd., isnemot nedelas swehtdeenas, basnizas un walstsswehtkus. Aisdewumu peeprasijumus, kuri lihds pulkst. 12 preeksch pusd. pee darba wedeja peeteikti, taî paschâ deenâ ispilda.

Wisi noguldijumi un eemaksajumi schaî kasê atswabinati no krona prozentu nodokleem.

Rigâ, 1 aprilî 1899. g. Direkzija. — Rewisijas komisija

Rigas Hipoteku beedribas

norehkins

beidsamajâ martâ 1899. g.

Debitori:	Rbl. Kp.	Kreditori:	Rbl. Kp.
Imobiliju konto	17,466,600 —	Kihlu sihmes pehz kursa .	14,697,400 —
Eetaises maksajumu konto .	16,864 17	Kihlu sihmju islaischanas reserwes fonds	2,973 76
Beedribas nams . . .	108,300 —	Diwidendu konto . . .	4,731 70
Usteiktas kihlu sihmes .	290,500 —	Kuponu nodoklu konto .	1,616 35
Wehrtspapiru konto . .	2,138,868 97	Kihlu sihmju proz. konto .	437,289 50
Rigas birschas banka . .	357,000 —	Deldeschanas kapit. konto	4,715,139 05
Kuponi aprehkinâ . . .	9,920 —	Islosetas kihlu sihmes. .	126,900 —
Rentu-konto	27,695 47	Reserwes kapit. konto . .	820,584 87
Weenreisigee maksaj. . .	980 80	Eepirkto imobil. pahrwald.	1,500 —
Atkahrtojoschees maksaj. .	81,642 08	Namu pahrw. konto . .	500 —
Kases konto	11,125 97		
Kihlu sihmju rihzibas konto	156,743 24		
Daschadu diskonto konto .	3,291 19		
Eepirktas imobilijas . .	121,506 21		
Ingrosazijas maksaj. konto	1,046 78		
Pahrw. isdew. konto . .	13,111 92		
Nokawetu prozentu konto	1,639 18		
Kihlu sihmju pagataw. .	1,795 —		
Aschio konto	4 25		
	20,808,635 23		20,808,635 23

Direkzija.

Ispahrdodam

par lehtâm zenam **kahdu dalu stikla un fajansa prezes, lampas, behmeeschu puku wases u. t. t.**

A. Lejeneek & Co.,

Rigâ, Kauf-eelâ Nr. 9, Rigâ.

Granita, marmora un tschuguna

kapu krustus,

glihtâs formâs,

kà ari zitas **tschuguna prezes wairumâ** un **masumâ**

peedahwà

J. Lahzis, Rigä,

tschuguna leetuwe un akmenu kaltuwe.

Noliktawa: Terbatas eelâ Nr. 22. **Fabrika:** Kihschesera eelâ.

Sw. Peterburgas un Berlines sagreeschanas mahkslas institutòs diplometàs

Emilijas Horn

stuiskà sagreeschanas mahkslas skola,

Rigâ, leelâ Kehninu eelâ Nr. 9, 2 tr.

Pamatiga mahziba **schnitu sihmeschanâ un sagreeschanâ pehz** Frantschu stuiskâs metodes. **Schnitu sihmeschanâ mahzekles** sasneeds gatawibu 8—14 **deenâs** (us galwoschanu). **Ari us** ilgaku laiku peenem mahzekles ee-ahzit schuhschanâ. **Skolai** teesiba mahzeklem isdot diplomus.

Maksa par mahzibu un sistemu 15 lihds 25 rbl. Mahzekles usnem ari dsihwokli.

Pasinojums.

Jelgawas aprinka **sirgu tirgus** Jelgawâ, tiks noturets newis 15., 16. un 17. aprilî sch. g., bet **trihs deenas agrak,** tas ir: **12., 13.** un **14. aprilî** 1899. gadâ. 4

Ritaures pagasta walde

13. aprili sch. g., pulksten 10 rihtâ, **Jaun-Ilgaschòs wairaksolischanâ pahrdos** Jahnim Rudsitscham peederigas 2 gowis un 6 aitas ar jehreem, wehrtetas par 51 rbl. 50 kap. par labu soda naudas peedsihschanai.

Pagasta wezakajs: **P. Grünbergs.**
Skrihweris: **J. Ga·lits.**

Uhtrupe.

Jaun-Bebru Silawâs sch. g. 14. aprili wairaksolischanâ tiks **pahrdoti:** slauzamas gowis, 2 sirgi un daschadas saimneezibas leetas. **J. Kalninsch.**

Pahrdod

par 4000 rublu **gruntsgabalu** ar diwstahwu dsihwojamo mahju, schkuhni, dahrsu un 400 □ pehdu semes, Schampeteri, netahlu no Saslauka stanzijas. Tuwakas sinas schàs awises ekspedizijâ.

Mahju

noplehschanai **pahrdod.** Peeprasams Hagenskalnâ, Kalnzeema eelâ Nr. 3, pee **Freilanda.**

Mahju pahrdod

Kursemes gubernâ, Ilukstes aprinkî, 12 werstes no dselsszela stanzijas un leelas fabrikas. Semes leelums 178 puhrweetas. Dsihwojama mahja no 4 istabam, jauns keegelu lopu stallis preeksch 30 leellopeem. Pahrejâs ehkas labakâ kahrtibâ. Zena 12000 rublu. Mahjas seme teek pahrdota ari dalam no 20—30 puhrweetas. Apskatit jabrauz чр. ст. Царьградъ, Р.-О. ж. д., ус. Генриково Г-на Мацкевича.

Musikas instrumentes:

Wijoles, gitares, mandolines, akorduzteres, harmonikas, stihgas un peederumus wisleelakâ isweblê peedahwà par pasihstami lehtàm zenam.

Emil Lorenzsonn,
senak Julius Linde,
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 36.

Anglu makschkeru ahkus

wisâs sortês un **leelumòs wislabakà labuma** pahrdod à 100 gab. kuwerischòs, kà ari 1000 gab. pakinâs eepakatus par loti lehtàm zenam.

Emil Lorenzsonn,
senak Julius Linde,
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 36.

Wasaras kweeschus, wairakgadigu, stipras seemas isturoschu **bastarda ahboliна sehklu un timoteju** pahrdod Jaun-Platones muischas walde, чр. Митаву.

NB. Paraugus us peeprasijumu issuhta.

R. J. Swidersky,
kurpneeku leetu darbniza, Aleksandra eelâ Nr. 86, peedahwà us galwoschanu wisadus kurpneeku rihkus, kà: speileto un schuhto sahbaku puzejamàs dselses, laktas un naschus. 3

Zementa flihses,
drenaschu trubas,
zementa trepju kahpschlus,
asfalta jumtu papi,
seenas papi,
akmenu oglu darwu,
karbolineumu
peedahwà

J. Waltera

noliktawa,

Grehzneeku un Skahrnu eelu stuhri.

Kugu masti,

123 gabali daschada leeluma, dabujami arween pehz isweblès **Wez-Mihlgrawi, A. Ferle kugu buhwetawas plazi,** pee twaikonu peestahtnes.

„Mahjas Weesa Mehneschraksta"

1899. g. zeturtàs burtnizas saturs:

1. **Ifigenija Tauridâ.** Skatu luga peezôs zehleenôs no Wolfganga Getes. (Ar ilustrazijam.) Tulkojums no Afpasijas un Raina. (Beigas.)
2. **Bronku katars.** (Bronchitis, Catarrhus bronchialis.) No Dr. med. G. Beldawa.
3. **Wezo Latweeschu mahutiziba.** I. Usskati par dwehseli. No gimnasijas skolotaja cand. phil. M. Bruneneeka.
4. **Mahni.** No Rudolfa Blaumana.
5. **Riga.** Romans no Poruku Jahna. (Turpinajums.)
6. **Par Balu Bahbelê.** No O. E. Hartlebena. Tulkojis J. Rainis.
7. **Wina Keisariskàs Majestates Keisara Nikolaja II. austruma semju zelojums.** (Ar ilustrazijam.) Sarakstijis knaſs E. Uchtomskis. (Turpinajums.)
8. **Deenesta darischanàs.** Stahsts no Antona Tschechowa. (Beigas.)
9. **Etiskais ideals.** No filosofijas profesora Dr. Ottona Liebmana. (Beigas.)
10. **Kinas atwehrschana.** No profesora P. Schmidta. (Beigas.)
11. **At leve er krig med trolde.** No Henrika Ibsena. Tulkojis J. Rainis.
12. **Spektralanalise.** Populari-finatniſks godalgots apzerejums ar ſihmejumeem. No stud. chem. J. Asara. (Turpinajums.)
13. **Greekijas noſihme austrumu semês.** No dozenta Dr. Filipsona. (Turpinajums.)
14. **Daschadi raksti.**
Sesils Rodefs. (Ar gihmetni.) — Makbets. Behdluga peezôs zehleenôs no Wiljama Schekspira. No Angln walodas tulkojis Fr. Ad., Rigâ, 1898. g. Kritiski apskatijis Teodors. — Kad eesahkas dzwdesmitais gadu simtenis? — Sibirijas dselzelsch. — Weenkahrsch uguns dsehschams rihks. — Lehti sibenwadi. — Drukajams metals. — Pa kanaleem. — Jauni elementi. — Putni bes spahrneem. — Muhsu bildes. — Pasinojumi.

Bildes: **Pawasara atgreeschanàs.** No K. Roschtschinska. (Us ihpaschas lapas.) — **Apskaidroschana.** No Eduarda fon Gebhardta. (Us ihpaschas lapas.) — **Ifigenija.** — **Augstà Weesa, Wina Keisariskàs Augstibas, tagadejàs Keisara Majestates Nikolaja II. sanemschana Kairà.** — **Egiptes kediws.** — **Apgaismojums us Nila tilta.** — **Kristus ellê samin tschuhskai galwu.** No Saschas Schneidera. — **Kristus un Judasa atkalredseschanàs.** No Saschas Schneidera. — **Sesils Rodefs.**

„Mahjas Weesa Mehneschraksts" maksà „Mahjas Weesa" abonenteem kopâ ar „Mahjas Weesi": Bes peesuhtischanas **3** rbl. **85** kap. par gadu, ar peesuhtischanu **3** rbl. par gadu. Teem, kas naw „Mahjas Weesa" abonenti: Bes peesuhtischanas **2** rbl. **60** kap. par gadu, ar peesuhtischanu **3** rbl. par gadu.

Burtniza maksà 30 kap.

Apstellejumi un sludinajumi top peenemti: Ernsta Plates drukatawà, Rigâ, pee Petera basnizas un katrà grahmatu tirgotawà.

Augstzeenibâ Dr. phil. **Arnolds Plates,**
„Mahjas Weesa Mehneschraksta" isdewejs.

Selta medalis Briselê 1891. gadâ.	Fabrika pastahw no 1815. gada.	Selta medalis Spaâ 1891. gadâ.
Telefons Nr. 80.	Selta medalis Londonâ 1892. gadâ.	Telefons Nr. 80.

Karla Balka

spirta, likeeru, ruma, konjaka un balsamu twaika fabrika, Rigâ.

Fabrika un kantoris:
Leelâ Maskawas eelâ Nr. 90 un 92, pascha namôs.

Noliktawas:

Eekschrigâ:
1) **Grehzneeku eelâ Nr. 34.**
2) **Mahlderu eelâ Nr. 2.**
3) **Kungu eelâ Nr. 25.**
4) **Panlutschi eelâ Nr. 2.**

Maskawas Ahrrigâ:
5) **Leelajâ Maskawas eelâ Nr. 46.**
6) **Leel. Maskawas eelâ Nr. 90/92,** pascha namâ.
7) **Leel. Maskawas eelâ Nr. 205.**
8) **Neweles eelâ Nr. 66.**
9) **Awotu eelâ Nr. 52.**
10) **Kurmanowa eelâ Nr. 18.**
11) **Marijas eelâ Nr. 21.**
12) **Ofirnawu eelâ Nr. 84.**
13) **Numpu muischas eelâ Nr. 10.**

Peterburgas Ahrrigâ:
14) **Terbatas eelâ Nr. 30.**
15) **Leel. Aleksandra eelâ Nr. 50.**
16) **Leel. Aleksandra eelâ Nr. 109.**
17) **Antonijas eelâ Nr. 7a.**
18) **Hospitalu eelâ Nr. 47.**
19) **Alekseja eelâ Nr. 10.**

Jelgawas Ahrrigâ:
20) **Dinamindes eelâ Nr. 45.**
21) **Baltàs muischas eelâ Nr. 9.**
22) **Kalnzeema eelâ Nr. 17.**
23) „ „ **Nr. 68.**
24) **Puku eelâ Nr. 9.**
25) **Wezâ Jelgawas eelâ Nr. 42/44.**
26) **Saku falâ,** Osolina namâ.
27) **Bauskas eelâ Nr. 31.**

Kursemê:
Leepajâ:
28) **Juhras un Graudu eelu stuhri,** Schneidera namâ.
29) **Juhras u. Jehkaba eelu stuhri,** pascha namâ.
30) **Behnê,** stazijâ.

Leelumâ un masumâ.

Wisus
buhwapkalumu peederumus
peedahwà bagatigâ iswehlê
J. Redlicha
anglu magasina, Rigâ.

Ed. Zehders, Rigâ.

Semkopibas maschinu un lauksaimneezibas rihku krahjums,
Karla eelâ Nr. 11, pretim Tukuma-Jelgawas dselszelam,
peedahwà lâ
Rigas dselssleetuwes un maschinu fabrikas sabeedribas,
agraki
Felser & Co.,
weenigais pahrdewejs

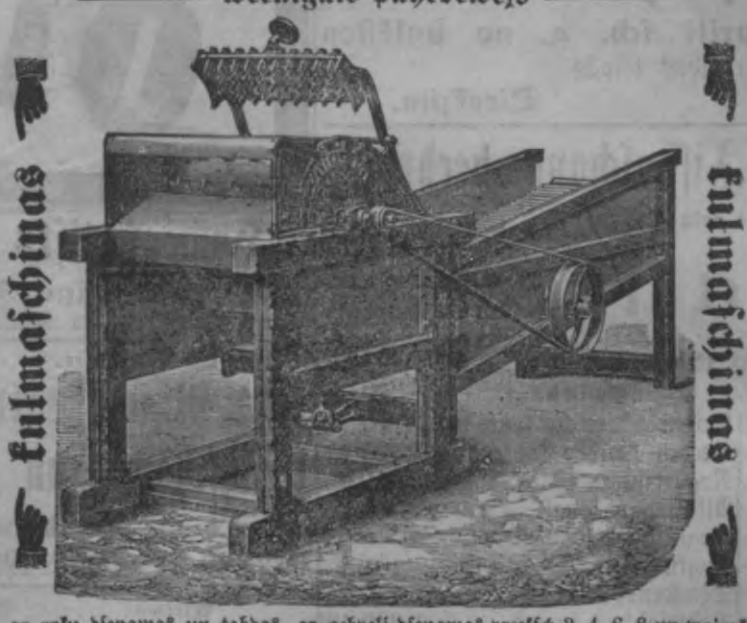

ar roku dsenamas un tahdas, ar gehpeli dsenamas preeksch 2, 4, 6, 8 un wairak sirgeem ar turklaht peederigeem **gehpeleem,** wisas maschinas pehz jaunakàs un labakàs konstrukzijas if wislabakà materiala,

witu sem galwoschanas.

Tahlaki: wisadus arklus, sehklas aparatus, ezeschas, sehjmaschinas, seena grahbeklus, labas tihramas maschinas, hekseln maschinas u. t. t.

Superfosfatus, Tomas miltus, kaulu miltus u. t. t.

Lokomobiles un twaika-kulmaschinas

no Anglu fabrikas Rich. Garret & Sons, no 3, 4, 6, 8 u. 10 sirgu spehkeem.

Wehstulu adrese: **Ed. Zehder, Rigâ.**

Diplometàs Wihnes salona mooristes
Annas Priwka
schnitu sihmeschanas skola
Rigâ, leelâ Bruhwer-eelâ Nr. 6, Rigâ.

Jaunu skolneetschu peeteikschanos peenem katru deenu no pulkst. 9 rihtâ ihdsi 6 wakarâ.

Teoretisks kurss: Frantschu peegreesums 4 nedelàs, Anglu peegreesums 8 nedelàs.

Praktisks kurss: 3—12 mehneschus.

Pehz kursu beigschanas isdod diplomu, — skolneezes, kuras nobeigushas 12 mehneschu kursu, rekomandeju us wehleschanos par mahjas schuwejam.

J. Knubbes
akmenu kaltuwe,
Rigâ, Aleksandra eelâ Nr. 94,
peedahwà marmora, granita un zitu akmenu
kapu krustus un monumentus,
kà ari **tschuguna krustus**
par wislehtakàm zenam.

Skaisti un stipri, ar 3 wahleem fegti **kungu kabatas pulksteni,** no **ihsta Amerikas selta** (godalgoti Schenewas isstahdê 1896. g. ar sudraba medali), ankers, ar 23 akmeneem, stiprakais un pareisakais mechanismus, bes atslehgas uswelkami, ar tahdu paschu kehdi un breloku ari no Amerikas selta, maksà

tikai 10 un 12 rublu.

Damu pulksteni 1 rbl. dahrgaki. Teek issuhtiti pehz 2 rublu eemaksas. Торговой фирмѣ Бр-въ **Варковицкихъ,** складъ женевскихъ и французскихъ часовъ въ г. Варшавѣ, Королевская № 29 42/м. Wairak kà 2 pulksteni pastellejot dabon par welti kabinetes bronsa pulksteni „**For**".

Firmas, kuras sludina par 10% lehtaki, neissuhta schis sortes pulkstenus, bet issuhta tikai apseltitus. Peeprasijumus luhdsu suhtit Kreewu walodâ.

Zeen. saimneezes!

Mehginajeet preeksch **wilnas drahnu un weschas** masgaschanas un **saimneezibas** **nepahrspehjamàs**

krona seepes!

Krona seepes

ir labakàs un lehtakàs preeksch **weschas, wilnu drahnu un wisu zitu leetu** masgaschanas un tihrischanas. Leelâ mehrâ aistaupa weschu, malku, darbu un laiku! Pehrkamas wisôs apteeku un pahrtikas preetschu weikalôs. Fabrika un kantoris: **Rigâ, masâ Minsterejas eelâ Nr. 1.**

L. J. Kolberg.

Russia-
brauzamo ritenu fabrika,
A. Leutner & Co.,
Rigâ.
Dibinata 1886. g.
Wezakà un leelakà brauzamo ritenu fabrika Kreewijâ.

„Russia" brauzamee riteni ir eleganti, loti isturigi un weegli un dod katram pirzejam leelako galwoschanu, tapehz ka fabrika atrodas eekschsemê.

Braukschanas mahziba par brihwu.

Noliktawas:
Rigâ, Teatra bulwarî Nr. 7, **Sw. Peterburgâ, Maskawâ, Warschawâ, Kijewâ, Lodsâ, Leepajâ, Parisê** u. t. t.

Ilustreti katalogi:
Wahzu, Kreewu un Polu walodâs bes maksas.

I. speziala magasina mahjas un kehka eerihkojumeem
Ed. Udam & Co.,
Rigâ, leelâ Smilschu eelâ Nr. 8.
Filiale: Teatra bulwarî Nr. 2,
peedahwà sawu bagatigo krahjumu
pilnigeem bruhtes puhreem
par daschadàm zenam, kà ari eeteiz sawu
paštahwigo isstahdi
no **skaisteem** un **praktiskeem preekschmeteem,** noderigeem preeksch dahwanam wisadôs gadijumôs.
Bruhtes puhru zenu rahditajus
us wehleschanos issuhta un issneedz bes maksas.

Sylv. Th. Franz,
Rigâ,
leelâ Grehzneeku eelâ Nr. 3,
peedahwà leelâ iswehlê par lehtakàm zenam
dahrgakmenus, pulkstenus, selta, sudraba un jaunsudraba prezes.
Pastellejumus un islabojumus isdara us galwoschanu glihti.

J. Kronberga

jaunu
welosipedu
isgatawoschanas,
emaljeschanas un nikeleschanas darbnize
Rigâ,
Kungu u. Marstal-eelu stuhri Nr. 28.
Islabojumi ahtri un lehti.
J. Kronberg, Rigâ.

Par 326 kap.
naudâ, pastmarkàs jeb us pasta pehzsamaksu peesuhta pa pastu katram
praktisku pahrgrosamu
gumija stempeli
ar 139 Wahzu jeb Kreewu burteem, skaistâ kastitê, ar burtu saturetaju un loti isturigu stempela krahsotaju. Minetos burtus war katrs pats, pehz patikschanas un wajadsibas salikt daschadôs wahrdôs un drukat us pastapapira, kuwereem, wisitkartim, raksteneem u. t. t.

Graweschanas eestahde
J. Gawronski,
Kuldigâ (Kursemê), Гольдингенъ, Курляндской губ.
Wislehtakà seegelu, petschaftu un wiswisadu stempelu apstelleschanas weeta.
Luhdsu manu adresi peesihmet.

Rigâ, Kungu eelâ № 22,

Rigâ, Haffer-berga namâ.

Par
fabrikas zenam
dabujami
audekli, linu un pakulu dsijas
if
Kengeraga fabrikas.
pee
K. Lorch & beedr.

Manâ apgahdibâ dabujama schahda jauna grahmata:
Jaunà pasaule.
Romans diwâs dalâs no Augusta Deglawa.
Maksâ 1 rbl. 20 kap.
Ernsts Plates,
Rigâ, pee Petera basnizas.

Kaseja weetâ
labakats dsehreens
Jeftars
turu cetiņ
autoritates un aprsti.
Jinaht ari baudsi lehtaki tâ kaseja.
Dabujams wisâs kolonialpreetschu tirgotawâs.
John Rolssen, Florida, pee Zebsim.

Bilan 1893. Brons. Med. Jurjew 1897. Brons. Med. Dahlen 1897. Brons. Med. Grosse Silb. Med.

Behrsina tirdsneezibas kursi

Rigâ, Parka eelâ Nr. 1, dz. 10.

Grahmatweschu, korespondentu un kafeeru isglihtoschanai.

Speziali preekschmeti: Italiska, amerikaniska jeb trihskahrteja un weenkahrscha grahmatweschana; laukšaimneezibas grahmatweschana un grahmatu weschana preeksch krona dsehreenu noliktawam, pehz no waldibas isdoteem preekschrakstteem u. t. pr. **Obligatoriski:** Anglu, frantschu, italeeschu, wahzu un kreewu walodas kâ ari zitas sinibas. Jauneem skoleneem teek pasneegtas mahzibas pehz real-skolas programas ar 6-klasigu kursu. Kungus un damas, kâ ari skolenus peenem ikdeenas no pulkst. 9 rihta lihds 8 wakarâ — damam sewischka nodala. **Maksa — mehrena.** Tuwakus nosazijumus — skolas kanzelejâ.

Leelumâ! Mazumâ!

P. Jannsohna

stikla pretschu, fajansa un lampu noliktawa,

Rigâ, Wehweru eelâ Nr. 20,

peedahwâ bagatigâ iswehlê:

stikla, porzelana un fajansa prezes, lampas, ampeles u. t. t.,

logu stiklu wisôs leelumôs,

linoleumu (korkju tepikus).

Isrihkojumeem, weesibam un godeem isihrê traukus par lehtu maksu.

Lehti! Lehti!

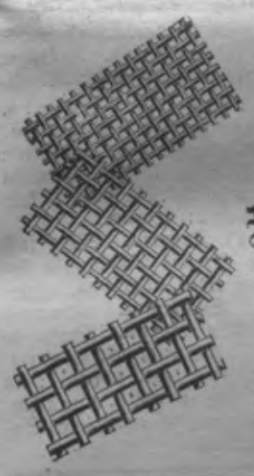

F. Aug. Koch, Rigâ,

Terbatas eelâ Nr. 15.

Drahts austuwe.

Wisas sortes drahts seeti

preeksch **labibas wehtijamàm maschinam, dsirnawam** u. t. t.

Bleka seeti

preeksch kulamam maschinam, gruhbu dsirnawam, linsehklam u. t. t. par lehtakàm fabrikas zenam.

Tikai sewischki stipri un isturigi audumi.

Brahli Graudini,

Rigâ, Kalku eelâ Nr. 15, pretim „Ulejam",

pagodinas pasinot saweem augsti godateem kundem, ka gaiditee

eeksch- un ahrsemju

jaunakas modes stoffi

ir peenahkuschi un krahjums uz bagatigako apgahdats ar **wilnas stoffeem, sihda stoffeem, kokwilnas stoffeem, audeklu un baltprezem wisleelakâ iswehlê.**

Sch. Levy, Riga,

Nr. 7, Terbatas eelâ Nr. 7,

peedahwâ bagatigâ iswehlê par lehtam zenam uz galwoschanu: **kabatas, seenas** un **modinataju pulkstenus, regulatorus, kehdes, brelokus, selta, sudraba** un **alfenida prezes** u. t. t.

Islabojumus isdara ahtri, apsinigi un uz galwoschanu.

Peedahwaju uz galwoschanu dihgstoschus

puku, dahrsa, saknu un lopu baribas augu

sehklas

par kantora zenam.

A. W. Zwilling

4 **Rigâ, pee siwju tirgus Nr. 1,** jau no 1867. g.

Atkalpahrdewejeem pelnas dala.

Apbalwots ar pirmàm godalgam.

Aleksandra balansa separators,

peena nokrejmoschanas maschina

ar twaika un roku dsihschanas eetaisi, nokrejmo 60—1200 stopus weenâ stundâ.

Jaunakee modeli. — Weenkahrschakâ rihkoschanàs. — Wispilnigakâ nokrejmoschana. — Droscha un bez breesmam esoscha wadischana.

Trumuls bez schkihwjeem un bez ziteem waligeem un leekeem peedeurmeem.

Labakàs apleezibas pehz teoretiskeem un praktiskeem pahrbaudijumeem.

Jenu rahditaji dabujami bez maksas.

Zentral-noliktawa preeksch **Widsemes** un **Kursemes**

pee

Axel Vosbeina, Rigâ,

Wehweru eelâ Nr. 1. **Wehweru eelâ Nr. 1.**

Schnitu sihmeschanas un schuhschanas skola

(preeksch damam un kungeem),

Rigâ, Leelâ Kewas eelâ Nr. 27.

Pamatigi eemahza ahtrâ laikâ, skatot pehz mahzeklu spehjas, **mehra nemschanu, schnitu sihmeschanu, peegreeschanu** un **schuhschanas mahklu bez usprowes,** pehz godalgotàm **Parises** un **Berlines** sin. sistemàm, par loti mehrenu maksu (sahkot no 5 rbl.). Par kreetnu mahzibu teek galwots un **kursu** beigusham isdodu **diplomu.**

Damas eemahza ari wisadôs smalkôs rokdarbôs.

Mahzekles peenemu ikdeenas, uz wehleschanos ari **dsihwokli.** Runas stundas no plkst. 9—5 deenâ.

Tuwakas sinas pasneedz personigi un zaur wehstulem.

Sw. Peterburgâ diplometa schnitu sihmeschanas skolotaja **E. Seidman.**

Schwizents ar salu etiketi augsta labuma. — Sihme „Bite" apstiprinata no waldibas.

Bez wisas konkurenzes.

Tabaka

„Ptschela",

W. E. Wachrameejewa mantineeku fabrikas Romnôs, sanehma un pahrdod **daudzumâ**

„Laferme" sabeedriba

Rigâ, Grehzineeku eelâ Nr. 26.

Bakunu kretna labuma. — Schwizents ar rosa etiketi wisaugstaka labuma.

E. Larsen'a

selta u. sudraba leetu weikals

tagad atrodas:

Leelajâ Jaun-eelâ Nr. 13.

I. godalga, sudraba medalis, par ahrsteezib. stahdeem Jelgawâ 1897. g.

Mag. E. Birsmaņa

opteeku pretschu tirgotawa,

Rigâ, Kaktuschu laukumâ, masâ Grehzineeku eelâ 3, pascha namâ, peedahwâ uz nahkoschàm leeldeenam

Olu krahsas, lakas

un

raibus papirus,

kâ ari

seepju olas

wisadâs krahsâs un leelumôs, masâs dalâs un **atkalpahrdewejeem wairumâ** ar leelu rabatu.

Sudraba medalis Dobelê 1893. g. | Sudraba medalis Borowitschi 1894. g. | Sudraba medalis Jelgawâ 1895. g.

Rujenê 1892.

H. Aulla

Walkâ 1893.

labibas wehtijamo un sortejamo maschinu fabrika

Atsihschanas diploms Zehsis 1892. g. | **Rigâ.** | Atsihschanas diploms Dilâ 1895. g.

Fabrika: Kalnzeema un Margreetas eelu stuhrî Nr. 4, pascha namâ.

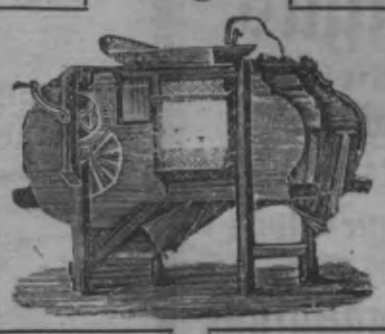

Kantoris, noliktawa un pahrdotawa: Suworowa eelâ Nr. 28.

Atsihschanas diploms Zehsis 1893. g. | Bronsa medalis Maskawâ 1896. g.

Peedahwajam zeen. **laukšaimneekeem** ar augschâ minetàm godalgam apbalwotàs un lihds schim wispahrigi **par labakàm atsihtàs**

labibas wehtijamàs un sortejamàs maschinas

„pascha" jaunakàs konstrukzijas, nepahrspehjamas darbâ un isturibâ.

Tàpat ari pahrlabotàs **Amerikanu sistemas,** wisadôs leelumôs, ar un bez koniskeem riteneem, is pascha fabrikas, eewehl **sem galwojuma,** par wehl nebijuschàm **lehtàm fabrikas zenam,** kâ ari **preeksch wehtijamàm maschinam peederigos tschugunus,** ar wiseem dselscheem un seeteem, wisadâ leelumâ.

Luhdsu. zeen. **laukšaimneekus ari eewehrot,** ka tagad pee manis katrâ laikâ, **par wislehtakàm fabrikas zenam** dabujami

wisadi arkli, arklu dalas, lemekschi u. t. t.

Par manu maschinu kreetnumu buhtu leeki wehl kas ko peeminet, to jau leezina daudzâs godalgas, kâ ari tas, ka man daudzo apstellejumu labad wajadseja fabriku leelisti paplaschinat, zaur ko man ari pilnigi eespehjams maschinas **pahrdot** par wehl nebijuschàm **lehtàm fabrikas zenam.**

5 Augstzeenitâ **H. Aulls, Rigâ.**

Rigâ, Leelâ Kaleju eelâ Nr. 5, 1 trepi. Rigâ, Leelâ Kaleju eelâ Nr. 5, 1 trepi.

Manâ, **no waldibas apstiprinatâ**

mahkslas schnitu skolâ

isglihto dahmas ihsâ laikâ **schuhschanâ un schnitu sihmeschanâ** par pilnigàm skodereenem. Isdodu ari **diplomus** un **galwoju** par kreetnu mahzibu. **Maksa par mahzibu 15 rbl.**

M. Rosenberg.

Rigâ, Leelâ Kaleju eelâ Nr. 5, 1 trp.

Mahzekles no laukeem peenem ari korteli, ar un bez ustura.

Rigas Pilsehtas Krahjkase

dara zaur scho wispahrigi sinamu, ka, pamatojotees uz pilsehtas domneeku sapulcschu nolehmumeem no 22. junija un 16. nowembra 1898. g., sahkot no

1. janwara 1899. g.

prozentes par noguldijumeem noliktas schahdas:

a) preeksch **krahschanas grahmatinam,** eeskaitot ari lihds 1899. g. isdotas — **3,6%;**

b) preeksch **prozentu un prozentu-prozentu sihmem,** kuras pehz 1. janwara 1899. g. isdotas, tàpat **3,6%** (nenowelkot 5% kapitala auglu nodokli);

c) preeksch **prozentu un prozentu-prozentu sihmem,** kuras lihds 1899. g. isdotas — lihds tahkakai isskaitinaschanai tàpat kâ lihds schim — **4%** nowelkot 5% kapitala auglu nodokli.

30. nowembrî 1898. g. **Direkzija.**

Swirgsdus

(Gravel)

tura krahjumâ

Karl Newermann & Co.

1899. g. Leeldeenam! 1899. g.

Olu laka

Leeldeenu olam daschadâs krahsâs, kà:
sarkana, sila, sahrta, sala, dseltena, oranschu krahsas, wioleta, bruhna, melna, selta-wabulu un oliwu-selta krahsas.

J. C. Koch,

lakas fabrika, Rigâ.

Telefoni 417, 447. Dibinata 1842. g.

J. C. Kocha un Aug. Ritterberga **lakas un olu lakas,** kà ari wisas zitas saimneezibâ wajadsigas krahsas un apteeku prezes peedahwâ

wairumâ un mazumâ

Rudsroog & Burgis,

apteeku pretschu tirgotawa Rigâ, leelâ Grehzneeku celâ Nr. 15.

Wisadas laukſaimneezibas un industrijas maschinas.

Kas jauns! Kas jauns!

Swaigsnes zentrifugas,

nepahrspehjamas darba spehjas; apbalwotas ar augstakâm godalgam.

Slawenako firmu

welosipedi.

John Legau & Co.,

Rigâ, leelâ Pils-celâ Nr. 25, pretim birschai.

Peena zentrifugas

(separatori),
Aleksandra balanss,
Alpha no Nobela,
Steinera pahrlabotee Alpha un daschadas

sweesta kulmaschinas

no 18 rbl. sahkot

un wisadi peensaimneezibas peederumi dabujami par wislehtakâm zenam

„Semkopja" ekspedizijâ,

Katolu celâ Nr. 46.

Teek luhgts peeprasit jaunas zenas.

Brihdinajums!

Mana, no manis isgudrotâ

olu laka

top daudskahrtigi pakaldarinata un tà ka schee pakaldarinajumi tàpat krahsu, kà ari labuma sinâ naw teizami, tad luhdsu zeen. leetotajus **pee eepirkumeem** eewehrot **manu butelischu isskatu un eepakajumu, kuras ir tikai tad ihstas, ja uz katras butelites atrodas mana firma.**

Augstzeenibâ

Telefons Nr. 613. **August Ritterberg,**

Rigâ, Bruneneeku celâ Nr. 57.

Dabujama wisâs apteeku pretschu un koloniala tirgotawâs.

Sewischka galwoschana.

Slawenako fabriku un jaunako konstrukzijn

schujmaschinu, adamo maschinu un welosipedu

leelakais krahjums.

Dürkoppa „Diana" brauzamo riteni weenigâ pahrdosch. weetâ.

W. Ruth's, Rigâ,

Nr. 25, Kungu celâ Nr. 25.

Mekaniska darbniza maschinu un welosipedu islaboschanai.

Lehtakâs zenas.

Elsa Rahzen,

Warschawas schnitu skola,

Rigâ, Terbatas celâ Nr. 54, dz. 5, ee-eja no Stabu celas.

Pamatigi eemahza schuhschanu, schnitu sihmeschanu pehz wisjaunakâs metodes, mahzibas kurss eeksch 3 nedelam sahkot ar makſu no 5, 15 un 20 r., netik ween kleitas, bet ari mehteluſs un weſchu un zitus iſschuwumus un ſcha laika rokdarbôs; pehz mahzibas beigschanas iſdodu diplomu. 5

Leelumâ! Mazumâ.

J. E. Muschke

Rigâ, Terbatas celâ Nr 18,

Lampu, trauku un stikla

prelschu noſiktawa.

Emaljeti kehka trauki,

alſenida galda leetas,

tehſmaſchinas

Seenas un karamâs lampas

iſ paſcha ſabrikas, teizama labuma par lehtakâm zenam.

Lampu reparaturas iſdara lehti un labi paſcha darbnizâ.

Skolneeku peeteikschanâs

uſ nahkoschu 1899/900 gadu ſagatawoſchanas, I, II, III, IV, V un VI klaſês peenem katru deenu ſkolas kanzelejâ no pulkſten 9—2 pehz puſd.

Skolai ir ari ſawa panſija.

Finantschu Ministrijas pahrſtatâ ſtahwoſcha

N. N. Mironowa tirdſneezibas ſkola, Rigâ.

Teatra bulwarî Nr. 11. Telefons 973.

Uſnemſchanas eksamenus noturês **maja** un **augusta** mehneſchos ſch g., par ko tiks wehlak iſſludinats.

N. N. Mironowa tirdſneezibas ſkolas ſkolneekeem peeſchkirti noteiktas kahrtas uniformas uſwalki.

Pirmâ Kreewijas ugunsapdroſchinaſchanas beedriba,

dibinata **1827** Peterburgâ.

Pilnigi eemakſats pamata kapitals **4,000,000** rbl.
Reſerwes kapitali . . . . . **3,000,000** rbl.

General-agents: **R. John Hafferbergs,**

Rigâ, Kungu celâ Nr. 22.

Apdroschinaschana us wisu muhschu pret nelaimes gadijumeem

zeļojot pa dselszeļeem un ar twaikoņeem

top nolihgta **„Rossijas" beedribas waldê** (Sw. Peterburgâ, leelâ Morskajâ 37), **zaur generalrepresentanzi Rigâ** (leelâ Smilschu celâ 9) un zaur beedribas agenteem wisâs Kreewijas walsts pilsehtâs.

Pee manis generalkomisijâ dabujamas:

Etides poesijâ.

No Fr. Hunchena.

Makſâ 25 kap,

ar peeſuhtischanu pa pastu **30** kap. Samakſu nemu pretim ari pastmarkâs.

G. Landsbergs,

Jelgawâ, Katolu celâ Nr. 7.

Drukatawa, grahmatu un rakſtamu leetu pahrdotawa. 3

Jelgawas Mahzu Amatu beedribâ.

Pirmdeen, 19. aprilî 1899. g., kà otrâ Leeldeenâ: Rigas aktrises **Anna Bergmann** ſkoſes weeſoſchanâs. Pirmo reiſi:

Slepenpoliziſts.

Sadſihwes aina 3 nodalâs no J. J. Meſnizka.

I. nodala: **Pehdu dſineſs.** II. nodala: **Skolneeka nakts noſlehpumi.** III. nodala: **Oſchnataja bankrote.**

Beidſot, no jauna pahrſtrahdata:

Brihtinſch kantorî.

Jautribas luga ar dſeedaſchanu 1 zehleenâ, latw. no **Teodora Allunana.**

Luga **dandſ jaunas kupleſas,** iſpildis **Adolfs Allunans** un **Damiana** kgs.

Tuhlit pehz teatra iſrahdes:

Swehtku balle

ar **brihwu ee-eju** wiſeem teatra apmekletajeem. **Stihgu orkeſtris. 16 wihri.** Sahkums pulkſt. 7 wakarâ. **Biletes eepreekſch dabujamas** L. Neimana grahm. pahrdotawâ.

Direkzija.

Salâs draudſes dſeed. beedriba.

Otrâ leeldeenas ſwehtku deenâ 19. aprilî 1899. g. Saleneeku beedribu namâ:

Teatris.

Iſrahdis: ar Rigas akteera Swahrgulu Edwarda (Treumana k.) weeſoſchanos:

Wiſi mani radi rand.

Sadſihwes aina ar dſeedaſchanu 4 zehleenos. Latweeſchu ſkatuwei farakſtijis Ad. Allunans.

Muſikas un dſeedamee gabali.

1) Gruhti laiki, nedrihkſt laudis pamahzit. Ee-ejas dſeeſma. Dſeedâs Swahrgulu Edwards. 2) Welk un dſeedê! Kupleja ar proſu. Iſpildis Swahrgulu Edwards. 3) Eeſpehjams tas teeſcham buhtu, bet waj to gan tizet war? Kupleja. Dſeedâs Swahrgulu Edwards. 4) Melodrams. Iſpildis ſtihgu orkeſtris. 5) Tikai druſzin, maſu druſzin. Kupleja. Dſeedâs Swahrgulu Edwards. 6) Aija, tſchu-tſchu. Schuhpula dſeeſma. Dſeedâs Swahrgulu Edwards. 7) Melodrams. Iſpildis ſtihgu orkeſtris. 8) Beigu dſeeſma. Dſeedâs wiſs perſonals.

Reſchiſors: Swahrgulu Edwards. **Iſrahdes ſahkums pulkſt. ½6 wakarâ.**

Weetu zenas (eerehk. labd. nodokli): I. rindâ 1 rbl., I. weetâ 75 kap., II. weetâ 50 kap., III. weetâ 35 kap., IV. weetâ 25 kap.

Pehz teatra: **Balle.**

Dejas ſtarpâ: 1) **Teteris.** Solo joks ar dſeedaſchanu. Iſpildis Swahrgulu Edwards. 2) **Man tikai negribas.** Kupleja. Dſeedâs Swahrgulu Edwards. 3) **Laidees brahlit dibinâ.** Proſa ar dſeedaſchanu. Iſpildis Swahrgulu Edwards. Ee-ejas makſa (eerehk. labd. nodokli): no perſonas 50 kap. Beigas pulkſt. 4 no rihta.

Biletes eepreekſch dabujamas Saleneeku konſumweikalâ.

Ritaurê.

Leeldeenas ſwehtku otrâ deenâ, 19. aprilî 1899. g.

agrakâs Labdar. beedribas telpâs,

Kikutu ſahlê

Rigas akteeru weeſoſchanâs.

Teatrs.

Iſrahdis pirmo reiſi:

Diwkauja.

Leela joku luga ar dſeedaſchanu un originalkupleſam (akteeru paſchu) 5 ainâs no Raupacha. Latwiſki no Semiſchu Wiła.

Sahkums pulkſt. 7½ wakarâ.

Ee-eja: Pirmâs 2 rindâs **1** rbl., I. weetâ **75** kap., II. weetâ **50** kap., III. weetâ **30** kap.

Pehz teatra:

Swehtku balle.

Peedalischanas: Pirmo rindu un I. weetas biletes ihpaſchneekeem beſ ſewiſchkas makſas, ziteem: damam un kungeem **30** kap.

Sihkakas ſinas aſiſchâs.

Rigas akteeri.

2

Patkules brihwbibliotekâ

iſrihkos

otrâ Leeldeenâ ſch. g. Jaun-Patkulê

Teatri.

Uſwedis:

„Seſchi maſi bundſeneeki."

No Adolfa Allunana.

Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernſta Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.

Sche klaht „Literariſkais Peelikums" un „Semkopibas Peelikums".